

Kommunförbundet
Kalmar län

Ungas livsvillkor i Kalmar län

Lokal uppföljning av ungdomspolitiken 2018 i Kalmar län och
Eksjö kommun

ENKÄTFABRIKEN

BoU Barn- och
ungdomsnätverket
Kalmar län

Sammanställd av Enkätfabriken
Maj 2019

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
Bakgrund och syfte.....	6
A. Bakgrundsfrågor.....	8
B. Fritid.....	11
C. Skola.....	21
D. Delaktighet och inflytande.....	35
E. Trygghet.....	46
F. Hälsa.....	57
G. Arbete.....	70
H. Framtid.....	75
Referenser.....	84

**Rapporten är
färgkoordinerad!**

Hitta den del du vill
läsa genom att titta
på färgen i
avsnittens kant.

Sammanfattning

Att ha kunskap om unga och deras livsvillkor är en viktig förutsättning i regionernas och kommunernas arbete i alla förvaltningar. Både barnkonventionen och Sveriges ungdomspolitik betonar vikten av att alla beslut som tas, som på något sätt rör barn och unga, alltid ska utgå från ett barn- och ungdomsperspektiv. Genom att göra en Lupp-undersökning får regioner och kommuner en bättre bild av ungdomarnas livsvillkor.

I detta avsnitt presenteras en sammanfattning av resultatet för hela region Kalmar samt Eksjö kommun. Speciellt fokus läggs vid skillnader till tidigare Lupp-resultat och resultat som sticker ut bland vissa grupper (exempelvis utifrån kön eller ålder). För att få en mer heltäckande bild av ungas livsvillkor i regionen rekommenderar vi dock att läsa hela rapporten.

Fritid

Inom området fritid kan vi se att unga i regionen svarar på ett liknande sätt som år 2015 i flera frågor. Nästan 9 av 10 ungdomar i regionen svarar att de är nöjda med fritiden totalt sett. Totalt svarar 66 % att de tycker det finns mycket eller ganska mycket att göra på fritiden. Det framgår vidare att gymnasiungdomarna är mindre nöjda än högstadieungdomarna med utbudet av fritidsaktiviteter.

Det som ungdomarna i högst grad saknar är olika sporter, ställen för utomhusaktiviteter och mötesplatser för unga. Kulturinriktade aktiviteter tas också upp av flera.

Skola

I skolavsnittet ser vi att en hög andel, 82 % totalt i regionen, är generellt sett nöjda med skolan. Det framgår också att över 85 % totalt är nöjda med lärarna, undervisningen och tillgången till datorer. Det som flest ungdomar är missnöjda med är skolmaten. Vad gäller skolmaten finns det också stora variationer i nöjdhet mellan kommunerna. Däremot ligger regionens totala resultat för skolmaten högre än i rikssnittet för Lupp 2018¹.

Andelen som svarar att våld förekommer på skolan har ökat sedan år 2015 i båda åldersgrupper. Det framgår också att andelen som anser att våld förekommer är något högre i regionen vid en jämförelse med rikssnittet.

Delaktighet och inflytande

Inom området delaktighet och inflytande framgår det att intresset för politik tydligt ökat sedan år 2009, då svarade 19 % att de var mycket eller ganska intresserade av politik. I årets resultat svarar 41 % detsamma. Det framgår också att 52 % i år svarar att de vill vara med och påverka om olika frågor som rör kommunen. Detta är en något högre andel jämfört med år 2015.

En andel om totalt 24 % av ungdomarna i regionen svarar att de har mycket eller ganska stora möjligheter att påverka. Sedan år 2009 har andelen som ser sig ha möjligheter ökat, men jämfört med 2015 års resultat är andelen på en liknande nivå.

Vidare så framgår det att internet och/eller sociala medier är den vanligaste arenan för politiskt engagemang bland de unga i regionen.

¹ Rikssnittet är resultatet för alla kommuner som gjort Lupp-undersökningen år 2018

Trygghet

En majoritet av unga i regionen känner sig trygga på de flesta efterfrågade platser i kommunen och på internet. Omkring 93 % eller högre är alltid eller oftast trygga hemma, i bostadsområdet, på väg till/från skolan och på träningen. Tryggheten är generellt något lägre på stan eller i centrum, på buss, tåg eller liknande samt på fritidsgårdarna. Vad gäller på stan och i kollektivtrafiken svarar tjejer i lägre grad än killar att de alltid eller oftast känner sig trygga. Resultatet avseende upplevd trygghet är på en liknande nivå som år 2015.

I avsnittet om trygghet framgår det också att andelen killar och tjejer som svarar att de utsatts för olika typer av otrygga situationer (hot, stöld, våld och sexuellt våld/utnyttjande) generellt ökat från år 2015. Undantaget är utsatthet för stöld som minskat något bland killarna och är på en liknande nivå bland tjejerna.

Utsatthet för mobbning är även något som ökat jämfört med år 2015. Från år 2015 har en ökning av andelen utsatta skett, bland tjejer har andelen gått från 23 % till 32 % i år. Bland killar har andelen gått från 13 % till 18 %.

Eftersom utsattheten i flera avseenden ökat från år 2015 kan det vara viktiga frågor att fortsätta arbeta med i regionen.

Hälsa

De flesta ungdomar i regionen mår bra, men däremot ser vi att andelen som svarar att de mår bra minskat över tid. Det finns också tydliga könsskillnader - tjejer mår sämre än killar. Andelen tjejer som mår mycket eller ganska bra har gått från 71 % år 2015 till 63 % i årets resultat. Bland killarna har andelen gått från 86 % till 81 %.

Även avseende psykosomatiska besvär kan vi se att andelen som svarar att de har regelbundna besvär som stress och nedstämdhet ökat. Ökningen är större bland tjejer än bland killar. Avseende träning och motion är resultatet däremot på en liknande nivå som år 2015. Andelen som tränar eller idrottar minst en gång i veckan är 85 % totalt i regionen.

På grund av att det skett en negativ utveckling i en del av frågorna som rör ungas hälsa kan det vara viktiga frågor att prioritera för regionen.

Arbete och Framtid

Totalt svarar 12 % i årskurs 8 och 34 % i årskurs 2 att de har ett extrajobb. Över tid har andelen gymnasieungdomar som har ett extrajobb ökat, år 2015 svarade 26 % att de hade ett extrajobb. Vad gäller andelen gymnasieungdomar som hade ett sommarjobb har andelen ökat med 10 % från år 2009. Bland högstadieungdomarna har andelen med extrajobb och sommarjobb däremot varit relativt stabil över tid.

En hög andel av högstadieungdomarna i regionen tror att de kommer läsa vidare efter grundskolan. Endast 3 % av killarna och 2 % av tjejerna i årskurs 8 tror inte att de kommer läsa vidare. På gymnasiet svarar 70 % av tjejerna och 50 % av killarna att de tror att de kommer studera vidare efter gymnasiet. Det finns alltså en tydlig könsskillnad i frågan.

Det framgår också att en hög andel, 91 % av alla ungdomar i regionen, har en positiv framtidssyn.

Bakgrund och syfte

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors Lupp-undersökning har år 2018 genomförts i Kalmar län samt Eksjö kommun. Undersökningen genomfördes under hösten 2018 och insamlingen gjordes genom en webbenkät på skolorna. Insamlingen har skötts av kommunerna med hjälp av MUCF och analys samt sammanställning har gjorts av Enkätfabriken på uppdrag av Kommunförbundet Kalmar län.

Lupp står för lokal uppföljning av ungdomspolitiken och startades av MUCF år 2001. Lupp är en enkät som ska ge kommuner, stadsdelar eller regioner kunskap om ungas situation. MUCF erbjuder enkäten för att stötta kommuner i utvecklingen av ungdomspolitiken. Meningen är att beslut som berör unga i kommuner ska bygga på aktuell kunskap om ungas situation, erfarenheter och åsikter. Lupp-enkäten erbjuds inom tre åldersgrupper: högstadiet 13-16 år, gymnasiet 16-19 år och unga vuxna 19-25 år.

Urval och svarsfrekvens

Alla ungdomar i årskurs 8 på högstadiet och årskurs 2 på gymnasiet ingår i urvalet för Lupp-undersökningen. Observera att gymnasieungdomar som går gymnasiet i en annan kommun än de bor i har sorterats till att tillhöra sin boendekommun i databasen. Exempel: en ungdom som går på gymnasiet i Kalmar men bor i Nybro tillhör Nybro kommuns resultat.

Totalt har 4045 elever i regionen svarat på undersökningen. Eftersom ingen aktuell information finns om urvalsstorlek för eleverna på gymnasiet kan inte svarsfrekvensen redovisas för den åldersgruppen. Detta eftersom eleverna sorterats utifrån boendekommun och inte utifrån skola. I tabellen nedan visas dock urval och svarsfrekvens för årskurs 8. I den här typen av skolundersökningar beror bortfallet på att hela klasser inte har haft möjlighet att delta i enkäten eller att elever varit sjuka.

Fördelning av antal elever* och antal svar per kommun totalt och per årskurs

	Antal elever: Åk 8	Antal svar: Åk 8	Svarsfrekvens: Åk 8	Antal svar** Åk 2	Antal svar: Totalt
Borgholm	99	91	92%	52	143
Eksjö	185	159	86%	160	319
Emmaboda	97	87	90%	56	143
Hultsfred	158	121	77%	90	211
Högsby	61	56	92%	45	101
Kalmar	766	658	86%	361	1019
Mönsterås	142	77	54%	86	163
Mörbylånga	149	144	97%	78	222
Nybro	219	146	67%	100	246
Oskarshamn	280	254	91%	259	513
Torsås	90	68	76%	30	98
Vimmerby	182	177	97%	148	325
Västervik	363	331	91 %	211	542
Regionen	2791	2369	85 %	1676	4045

*Information om antal elever i årskurs 8 är hämtat från Skolverkets databas och baseras på 2018 års siffror

** Uppgifter om antal i urval för årskurs 2 saknas och därav redovisas inte svarsfrekvensen

För vissa frågor finns det internt bortfall, det vill säga att ungdomar på grund av olika anledningar valt att inte besvara en viss fråga i enkäten. Det rör sig oftast om några få procent, men varierar något mellan frågorna. Det kan exempelvis bero på att elever bedömt en fråga som irrelevant eller att det rört sig om känsliga frågor. Detta är dock vanligt förekommande i undersökningar likt denna.

Analys

Enkätfabriken har analyserat och sammanställt resultaten för att i denna rapport ge en bild av ungdomarnas upplevelser. Rapporten innefattar först och främst statistik uppdelat på ålder (högstadiet årskurs 8 och gymnasiet årskurs 2), kön och kommun. Denna typ av jämförelser möjliggör en större förståelse för huruvida alla ungdomar har lika villkor och möjligheter i samhället. Denna kunskap är viktig för att kunna arbeta vidare med förändring och för att anpassa insatserna.

Observera att svaren per kommun som redovisas, inklusive avsnittet om skolan, inte redovisas utifrån vilken kommun ungdomarna går i skolan utan utifrån var de bor.

Jämförelser över tid

För att kunna mäta utvecklingen över tid görs jämförelser med Lupp-resultaten i Kalmar län från tidigare år. Kalmar län har tidigare gjort Lupp-enkäten år 2015, 2012 och 2009. Däremot har inte alla kommuner gjort undersökningen alla dessa år, vilket är bra att vara medveten om då det kan påverka jämförelserna över tid. Utvalda frågor analyseras över tid i rapporten.

Avseende jämförelser till tidigare år bör noteras att en omfattande omarbetning av Lupp-enkäten gjordes av MUCF under 2015, vilket innebär att jämförelser till resultat år 2014 eller tidigare inte är möjligt på relativt många ställen. Exempelvis har nästan alla instämmerkalor i enkäten justerats från en femgradig till en fyragradig skala, vilket gör att resultatet inte är jämförbart. I andra fall har frågan eller svarsalternativen omformulerats eller justerats. Därav finns det på flera ställen endast jämförelser till år 2015.

Jämförelser med rikssnittet för Lupp 2018

I den löpande texten berörs även på olika ställen jämförelser med rikssnittet för Lupp (de kommuner som genomfört Lupp år 2018). Rikssnittet är dock inget nationellt snitt för alla kommuner, utan innefattar endast de kommuner som deltog i Lupp år 2018. Trots att en sådan jämförelse har vissa brister kan det vara fördelaktigt att kunna se länets och kommunernas resultat i förhållande till en större kontext.

Det som i rapporten benämns som regionsnitt är resultatet för Kalmar läns region samt Eksjö kommun totalt.

Läsanvisningar

För att göra materialet mer överskådligt tas de mest relevanta jämförelserna och nedbrytningarna fram. Vad som även kan vara viktigt att uppmärksamma är att en del svarsalternativ uteslutits i redovisningen. Detta har gjorts för att göra resultatet mer överskådligt. För fullständig redovisning av alla frågor och svarsalternativ hänvisar vi till MUCF:s Lupp-portal. Observera också att vissa diagram redovisar resultatet totalt eller totalt per kön. Notera även att maskinella avrundningar kan förekomma i rapporten. Det handlar då om enstaka procent.

Bakgrundsfrågor

Frågor om bakgrund och familj

I den första delen ställdes några frågor om ungdomarna och deras familj. Som det framgår av bilden nedan är könsfördelningen relativt jämn bland de som svarat på Lupp-enkäten. Då få angett "annan könsidentitet" kommer denna grupp inte redovisas nedbrutet i rapporten.

En andel om totalt 83 % svarar att de är födda i Sverige medan 4 % är födda i Europa och 13 % utanför Europa.

I diagram A4 på följande sida framgår att en andel om mellan 8-11 % av ungdomarna som deltagit i undersökningen har en nedsatt funktion eller långvarig sjukdom.

A2. Var är du och dina föräldrar födda?

	Sverige	Norden	Europa	Utanför Europa
Du själv	83%	0%	4%	12%
Förälder a	77%	2%	7%	15%
Förälder b	76%	1%	7%	16%

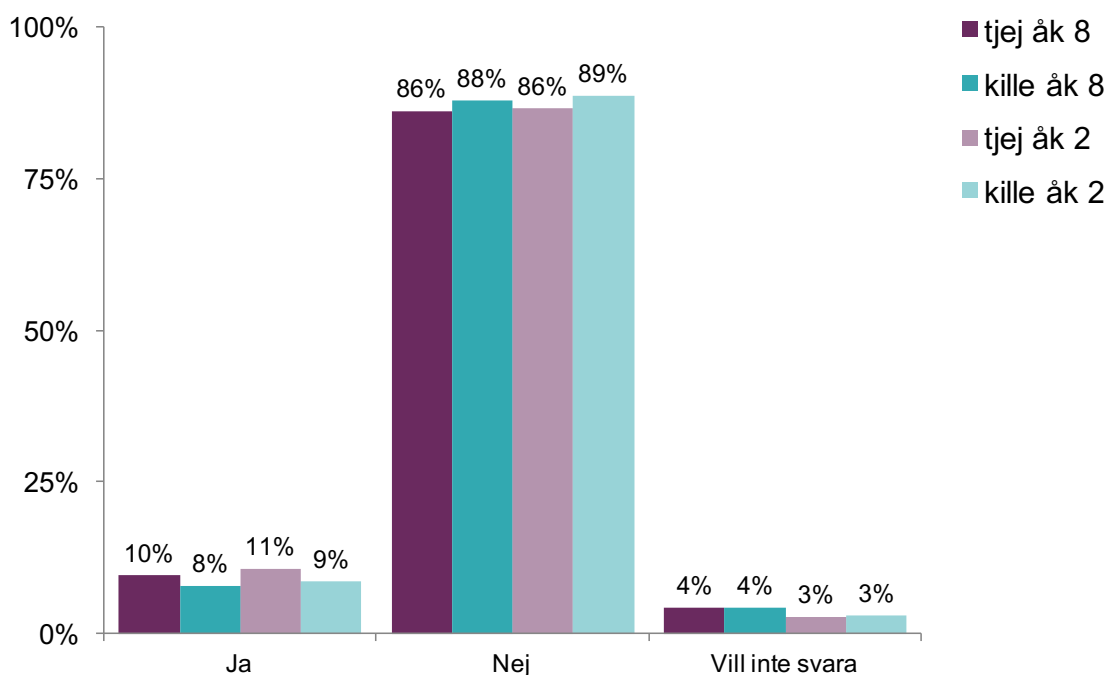
A2a. Om du inte är född i Sverige, hur länge har du bott här?

10 år eller längre	26%
4-9 år	35%
0-3 år	39%

A3. Vad gör din/dina föräldrar huvudsakligen?

	Förälder a	Förälder b
Arbetar	88%	82%
Studerar	4%	5%
Föräldraledig	1%	1%
Arbetslös	2%	3%
Långtidssjukskriven/sjukpensionär	2%	3%
Ålderspensionär	1%	1%
Annat	1%	3%
Vet inte	1%	3%

A4 Har du någon sjukdom eller någon nedsatt funktion, som inte är tillfällig, och som innebär att du har svårigheter att delta i olika aktiviteter, t.ex. i skolan, med vänner eller på din fritid?

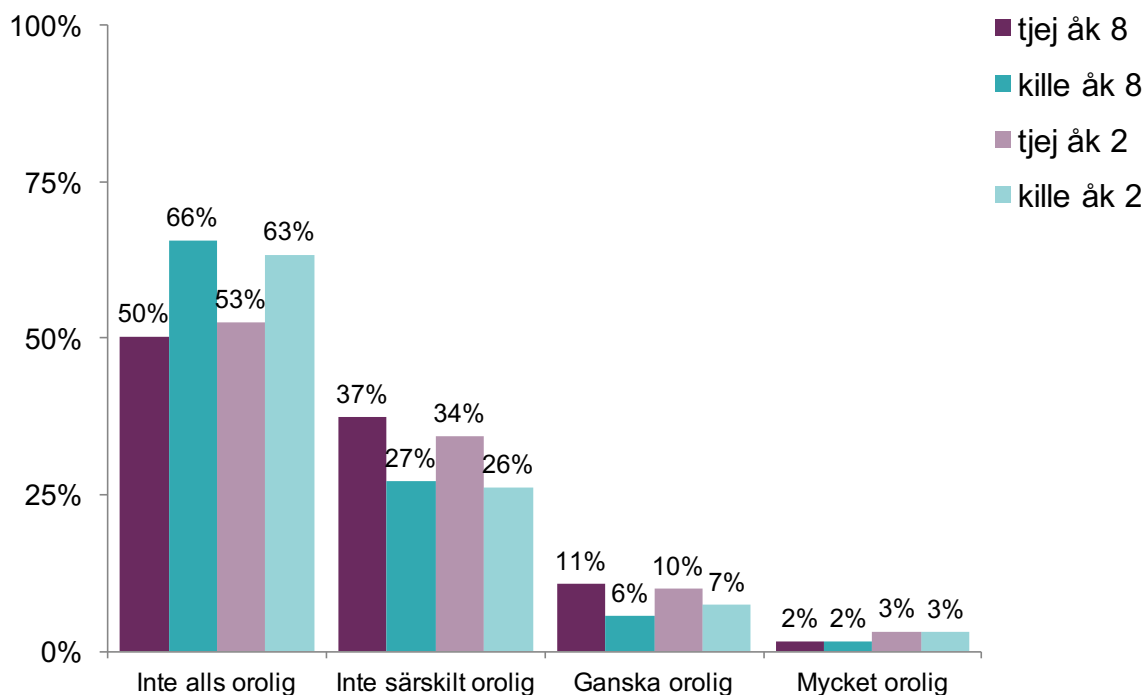

Frågor om ekonomi

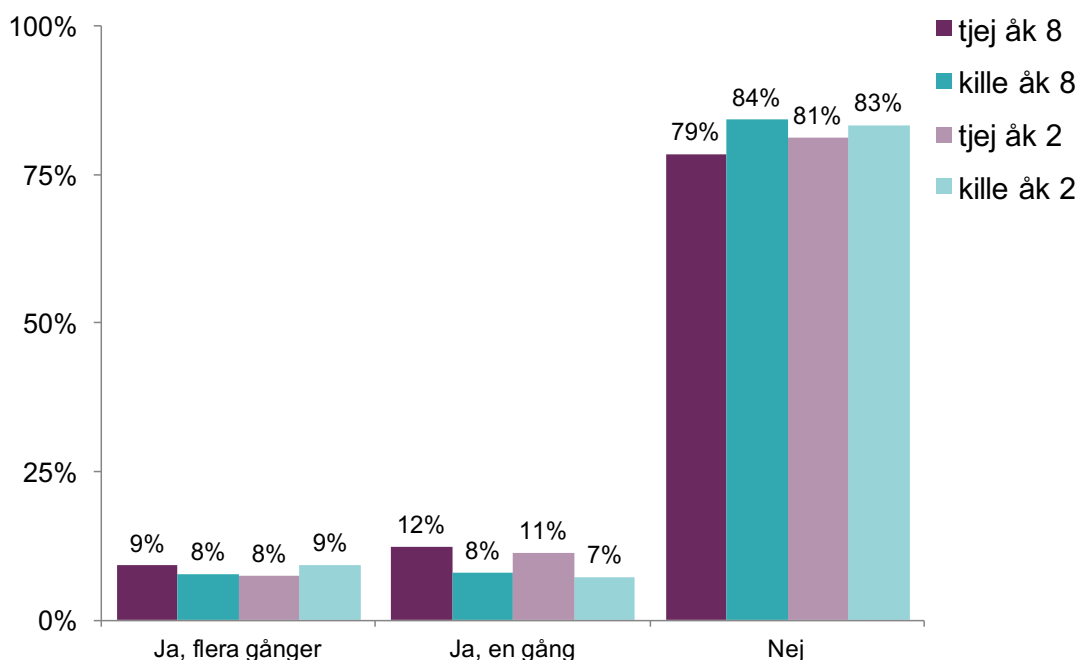
En klar majoritet av ungdomarna svarar att de inte är oroliga för sina föräldrars ekonomi, se diagram A5. Killar svarar i högre grad än tjejer att de inte alls oroar sig.

I diagrammet längst ner på sidan ser vi att mellan 16-21 % av ungdomarna svarar att det en eller flera gånger hänt att de inte kunnat göra eller köpa något som många andra gör eller köper, på grund av att familjen inte haft råd.

A5. I vilken grad är du orolig för dina föräldrars ekonomi?

A6. Under de senaste sex månaderna, har det hänt att du inte kunnat göra något eller inte kunnat köpa något som många andra i din ålder gör eller köper för att din familj inte haft råd?

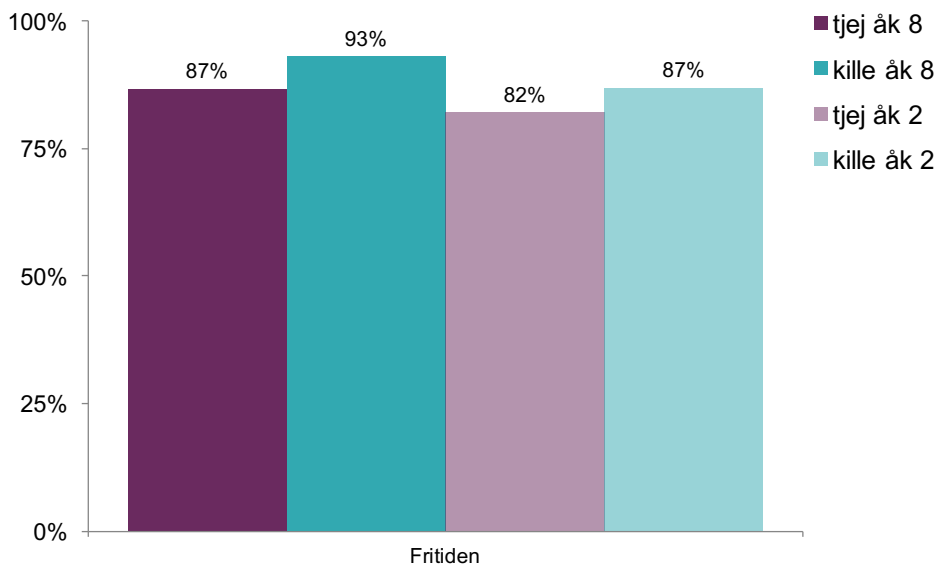

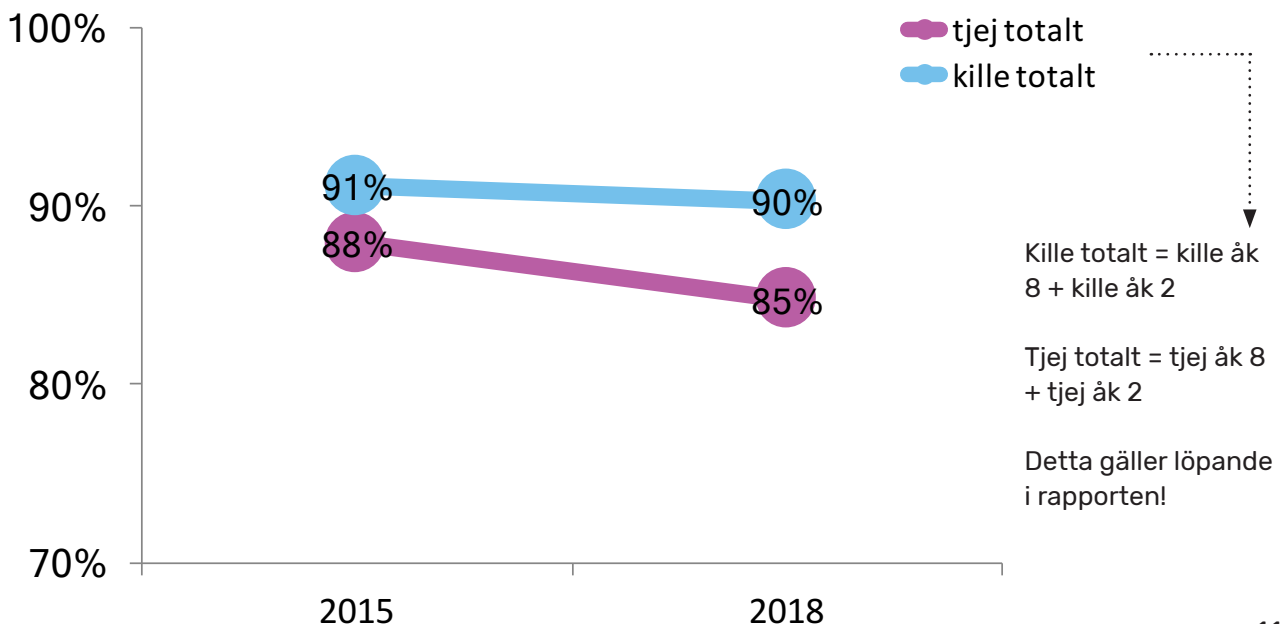
Inom området fritid ställs frågor om hur ungdomarna uppfattar sin fritid, hur mycket det finns att göra på fritiden i kommunen samt hur ofta de deltar i olika typer av kultur- och fritidssysselsättningar.

En hög andel, totalt 87 % i regionen, svarar att de är nöjda med fritiden totalt sett. Andelen tjejer som är nöjda med sin fritid har minskat något från 88 % år 2015 till 85 % i årets resultat. På följande sida kan vi se att ungdomar i Borgholm samt Torsås kommun är nöjdast med fritiden.

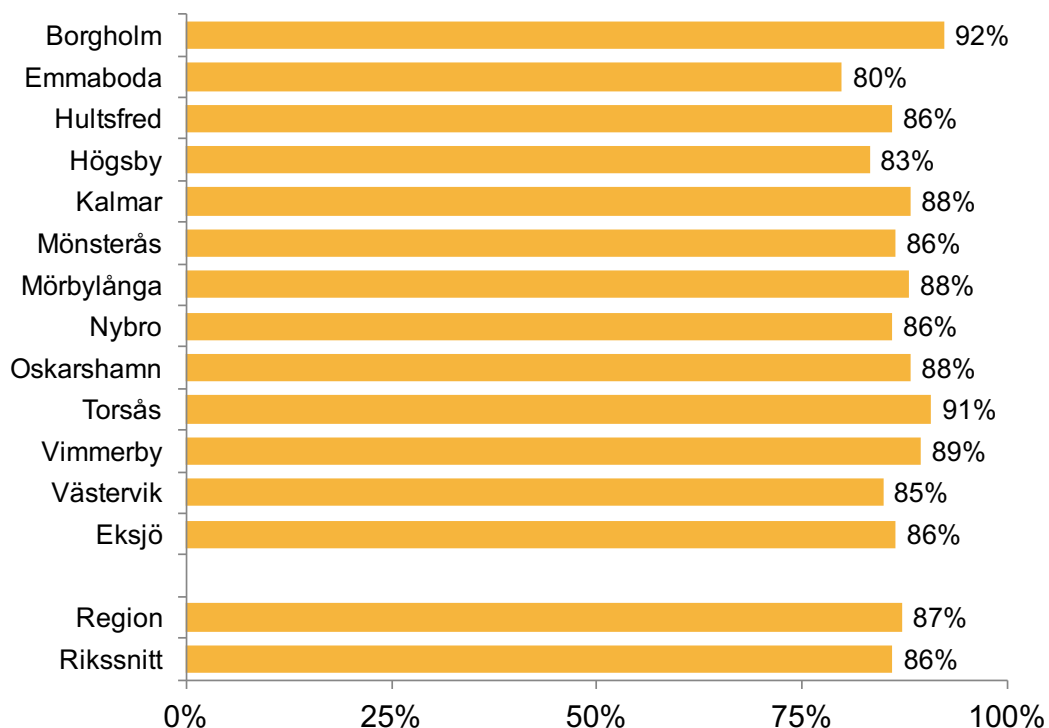
B0. Hur nöjd eller missnöjd är du med ditt liv när det kommer till din fritid?
Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

B0a. Andel nöjda med sin fritid: Utveckling över tid

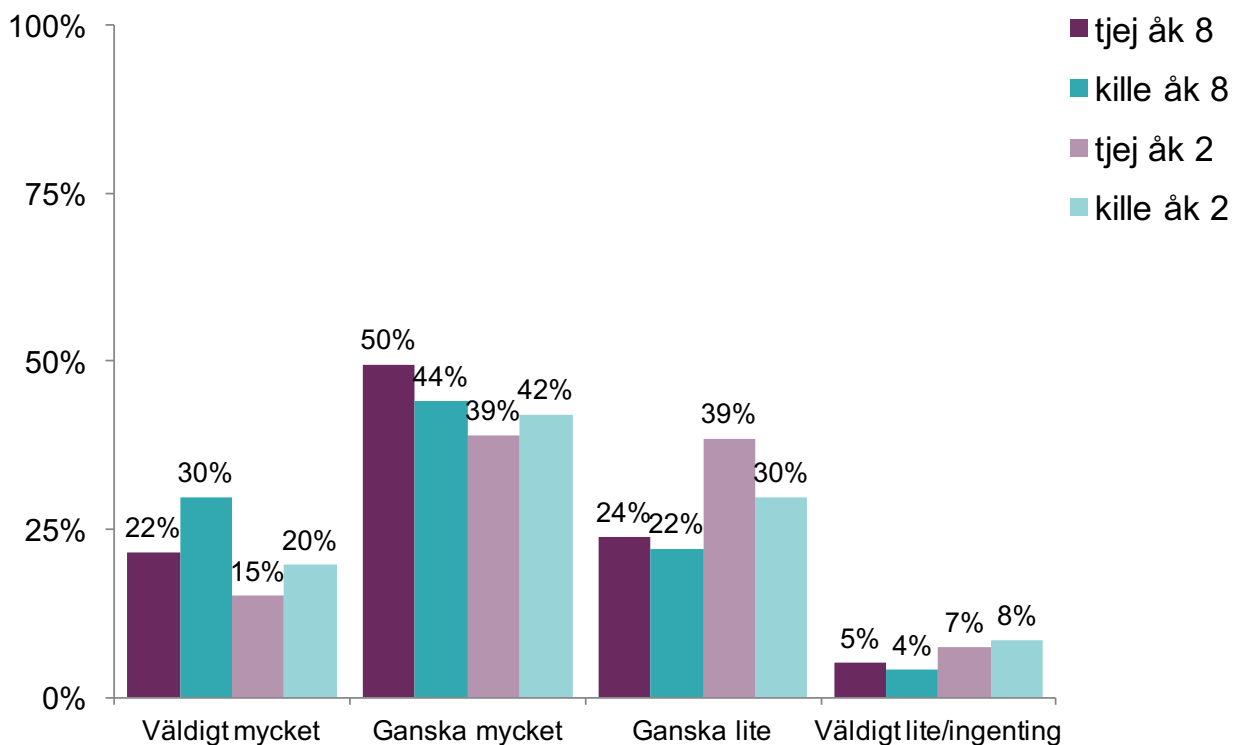
B0b. Andel nöjda med sin fritid: Per kommun

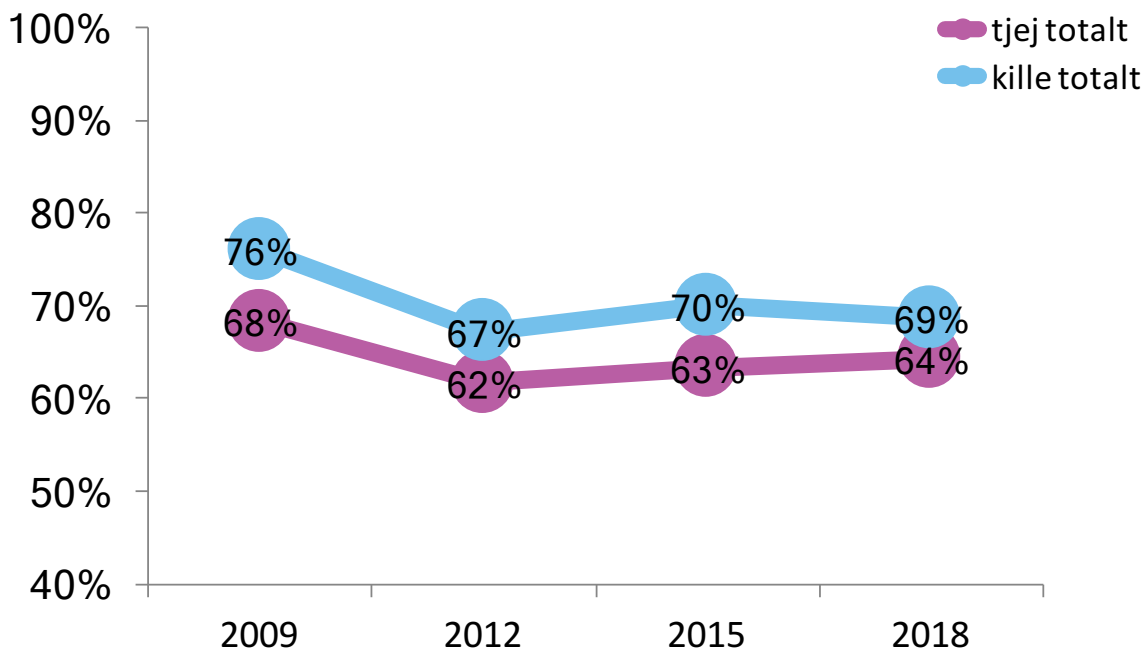
Hur mycket det finns att göra

I diagram B1 nedan ser vi att andelen som svarar att det finns ganska eller mycket saker att göra på fritiden generellt är lägre bland gymnasieungdomarna än bland högstadieungdomarna. Från år 2015 har inga större förändringar skett, se diagram B1a på följande sida.

B1. Hur mycket eller lite tycker du att det finns att göra på fritiden?

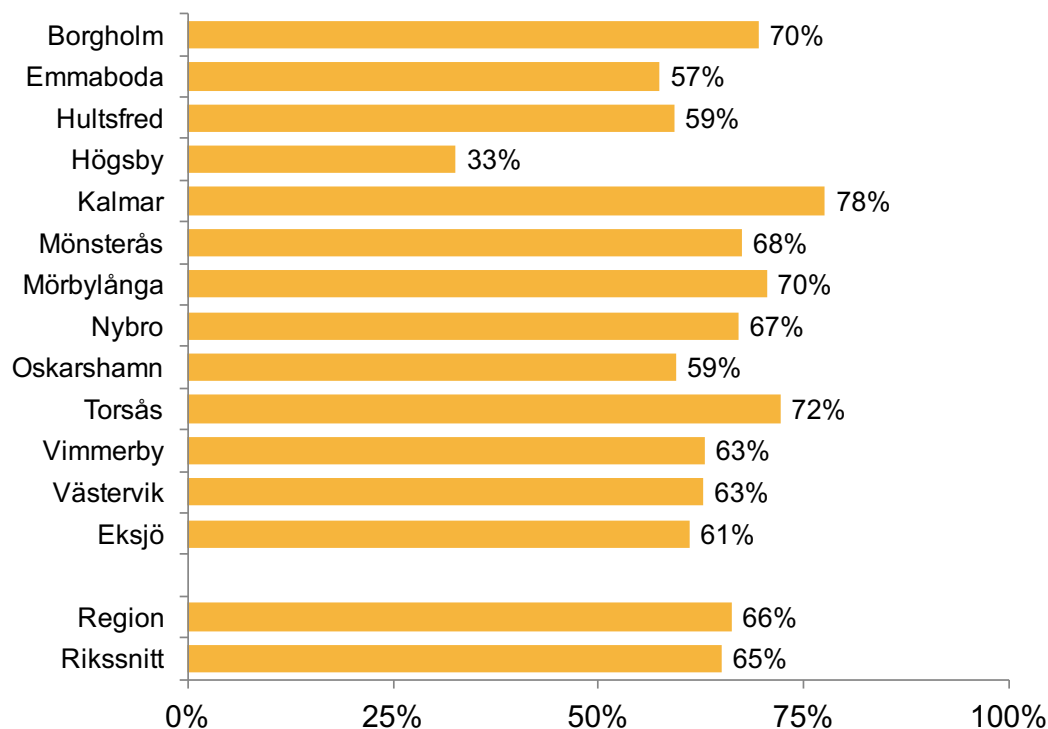

B1a. Andel som svarat att det finns "väldigt mycket" eller "ganska mycket" att göra på fritiden:
Utveckling över tid

Det finns relativt stora skillnader mellan kommunerna i denna fråga, se diagram B1b nedan. I Kalmar, Torsås och Borgholms kommun svarar 70 % eller en högre andel att de tycker att det finns väldigt eller ganska mycket att göra på fritiden. Andelen är lägre i övriga kommuner, och speciellt låg i Högsby kommun.

B1b. Andel som svarat att det finns "väldigt mycket" eller "ganska mycket" att göra på fritiden:
Per kommun

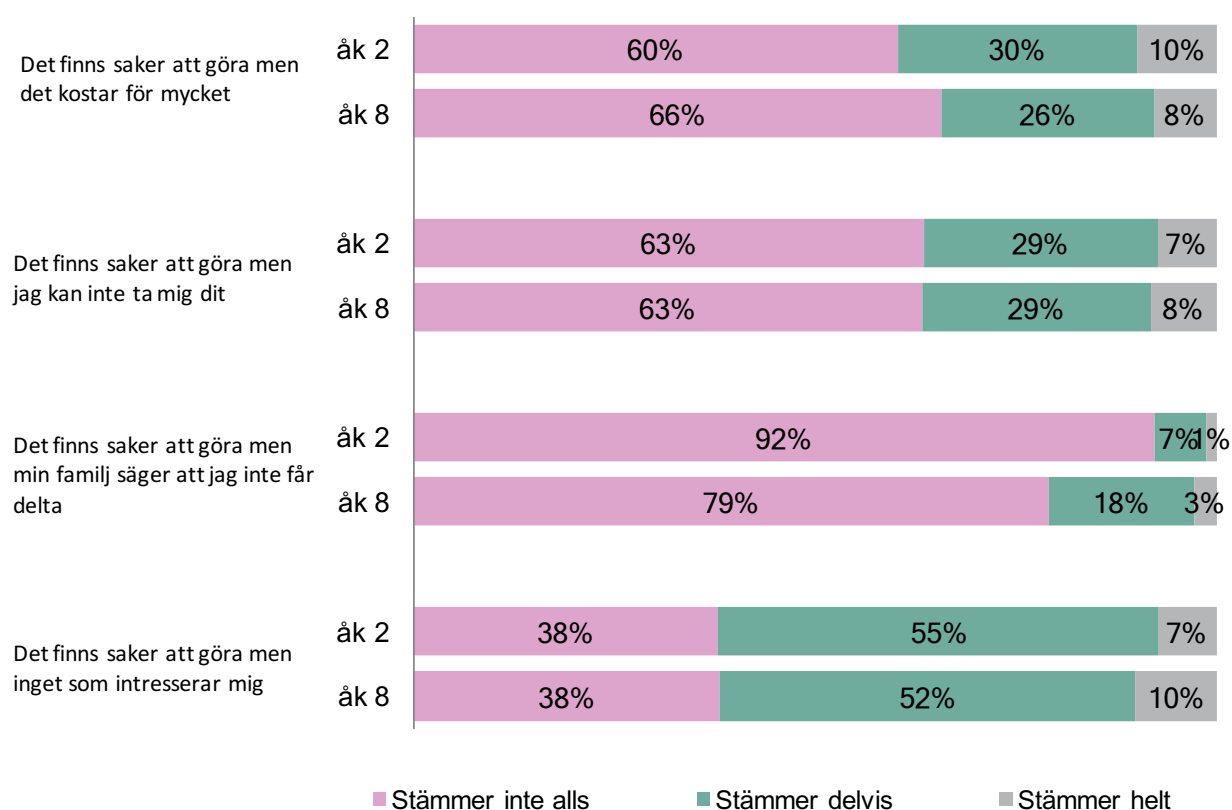

Orsaker att avstå från fritidsaktiviteter

I enkäten fick ungdomarna ta ställning till några påståenden om fritidsutbudet. Resultaten av dessa frågor kan hjälpa att avgöra huruvida det finns några hinder som begränsar ungdomarnas fritid.

Som det framgår i diagram B2 nedan svarar en andel om drygt 60 % att det "stämmer helt" eller "stämmer delvis" att det finns saker att göra men att inget intresserar dem. Färre instämmer i de övriga påståendena. En andel om cirka 40 % instämmer helt eller delvis i att det som finns kostar för mycket och en liknande andel instämmer helt eller delvis i att det som finns kostar för mycket och en liknande andel instämmer helt eller delvis i att det finns saker att göra men att de inte kan ta sig dit. Detta handlar troligen om geografiska hinder och/eller hinder som har med kollektivtrafiken att göra.

B2. Hur stämmer dessa påståenden in på dig?

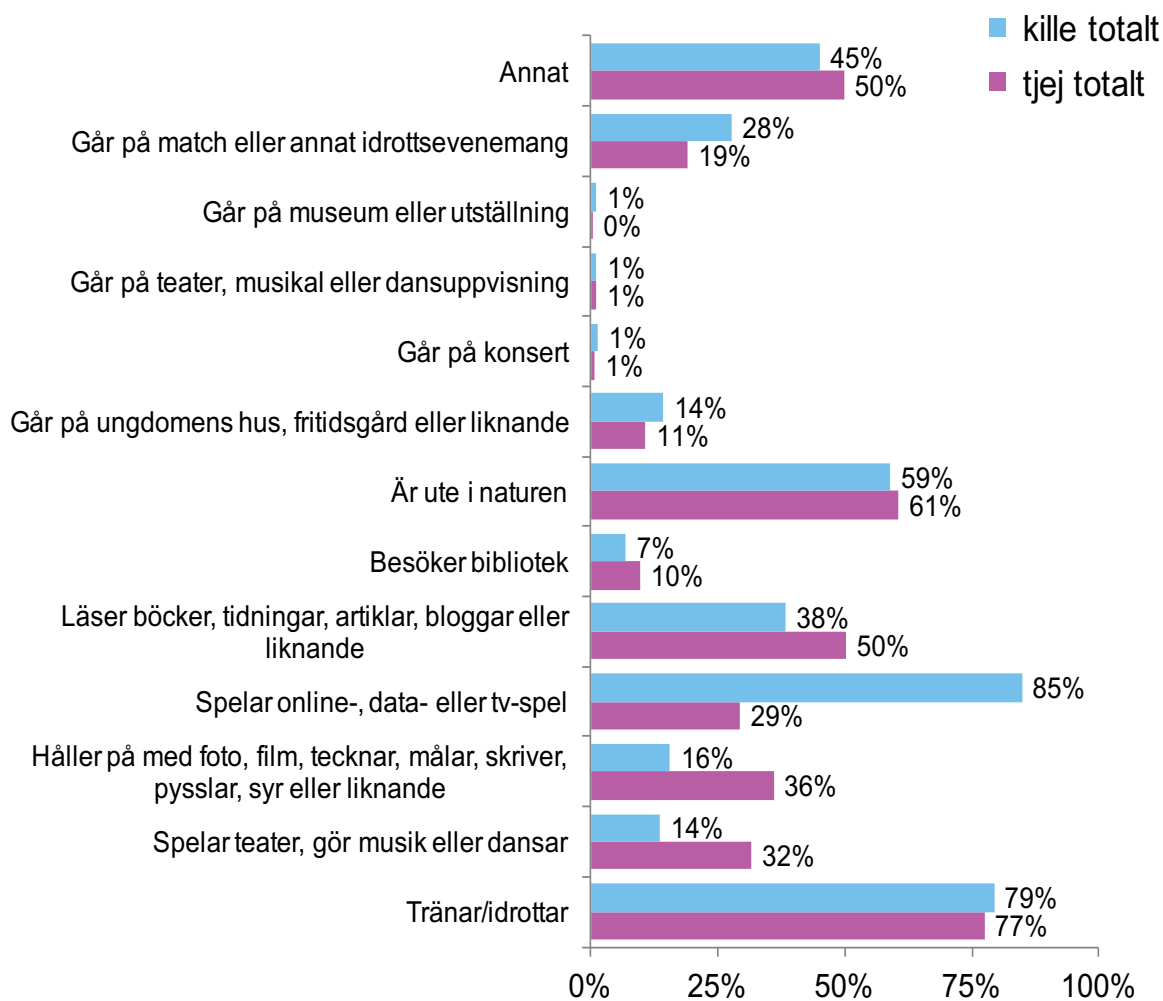

Vad ungdomarna gör och hur ofta

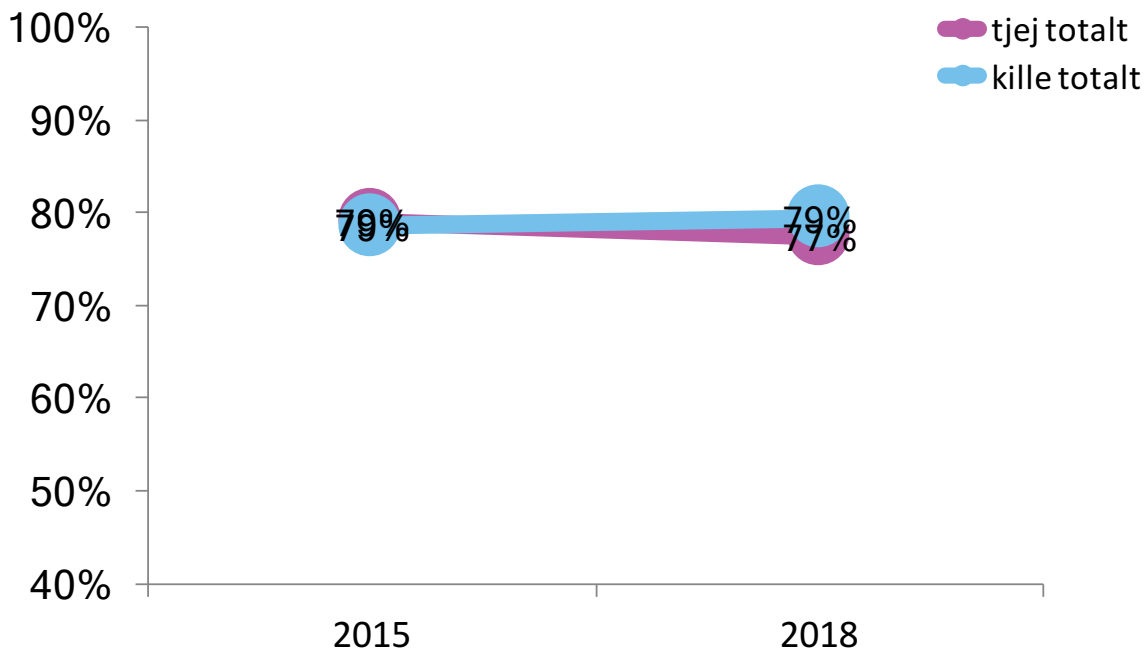
I diagram B3 på följande sida redovisas vilka aktiviteter ungdomarna regelbundet, minst en gång i veckan, sysselsätter sig med. Det framgår att en hög andel, mellan 77-79 %, tränar eller idrottar minst en gång i veckan. Omkring 60 % av både tjejer och killar svarar också att de är ute i naturen minst en gång i veckan.

Klart fler killar än tjejer svarar att de spelar online-, data- eller tv-spel minst en gång i veckan. 85 % av killarna och 29 % av tjejerna spelar minst en gång i veckan. Tjejer svarar däremot i högre grad än killar att de minst en gång i veckan gör någon kulturaktivitet som att spela teater, göra musik eller dansa samt håller på med foto/film/tecknar/skriver/pysslar m.m. Som det framgår i diagram B3b på sida 16 är andelen som gör någon kulturaktivitet minst en gång i veckan på samma nivå som år 2015.

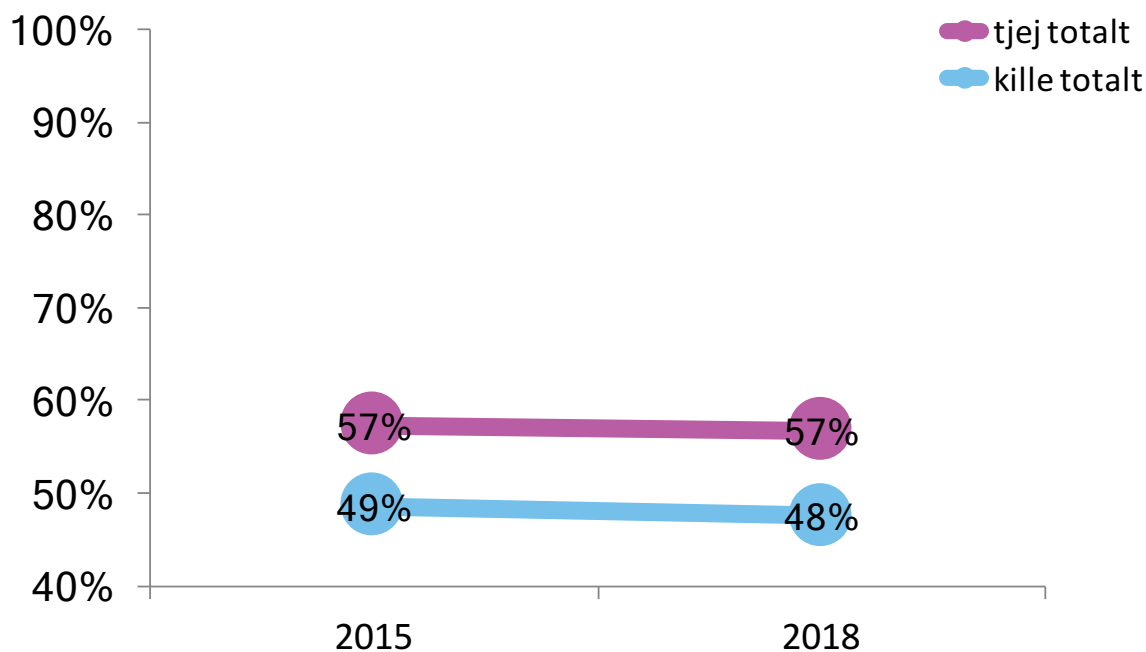
B3. Hur ofta gör du följande saker på din fritid? Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare

B3a. Tränar/idrottar minst en gång i veckan: Utveckling över tid

B3b. Andel som svarar att de minst en gång i veckan spelar teater/gör musik/dansar eller håller på med foto/film/tecknar/målar /skriver/pyslar/syr: Utveckling över tid

Var ungdomarna träffas

Majoriteten av ungdomarna i regionen svarar att de träffar sina kompisar hemma hos varandra. 74 % av killarna och 87 % av tjejerna svarar detta, se diagram B4. 45 % av killarna och 32 % av tjejerna svarar vidare att de brukar träffas på sociala medier på internet. En ungefär lika stor andel svarar att de brukar träffas utomhus.

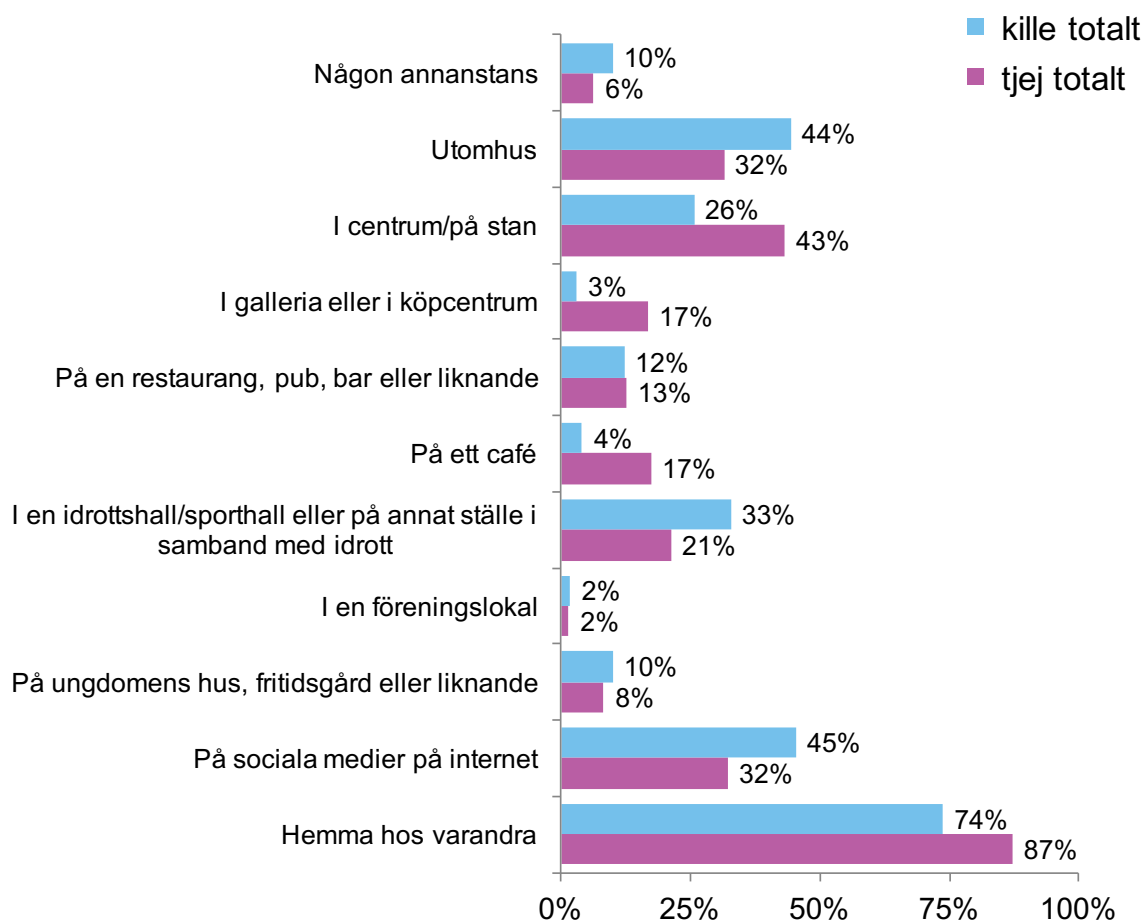
Tjejer svarar i högre grad än killar att de brukar träffas i centrum eller på stan.

Saknas fritidsaktiviteter?

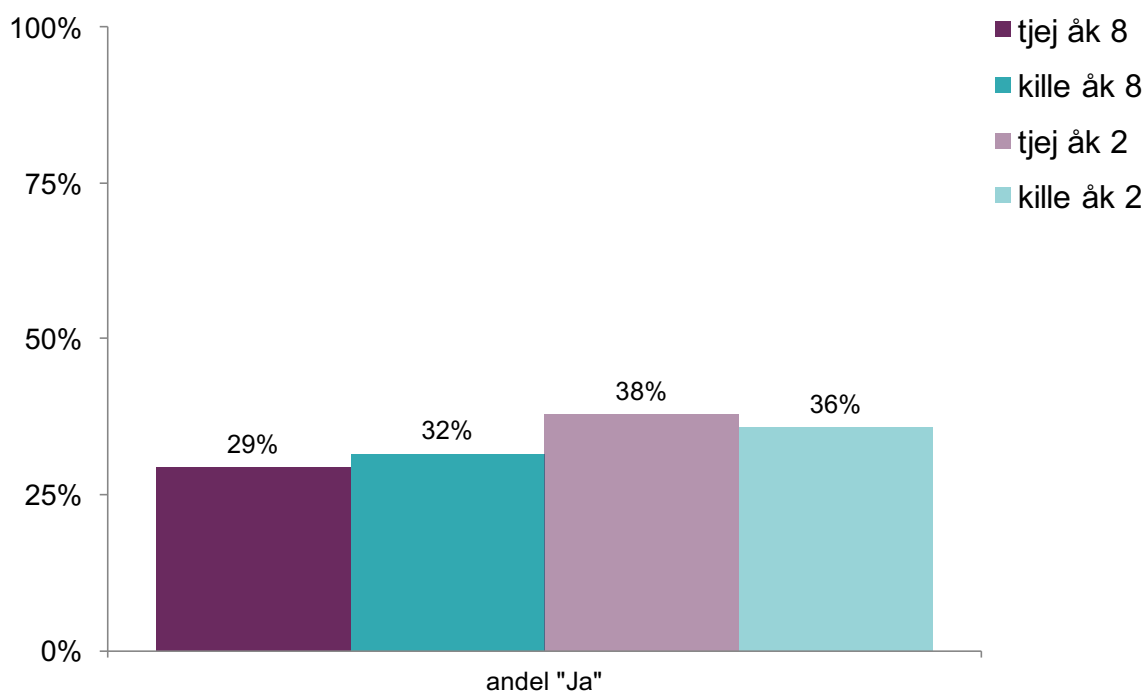
Som det framgår i diagram B5 på följande sida svarar en andel mellan 29- 38 % av ungdomarna att det saknas fritidsaktiviteter där de bor. Unga på gymnasiet saknar fritidsaktiviteter i något högre grad än unga på högskolan. På sida 18 redovisas en sammanfattning över vilka fritidsaktiviteter som unga i regionen i högst grad saknar.

B4. När du träffar dina kompisar på fritiden, var brukar ni då vara?

B5. Tycker du att det saknas fritidsaktiviteter där du bor?

Vilka aktiviteter som saknas

B5b. Vad är det för fritidsaktiviteter du saknar?

Ungdomarna kunde även i fritext skriva vad för fritidsaktiviteter de saknar. Flera ungdomar nämner att de saknar olika sporter eller idrotter som dans, cheerleading, gymnastik, hockey och simning. Även olika kampsporter som boxning, karate och MMA nämns.

Många av ungdomarna nämner även olika platser utomhus för aktiviteter, som till exempel fotbollsplaner, utegym, cykelbanor, skatepark och en sporthall som är öppen för alla.

Annat som många saknar i Kalmar län är platser där ungdomar i olika åldrar kan umgås, som till exempel fritidsgårdar med bra öppettider och caféer. Olika evenemang och arrangerade aktiviteter för ungdomar är en ytterligare sak som tas upp av många.

Andra saker som nämns är bland annat ett större utbud av kulturinriktade och kreativa aktiviteter som har med musik, teater och konst att göra, studsmattepark samt restauranger och gallerior. Nedan följer ett antal citat.

”Fritidsgården är bara öppen en gång i veckan, inget gym man kan gå till och få fritidsaktiviteter och sportevenemang.”

”Någonstans att vara. Fritidsgården är mer avsatt för högstadiet och mellanstadiet. Det hade varit bra om det fanns något café som tex öppnade vid 16 och hade öppet till 23 så att ungdomar kan vara någonstans.”

”Kanske fler möjligheter för att locka fleras intressen, finns grunder så som fotboll och fys, kanske mer dans klasser osv”

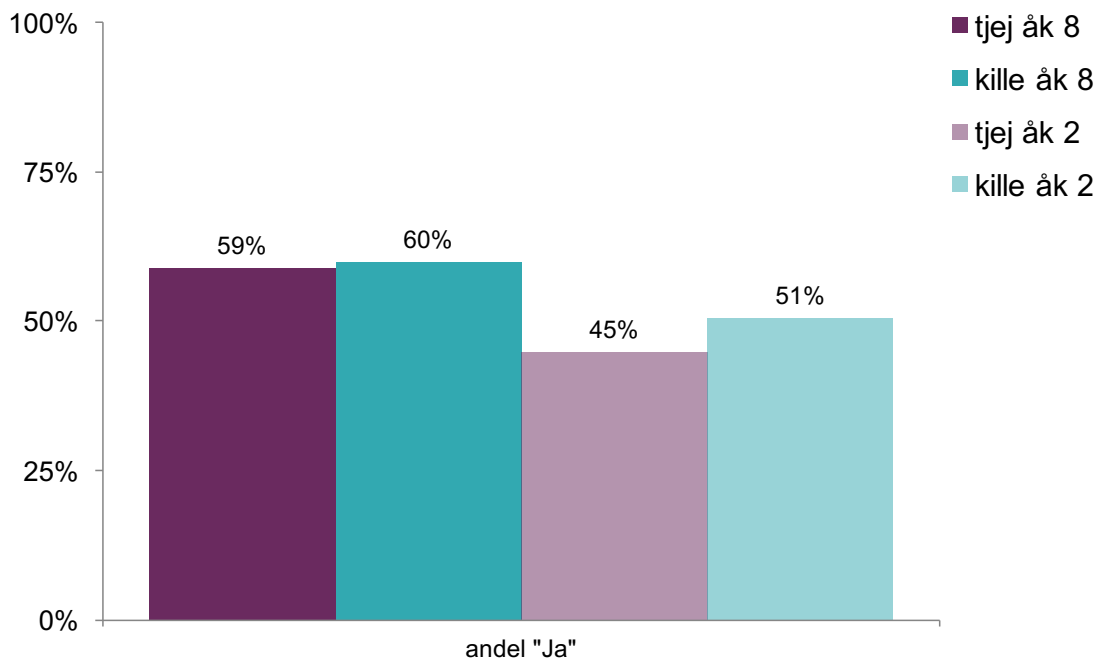
”Det skulle t.ex vara roligt om det anordnades testa på dagar där man får testa på olika sporter eller liknande. Något annat som jag har tänkt på är media och foto, där en fotokurs skulle vara något riktigt roligt”

Medlemskap i föreningar

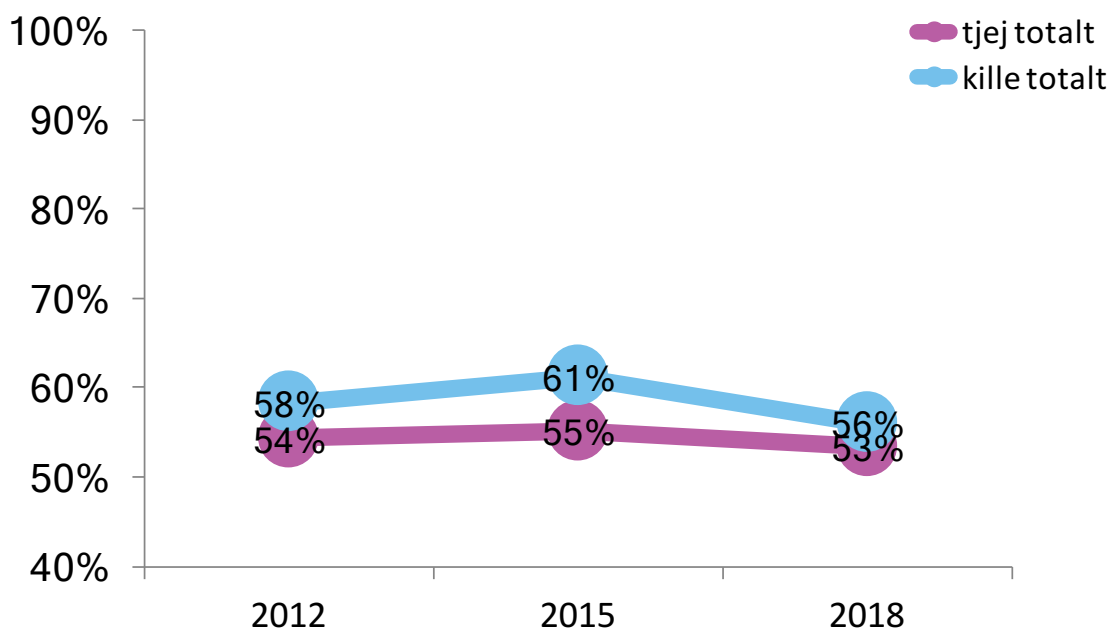
I Sverige har andelen unga som är medlemmar i en förening eller anger att de har ett intresse för ett föreningsmedlemskap minskat de senaste åren. Föreningslivet i Sverige når inte en lika stor andel unga som det tidigare gjort och unga är även i lägre utsträckning med i flera föreningar. Ju äldre undersökningsgruppen är bland 10–19 åringar, i desto högre grad gäller detta¹.

I regionen ser vi att andelen föreningsmedlemmar är högre på högstadiet jämfört med på gymnasiet. Från år 2015 har en viss minskning av andelen föreningsmedlemmar skett, se diagram B6a.

B6. Är du medlem i någon förening?

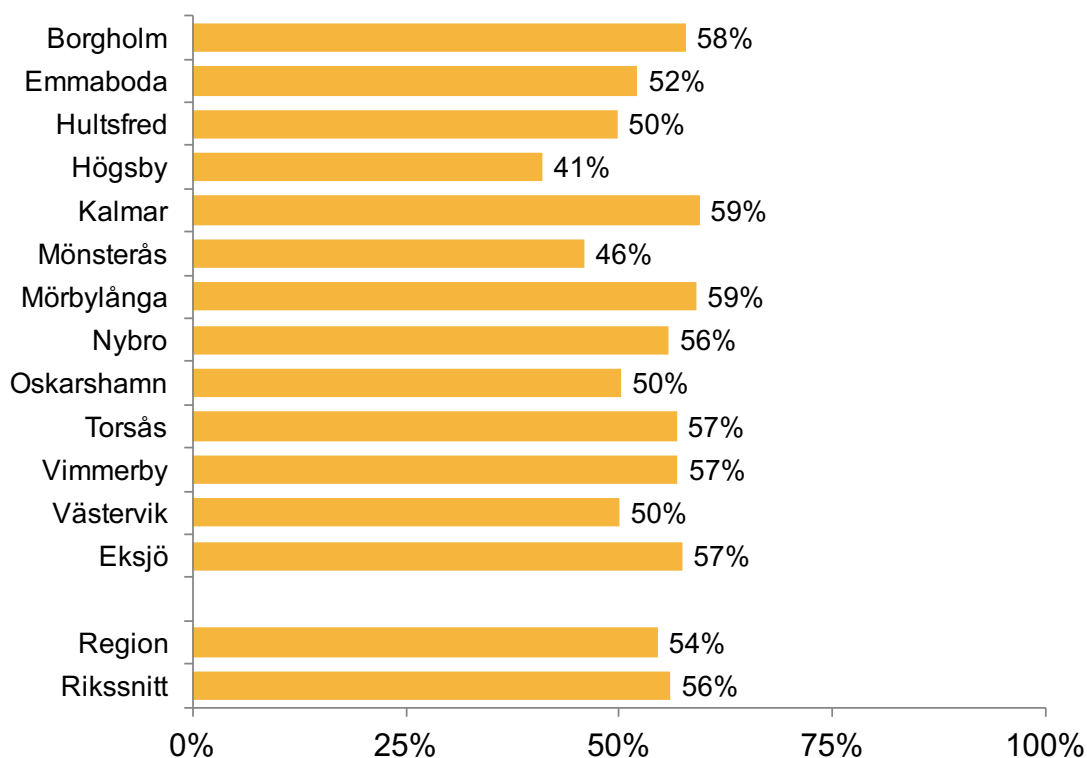
B6a. Andel som svarat att de är föreningsmedlemmar
Utveckling över tid

¹ MUCF 2014: Fokus 14: Ungas fritid och organisering

Som det framgår i diagrammet nedan svarar unga i Kalmar och Mörbylånga i högst grad att de är medlemmar i en eller flera föreningar.

B6b. Andel som svarat att de är föreningsmedlemmar
Per kommun

Sammanfattning ungas fritid

- En stor andel av ungdomarna är nöjda med sin fritidssituation. Nästan av 9 av 10 ungdomar i regionen svarar att de är nöjda med fritiden totalt sett.
- 69 % av killarna totalt och 64 % av tjejerna totalt svarar att det finns ganska eller väldigt mycket att göra på fritiden. Detta är en liknande andel som år 2015. Gymnasieungdomarna är mindre nöjda än högstadieungdomarna med utbudet av fritidsaktiviteter. Ungdomar i Kalmar, Torsås och Borgholms kommun svarar i högst grad att de tycker att det finns väldigt eller ganska mycket att göra på fritiden.
- En hög andel av ungdomarna tränar eller idrottar samt är ute i naturen på fritiden.
- Ungdomarna saknar framför allt aktiviteter som olika sporter, ställen för utomhusaktiviteter och mötesplatser för unga. Kulturinriktade aktiviteter tas också upp av flera.
- Andelen som är föreningsmedlemmar har minskat något sedan år 2015, skillnaderna är dock små.

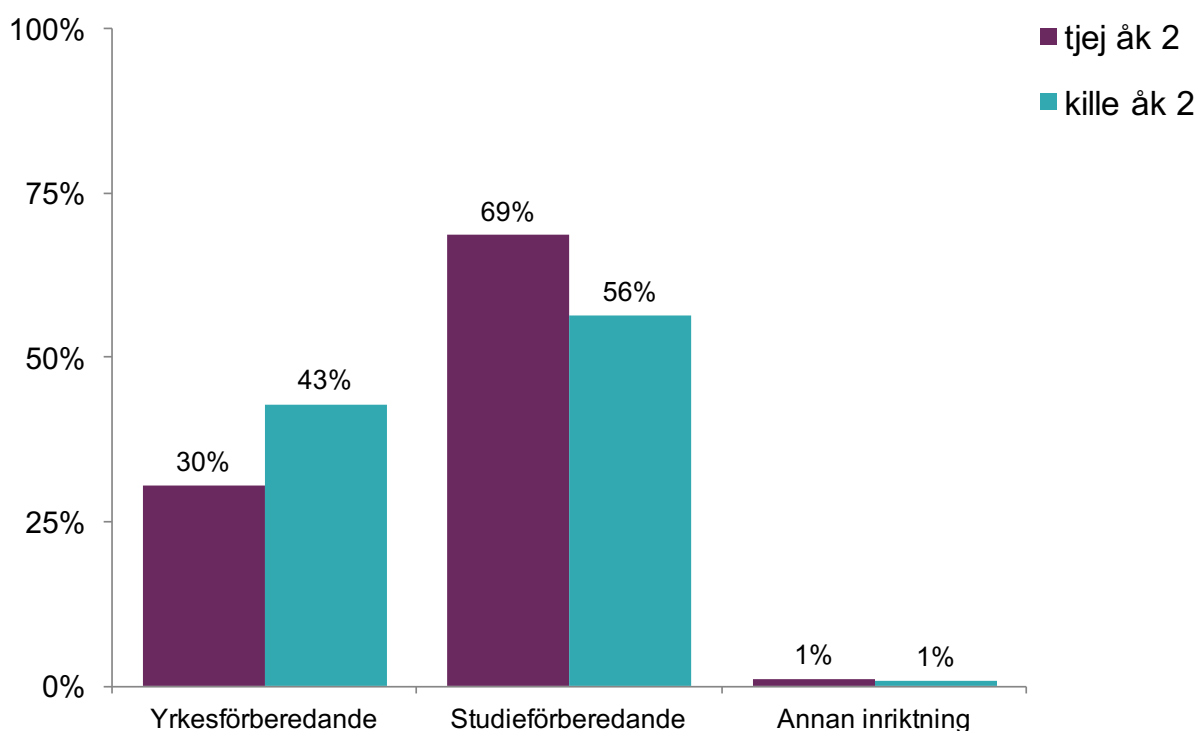
Utbildning

I Lupp-enkäten ställs en rad frågor om hur ungdomarna ser på sin skola – hur de trivs, hur de ser på undervisningen och skolmiljön samt övriga aspekter. Enligt en forskningssammanställning av Skolinspektionen bygger framgångar i skolan och undervisningen bland annat på ett tydligt pedagogiskt ledarskap från lärarens sida, goda relationer mellan lärare och elever, samt att själva lärandemiljön i skolan är trygg och stödjande för eleverna¹. Det tas också upp att det behöver finnas tilltro till varje elevs förmåga samt att skolan måste anpassa undervisningen efter varje elev.

Programinriktning gymnasiet

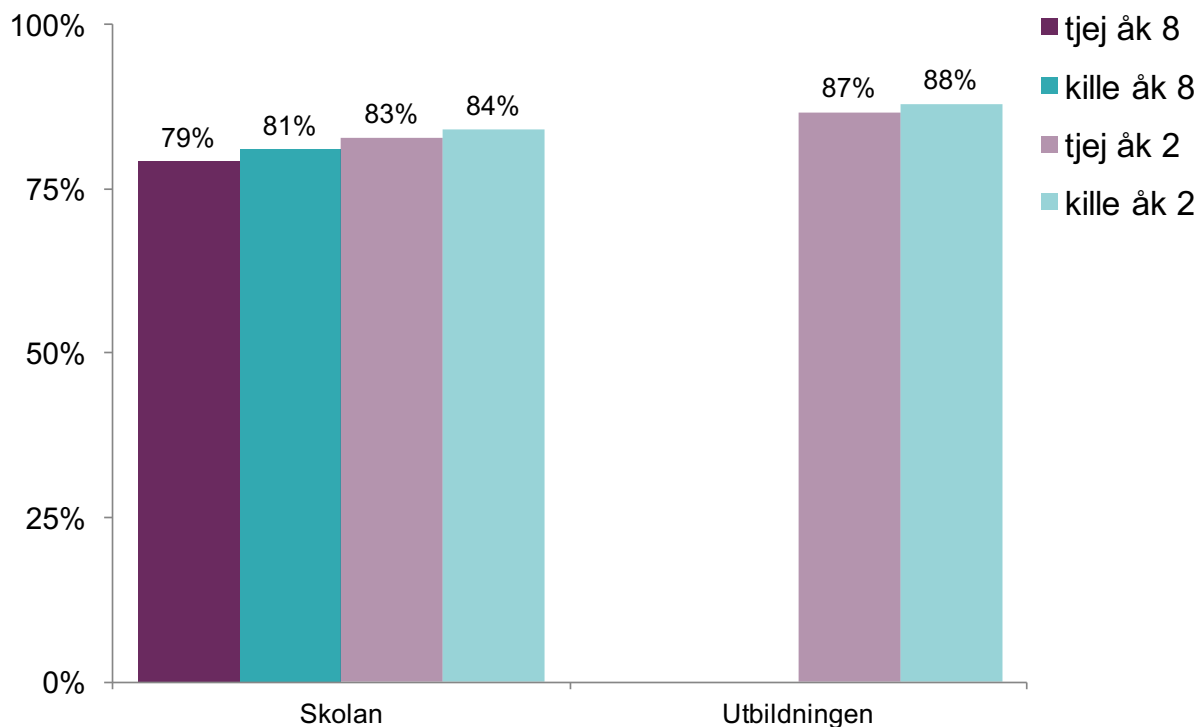
I diagrammet nedan redovisas gymnasieelevernas programinriktning. En majoritet av både killar och tjejer går på ett studieförberedande program. Fler tjejer än killar läser ett studieförberedande program.

C1. Vilken inriktning har ditt gymnasieprogram?

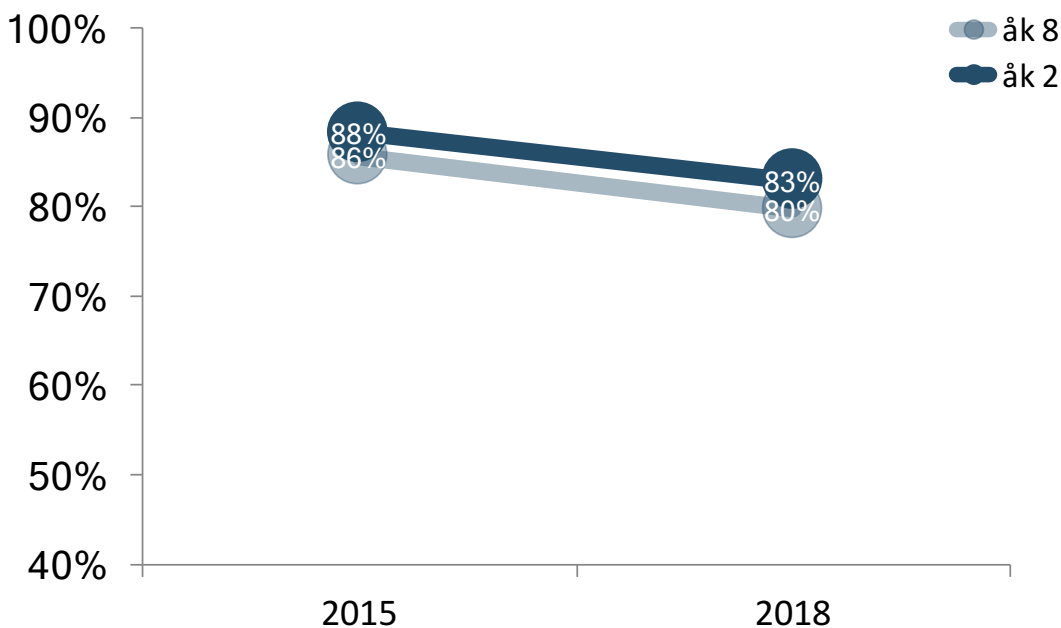
I Lupp-enkäten ställdes frågan om hur nöjd man är totalt sett med skolan i båda årskurser. En hög andel, mellan 79-84 %, svarar att de är mycket eller ganska nöjda med skolan. Frågan om nöjdhet avseende utbildningen ställdes endast till gymnasieeleverna. Vad gäller utbildningen svarar 87 % av tjejerna och 88 % av killarna i regionen att de är nöjda.

C2. Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om följande?
Andel "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

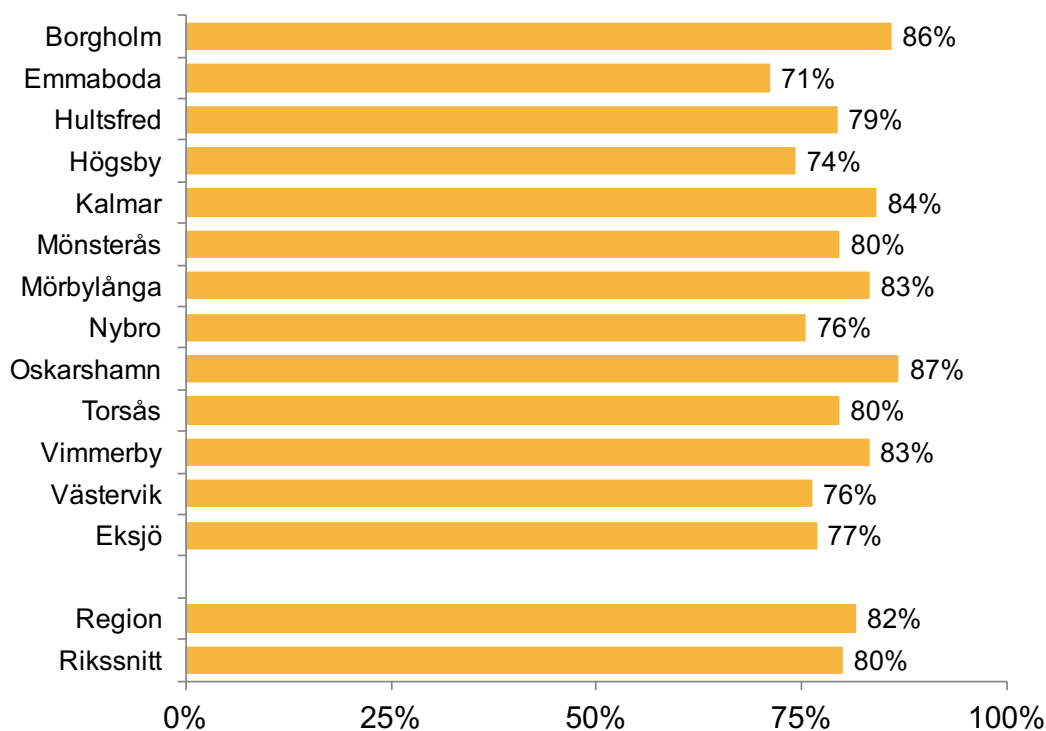

Över tid har en något negativ utveckling skett - färre svarar i årets resultat att de är nöjda med skolan. Som det framgår i diagram C2b på följande sida finns det en del variationer i nöjdhet mellan kommunerna. I Borgholms och Oskarshamns kommun är andelen nöjda högst, 86-87 %.

C2a. Andel nöjda med skolan: Utveckling över tid

C2b. Andel nöjda med skolan: Per kommun

Trivsel och stämning

Hur elever trivs i skolan har ett nära samband med hur de upplever skolmiljön, men det har också ett samband med deras allmänna välbefinnande samt psykosomatiska hälsa¹.

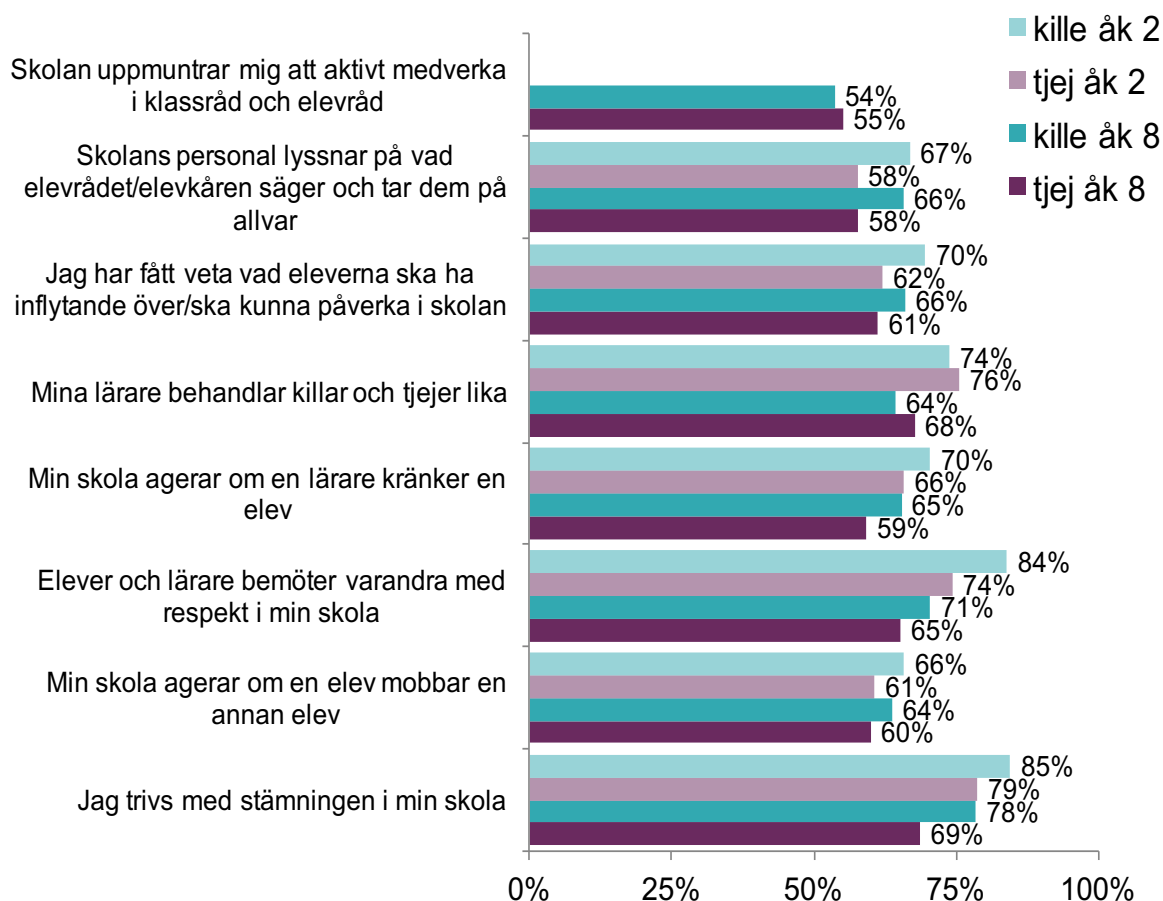
I Lupp-enkäten ställs en rad frågor som rör trivsel, likabehandling och stämningen på skolan, se diagram C3 på följande sida. En andel om 77 % totalt i regionen instämmer i påståendet "Jag trivs med stämningen på min skola". En något lägre andel, 72 % totalt i regionen, instämmer i att elever och lärare bemöter varandra med respekt på skolan.

En generell slutsats utifrån diagram C3 är att killar i årskurs 2 är gruppen som är nöjdast med de flesta aspekterna i skolan medan tjejer i årskurs 8 är gruppen som generellt är minst nöjda.

Över tid har inga större förändringar skett, se diagram C3a och C3b på nästkommande sidor.

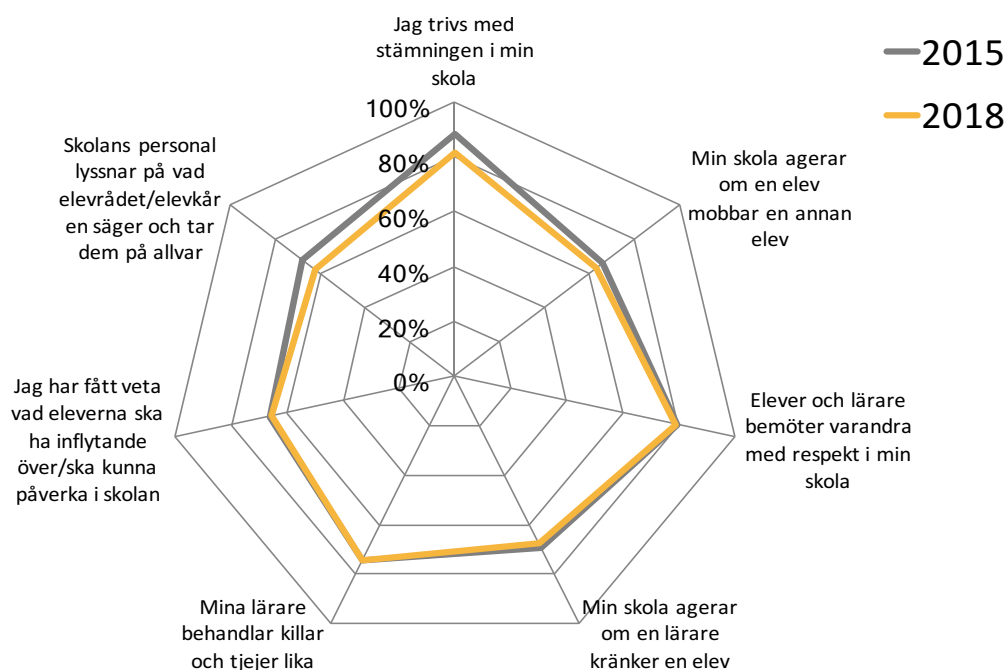
¹ Folkhälsomyndigheten: Skolbarns hälsovanor 2013-2014

C3. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola? *
 Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

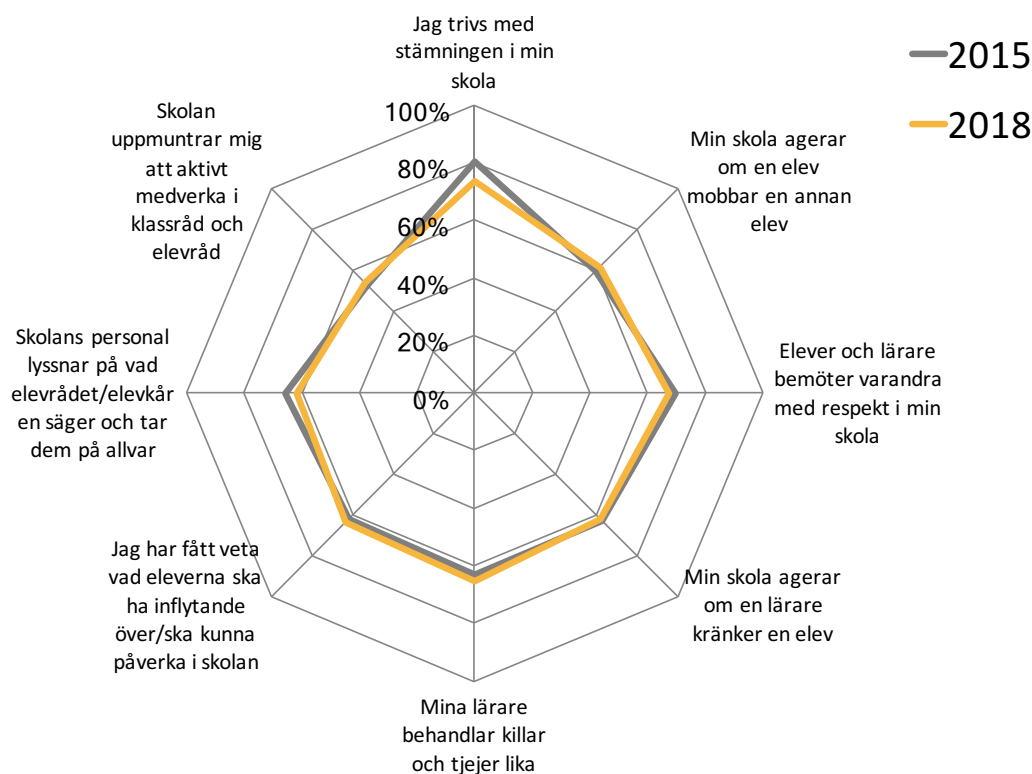
*Observera att "vet ej" är borträknat ur diagrammet C3. Detta för att ge en mer rättvis bild av instämmandegraden. Andelen som svarat vet ej är i de flesta frågorna ovan mellan 5-20 %. Notera även att endast högstadiееlever fick svara på frågan "Skolan uppmuntrar mig att aktivt medverka i klassråd och elevråd"

C3a. Årskurs 2: Andel som svarat att de instämmer: Utveckling över tid

C3b. Årkurs 8: Andel som svarat att de instämmer: Utveckling över tid

C3c. Andel som instämmer i att elever och lärare bemöter varandra med respekt: Per kommun

Kommun	Jag trivs med stämningen	Min skola agerar om en elev mobbar en annan elev	Elever och lärare bemöter varandra med respekt	Min skola agerar om en lärare kränker en elev	Mina lärare behandlar killar och tjejer lika	Jag har fått veta vad eleverna ska ha inflytande över	Skolans personal lyssnar på vad elevrådet/elevkåren säger	Skolan uppmanar mig att aktivt medverka i klassråd och elevråd
Borgholm	81%	67%	78%	63%	61%	75%	66%	67%
Emmaboda	68%	61%	61%	66%	65%	51%	56%	43%
Hultsfred	75%	71%	71%	63%	74%	63%	58%	56%
Högsby	74%	69%	69%	67%	52%	64%	53%	48%
Kalmar	76%	72%	72%	66%	69%	63%	66%	56%
Mönsterås	75%	66%	66%	53%	74%	61%	50%	35%
Mörbylånga	77%	75%	75%	68%	76%	62%	66%	60%
Nybro	72%	75%	75%	68%	70%	64%	60%	51%
Oskarshamn	84%	80%	80%	67%	75%	73%	69%	67%
Torsås	83%	64%	64%	65%	72%	62%	62%	45%
Vimmerby	83%	76%	76%	60%	70%	71%	66%	42%
Västervik	72%	69%	69%	62%	65%	57%	56%	48%
Eksjö	72%	68%	68%	61%	65%	65%	51%	54%
Region	77%	62%	72%	64%	69%	64%	62%	54%
Riksnitt	76%	62%	71%	66%	70%	61%	62%	51%

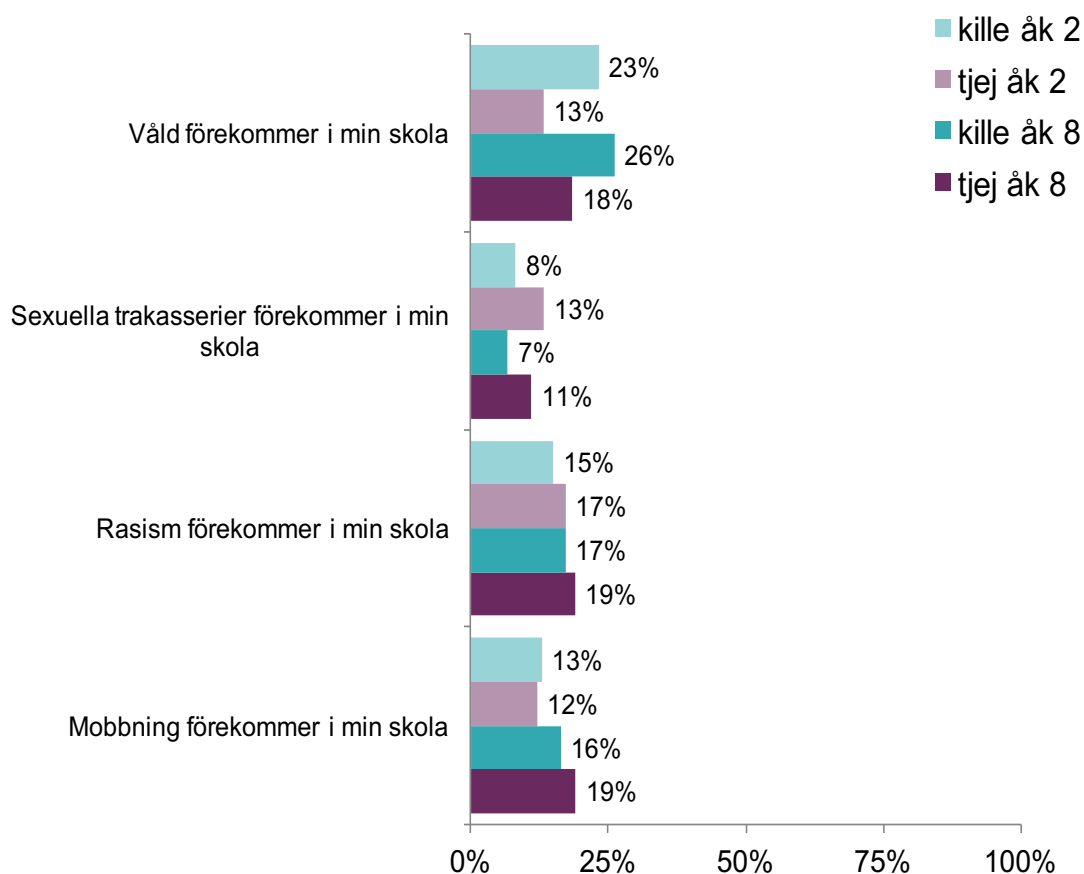
Problem i skolan

Ungdomarna fick även ta ställning till huruvida rasism, våld, mobbning eller sexuella trakasserier är problem som förekommer på skolan. Vad som framgår är att 1 av 4 killar svarar att våld förekommer på skolan. Andelen tjejer som svarar detsamma är lägre, 18 % av högstadietjejerna och 13 % av gymnasietjejerna svarar att våld förekommer.

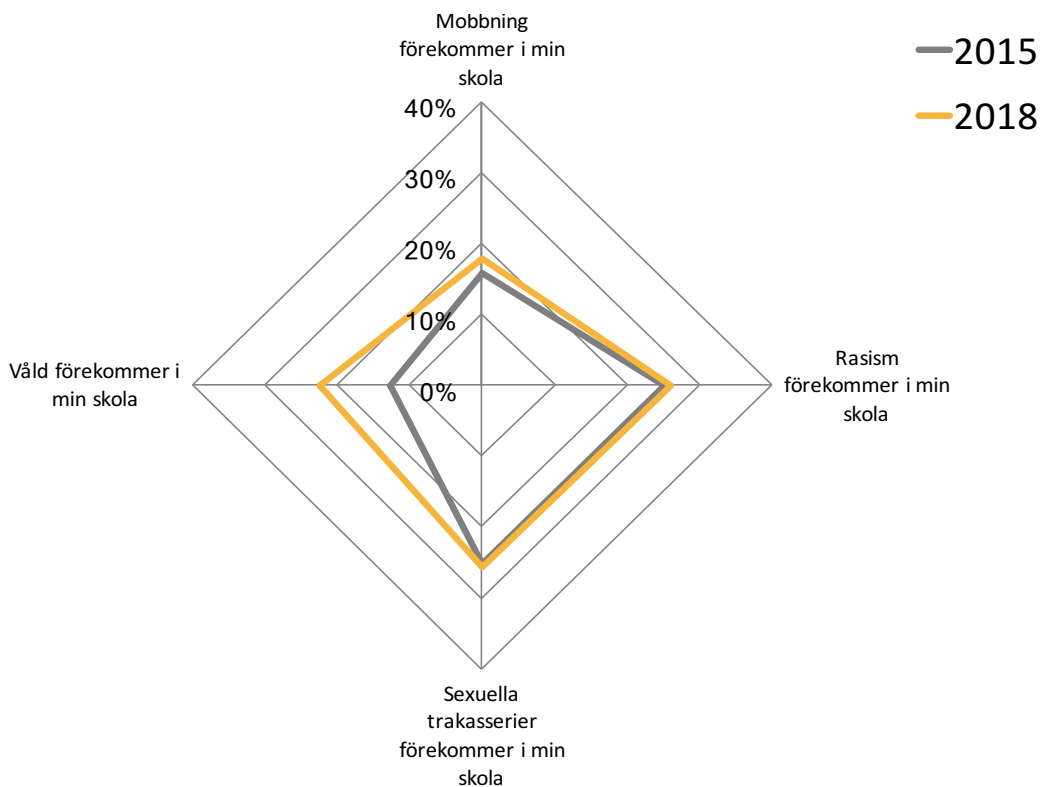
Vad gäller förekomsten av sexuella trakasserier ser vi att andelen tjejer som svarar att det förekommer är högre än andelen killar. Totalt svarar 16 % av unga i regionen att rasism förekommer och 14 % av unga svarar att mobbning förekommer. När det kommer till förekomsten av rasism svarar en relativt jämn andel, oavsett kön eller ålder, att problemet förekommer på skolan.

I diagrammen C3e och C3f på följande sida framgår det att andelen som svarar att våld förekommer ökat sedan år 2015 i båda åldersgrupper.

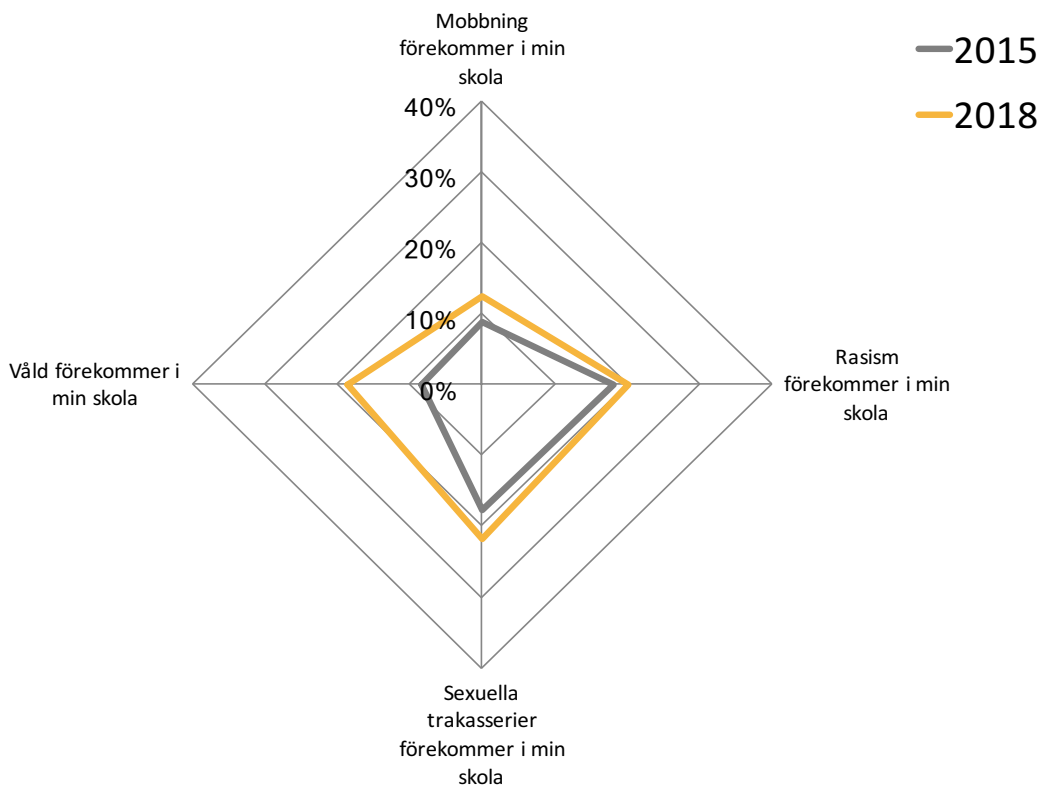
C3d. Hur tycker du att det stämmer in på hur det är på din skola?
Andel som svarat "stämmer helt" eller "stämmer till stor del"

C3e. Andel som instämmer i att problem förekommer: Utveckling över tid
Årskurs 8

C3f. Andel som instämmer i att problem förekommer: Utveckling över tid
Årskurs 2

Vid en jämförelse mellan regionens och rikssnittets resultat framgår det unga i regionen i något högre grad uppger att våld förekommer på skolan. Det framgår också att det finns väldigt stora skillnader mellan kommunerna, speciellt rörande mobbning.

C3g. Andel som instämmer i att problem förekommer: Per kommun

	Mobbning förekommer i min skola	Rasism förekommer i min skola	Sexuella trakasserier förekommer i min skola	Våld förekommer i min skola
Borgholm	11%	11%	9%	14%
Emmaboda	21%	22%	10%	26%
Hultsfred	23%	25%	14%	24%
Högsby	23%	24%	15%	31%
Kalmar	11%	12%	8%	17%
Mönsterås	11%	14%	11%	18%
Mörbylånga	17%	17%	13%	14%
Nybro	17%	17%	12%	21%
Oskarshamn	14%	16%	7%	19%
Torsås	32%	22%	11%	29%
Vimmerby	15%	24%	10%	23%
Västervik	19%	22%	12%	27%
Eksjö	16%	19%	7%	20%
Region	16%	17%	10%	21%
Rikssnitt	14%	17%	9%	17%

Omdöme skola

Lupp-enkäten innefattar även frågor om en rad centrala aspekter av ungdomarnas skolsituation, så som skolbiblioteket, skolmiljön, skolmaten, undervisningen, lärarna, elevhälsovården, tillgången till datorer samt möjligheten att få extra hjälp eller stöd.

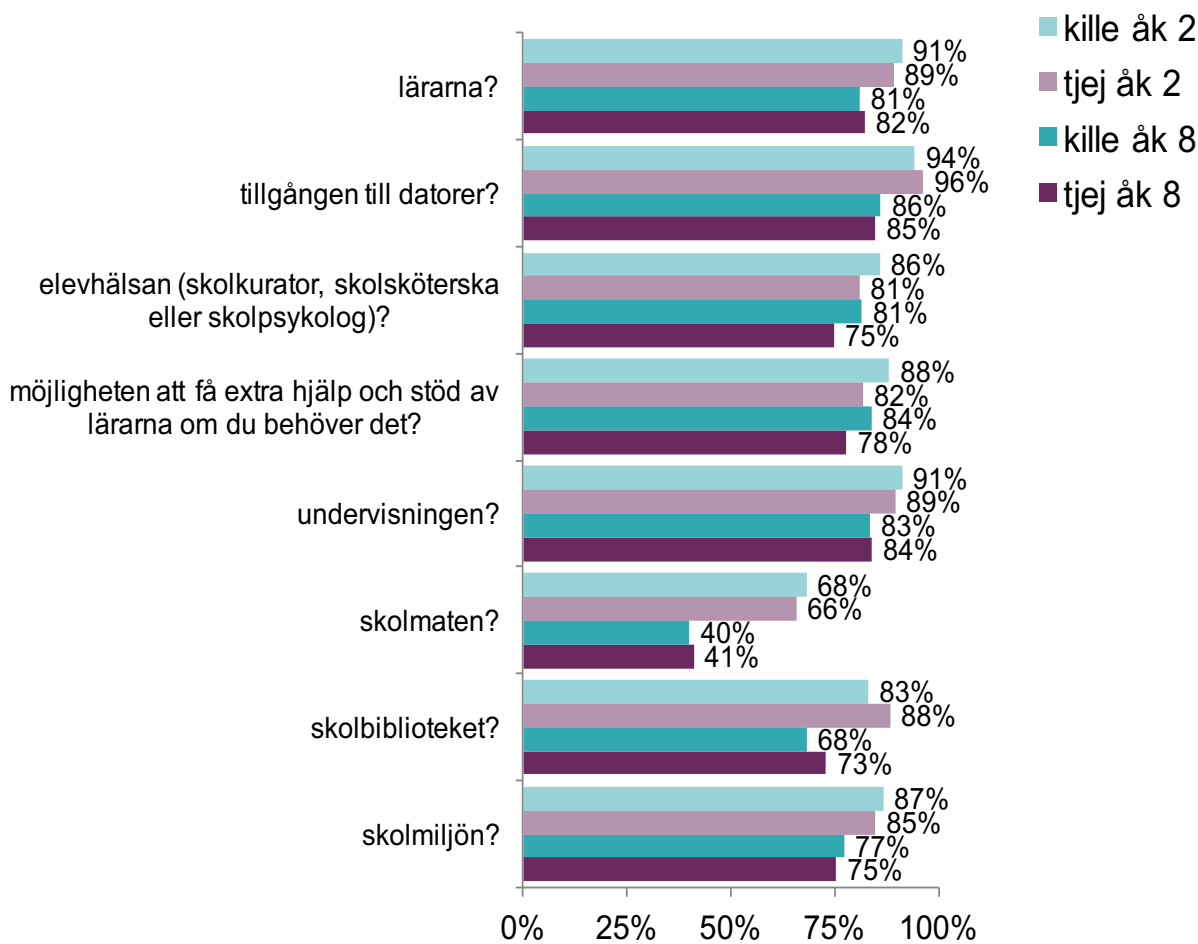
Vad som framgår i diagram C4 är att en hög andel, över 85 % totalt, är nöjda med lärarna, undervisningen och tillgången till datorer.

Skolmaten är det som ungdomarna är minst nöjda med, speciellt i årskurs 8.

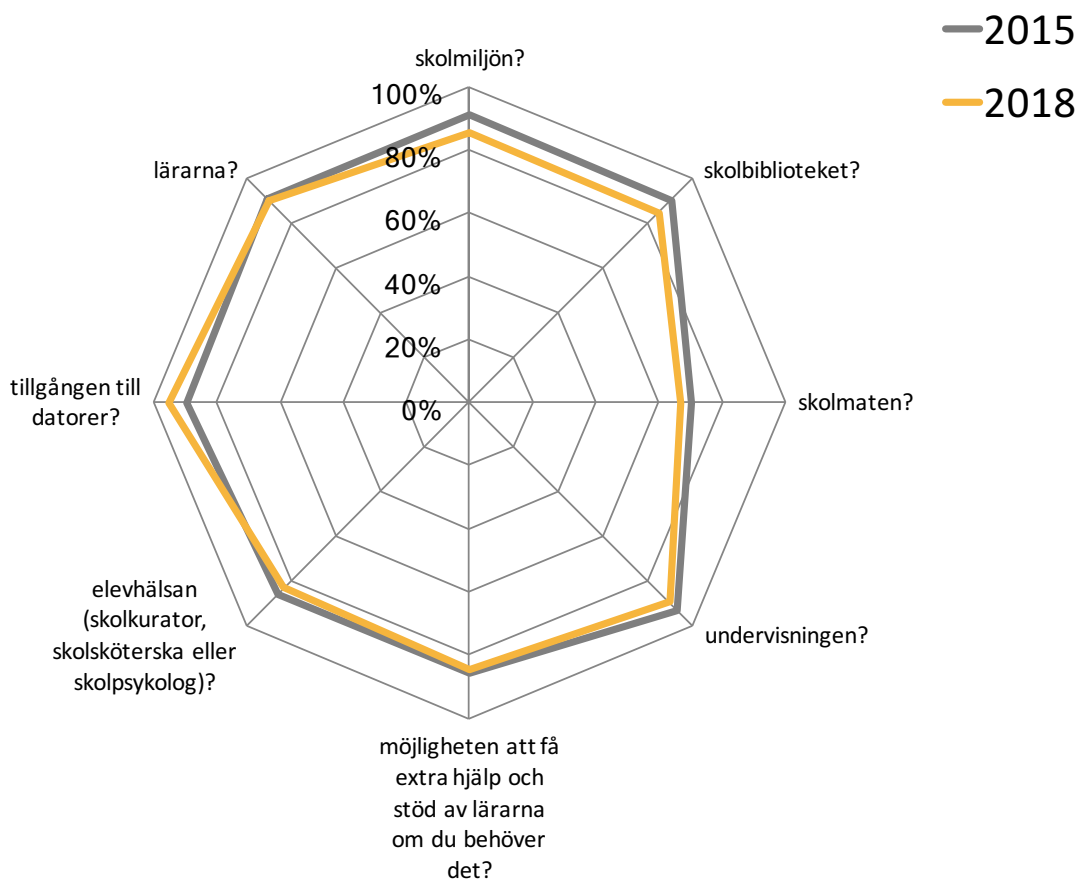
I diagram C4a och C4b redovisas frågorna över tid. Vad som framgår är att det skett en tydlig positiv förändring avseende tillgången till datorer i årskurs 8. I övrigt är frågorna på en liknande nivå som år 2015.

I tabellen på sida 30 ser vi att det finns stora variationer mellan kommunerna i flera frågor. Speciellt stora variationer finns avseende skolmaten där andelen nöjda varierar mellan 34 - 61 %. Vad som även framgår i tabellen är att unga i regionen generellt är nöjdare med skolmaten än unga i rikssnittet.

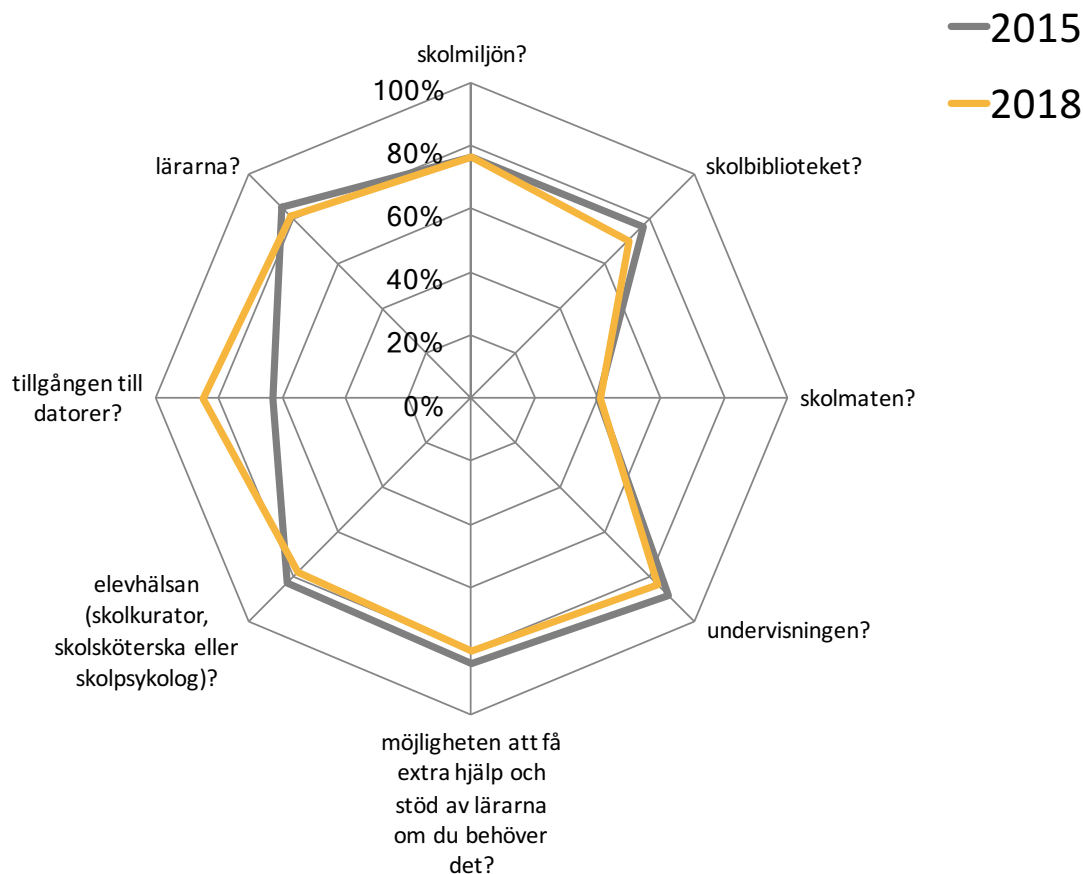
C4. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra"

C4a. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra" Utveckling över tid
Årskurs 2

C4b. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
 Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra" Utveckling över tid
 Årskurs 8

C4. Nu kommer några frågor om din skola. Vad tycker du om...
 Andel som svarat "mycket bra" eller "ganska bra" Per kommun

	skolmiljön?	skolbiblioteket?	skolmaten?	undervisningen?	möjligheten att få extra hjälp och stöd?	elevhälsan?	tillgången till datorer?	lärarna?
Borgholm	84%	84%	44%	93%	78%	82%	96%	89%
Emmaboda	70%	75%	50%	75%	71%	82%	89%	79%
Hultsfred	76%	64%	52%	83%	82%	71%	91%	83%
Högsby	79%	80%	47%	86%	80%	81%	92%	86%
Kalmar	82%	76%	61%	87%	87%	80%	92%	83%
Mönsterås	75%	79%	46%	89%	77%	80%	64%	87%
Mörbylånga	83%	74%	56%	86%	81%	79%	93%	86%
Nybro	69%	83%	50%	87%	79%	79%	93%	86%
Oskarshamn	88%	91%	57%	89%	85%	82%	97%	89%
Torsås	82%	83%	45%	85%	85%	90%	93%	85%
Vimmerby	85%	82%	59%	88%	83%	76%	72%	88%
Västervik	74%	64%	34%	84%	79%	78%	95%	86%
Eksjö	76%	65%	37%	80%	79%	83%	75%	77%
Region	80%	76%	51%	86%	82%	80%	89%	85%
Rikssnitt	77%	75%	44%	86%	81%	81%	86%	85%

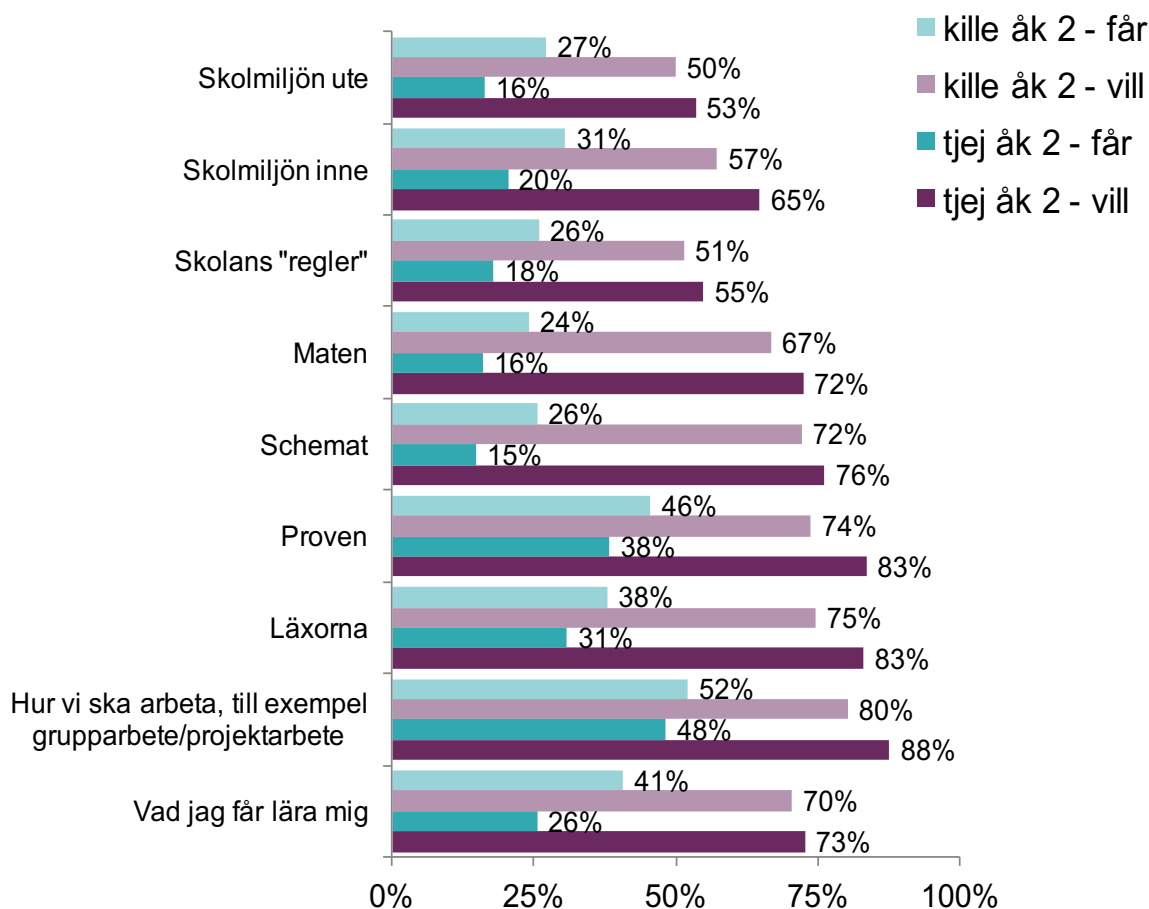
Elevinflytande

Lupp-enkäten innehåller ett antal frågor som rör elevinflytande. Ungdomarna svarade på frågor om hur mycket de skulle vilja vara med och bestämma om i skolan samt hur mycket de anser att de får bestämma i dagsläget. Skolverket påpekar att det finns ett tydligt samband mellan elevers möjlighet till delaktighet och inflytande samt kunskapsresultat och välmående i skolan. I en av statens offentliga utredningar från 2009¹ tar man även upp att ju mer inflytande en elev upplever att den har om en aspekt, desto mer positivt ser eleven på den aspekten i skolan. Med andra ord korrelerar möjligheter till inflytande med nöjdhet.

I diagram C5a nedan ser vi att andelen gymnasieungdomar som vill vara med och påverka är klart större än andelen som upplever att de får vara med och påverka. Differensen mellan önskat och upplevt inflytande är störst vad gäller skolmaten och schemat. När det kommer till viljan att vara med och påverka svarar tjejer i högre grad än killar att de vill vara med och bestämma. När det handlar om upplevelsen av att få vara med och påverka svarar killar i högre grad än tjejer att de får vara med och bestämma.

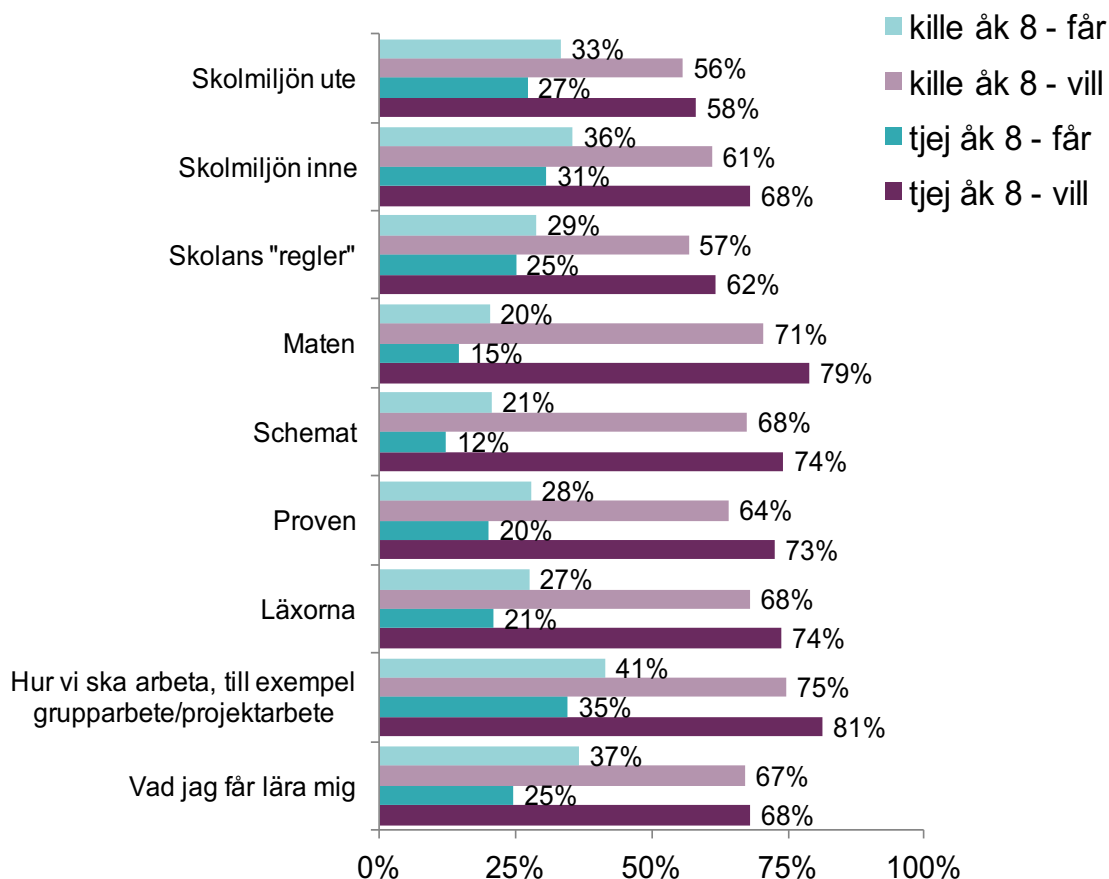
I diagram C5b på följande sida redovisas resultat för högstadiet. Differensen mellan önskat och upplevt inflytande är störst i frågorna som rör skolmaten, schemat, proven och läxorna.

C5a. Årskurs 2: Hur mycket eller lite vill/får du som elev vara med och bestämma om följande? Andel som svarat "väldigt mycket" eller "ganska mycket"

1 SOU 2009:64 Flickor och pojkar i skolan - hur jämställt är det?

C5b. Årskurs 8: Hur mycket eller lite vill/får du som elev vara med och bestämma om följande? Andel som svarat "väldigt mycket" eller "ganska mycket"

I Lupp-enkäten ställs det inte fler frågor som rör elevinflytande, varför det är svårt att säga något om på vilket sätt ungdomarna skulle vilja påverka om de olika sakerna i skolan. Däremot finns det en del forskning på området och i en publikation från MUCF konstateras det att många elever vill ha mer flexibla former för inflytande. Unga vill således helst inte delta i färdigformulerade grupper, utan hellre engagera sig under en kortare tid i frågor som de ser som viktiga just då¹.

Skolverket poängterar att det är viktigt att elevers inflytande inte begränsas till formella beslut, som tas inom exempelvis klassråd eller elevråd. Elever behöver även vara delaktiga i undervisningen på olika sätt och få chansen att göra sin röst hörd². Skolverket poängterar också att demokratiska förmågor utvecklas genom samtal och i relationer med andra. Ett tillåtande klimat och tillitsfulla relationer i klassrummet är därmed förutsättningar för en god lärandemiljö och för delaktighet.

Upplevt inflytande över tid

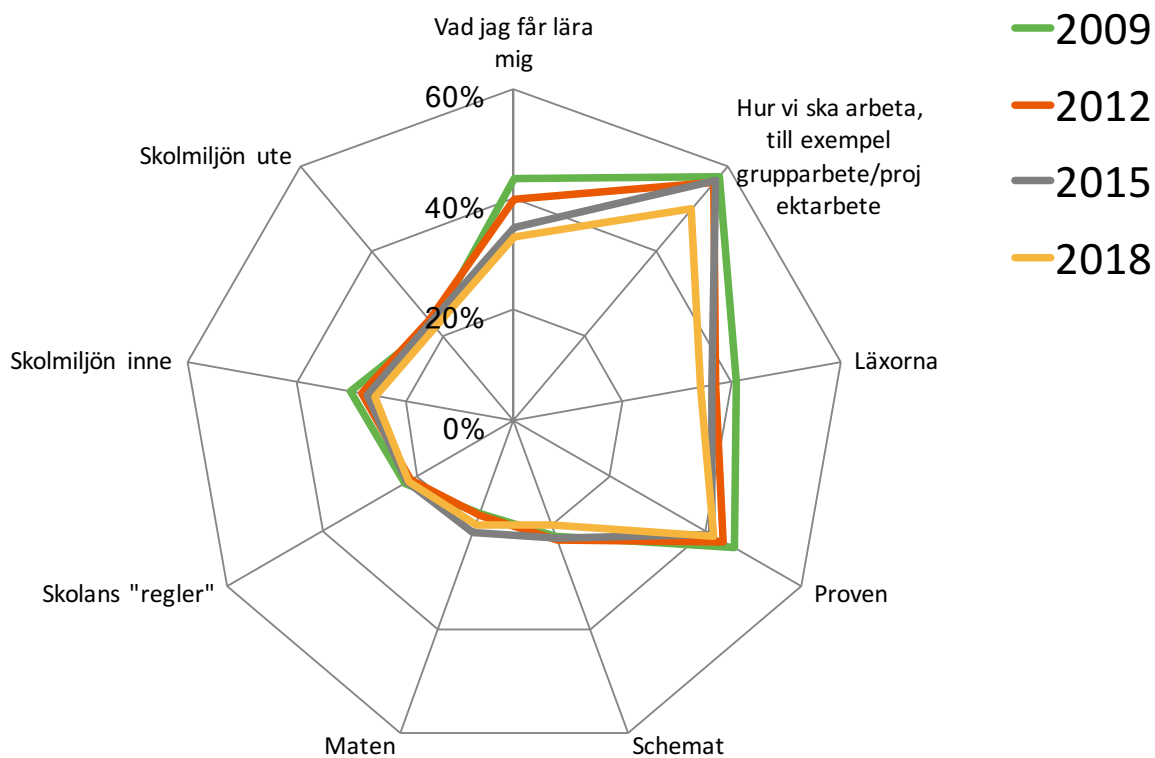
I spindeldiagrammen på följande sida redovisas andelen som svarat att de får vara med och bestämma om de olika sakerna i skolan över tid. I flera frågor tenderar det upplevda inflytandet vara på en relativt konstant nivå. Andelen som upplever att de får påverka om arbetssätt har dock minskat något över tid både i årskurs 8 och årskurs 2.

¹ MUCF 2013: Fokus 13: Unga och jämställdhet

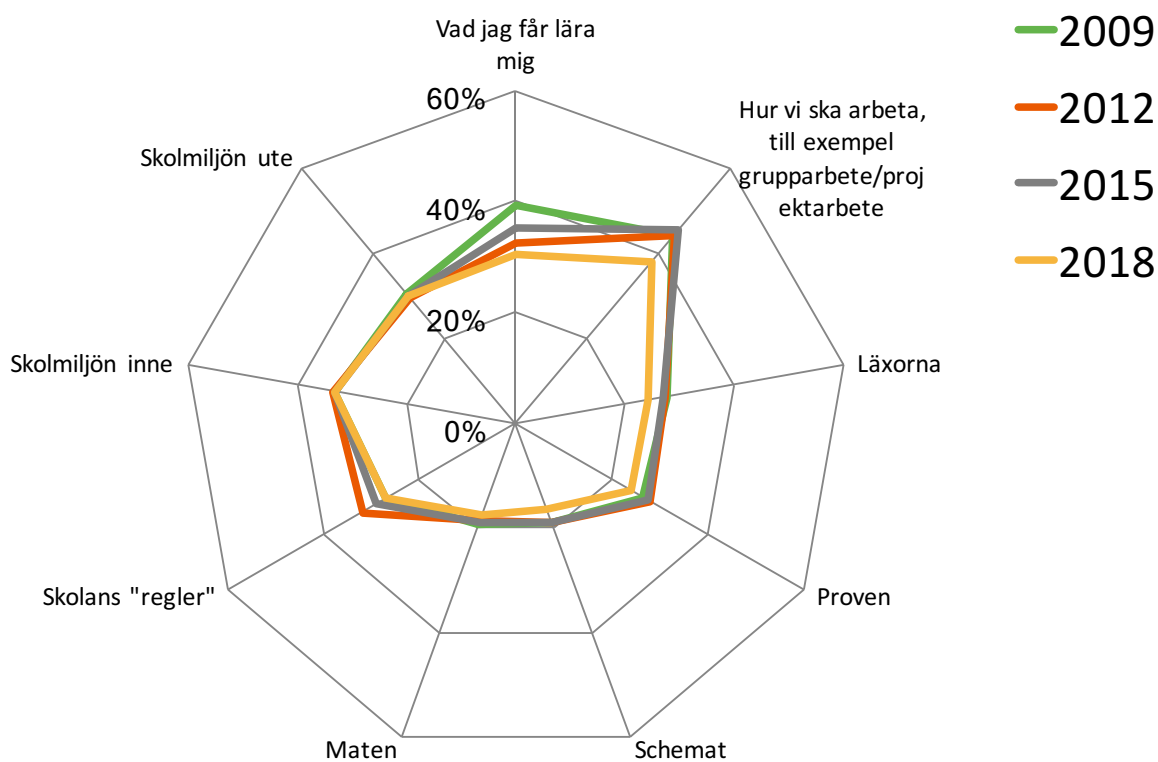
² Skolverket 2015: Delaktighet för lärande

C6a. Andelen i årskurs 2 som upplever att de får bestämma om saker i skolan:
Utveckling över tid

C6b. Andelen i årskurs 8 som upplever att de får bestämma om saker i skolan:
Utveckling över tid

I tabellen nedan redovisas andelen som svarat att de får vara med och bestämma om de olika aspekterna per kommun. Vad gäller många aspekter i skolan är resultatet på en liknande nivå i alla kommuner, det finns dock några undantag. Bland annat ser vi att Torsås sticker ut avseende skolmiljön både inne och ute. Unga i Torsås upplever i högre grad än unga i övriga kommuner att de får vara med och bestämma om skolmiljön.

C6c. Andelen som upplever att de får bestämma om saker i skolan: Per kommun

	Vad jag får lära mig	Hur vi ska arbeta	Läxorna	Proven	Schemat	Maten	Skolans "regler"	Skolmiljön inne	Skolmiljön ute
Borgholm	35%	54%	30%	36%	16%	18%	26%	33%	32%
Emmaboda	38%	42%	35%	36%	29%	21%	25%	29%	27%
Hultsfred	39%	47%	29%	29%	21%	18%	33%	37%	30%
Högsby	34%	40%	34%	34%	23%	19%	37%	34%	31%
Kalmar	31%	40%	28%	31%	17%	21%	23%	30%	29%
Mönsterås	35%	49%	33%	31%	21%	15%	17%	26%	21%
Mörbylånga	30%	45%	24%	22%	15%	20%	23%	25%	23%
Nybro	34%	44%	31%	31%	23%	22%	27%	29%	27%
Oskarshamn	34%	47%	31%	33%	17%	19%	22%	32%	27%
Torsås	36%	48%	36%	37%	21%	23%	30%	42%	38%
Vimmerby	32%	43%	27%	30%	17%	20%	23%	28%	27%
Västervik	29%	39%	24%	30%	17%	13%	22%	27%	20%
Eksjö	22%	38%	23%	33%	15%	15%	35%	31%	28%
Region	32%	43%	28%	31%	18%	19%	25%	30%	27%
Riksnitt	31%	41%	26%	29%	19%	17%	25%	29%	26%

Sammanfattning skola

- En hög andel, 82 % totalt i regionen, är generellt sett nöjda med skolan. Det framgår också att över 85 % totalt är nöjda med lärarna, undervisningen och tillgången till datorer.
- Det som flest ungdomar är missnöjda med är skolmaten. Vad gäller skolmaten finns det också stora variationer i nöjdhet mellan kommunerna. Däremot ligger regionens totala resultat för skolmaten högre än i riksnittet för Lupp 2018.
- Andelen högstadieungdomar som är nöjda med tillgången till datorer har tydligt ökat från år 2015. I övriga skolaspekter är resultatet på en liknande nivå som i föregående mätning.
- Avseende vilka problem som förekommer på skolan svarar flest totalt sett att våld förekommer. 1 av 4 killar i regionen svarar att våld förekommer på skolan. Andelen tjejer som svarar att våld förekommer är lägre - 18 % av högstadietjejerna och 13 % av gymnasietjejerna svarar detta.
- Väldigt många ungdomar svarar att de vill vara med och bestämma om olika aspekter i skolan. Det unga framför allt vill bestämma om är hur man ska arbeta, läxorna och proven. Störst differens mellan önskat och upplevt inflytande finns vad gäller skolmaten och schemat.

Delaktighet och inflytande

Ungdomars inflytande är ett av de tre prioriterade områdena i Sveriges ungdomspolitiska handlingsprogram.

I utredningen "Låt fler forma samhället"¹ nämns att flera forskare har varnat för att stödet för demokratin och det politiska engagemanget bland unga i Sverige har sjunkit. Enligt vissa forskare har unga också lägre politisk kunskap, lägre politiskt intresse och mindre förtroende för de politiska institutionerna än tidigare generationer. I utredningen kommer man dock fram till att intresset och engagemanget hos unga har varit relativt stabilt över tid, liksom förtroendet för de politiska institutionerna och stödet för demokratis värdegrund.

Forskning visar också att ungdomar är lika samhällsintresserade som vuxna. Däremot är förutsättningarna för unga att delta och påverka ofta sämre på grund av bland annat ålder, utbildning och erfarenhet. Trösklarna för deltagande kan vara högre då unga ofta har ett svagare politiskt kapital jämfört med vuxna².

Intresse för olika frågor

Ungdomarna svarade på frågor om hur intresserade de är av politik, samhällsfrågor i allmänhet och vad som händer i andra länder, se diagram D1 på följande sida.

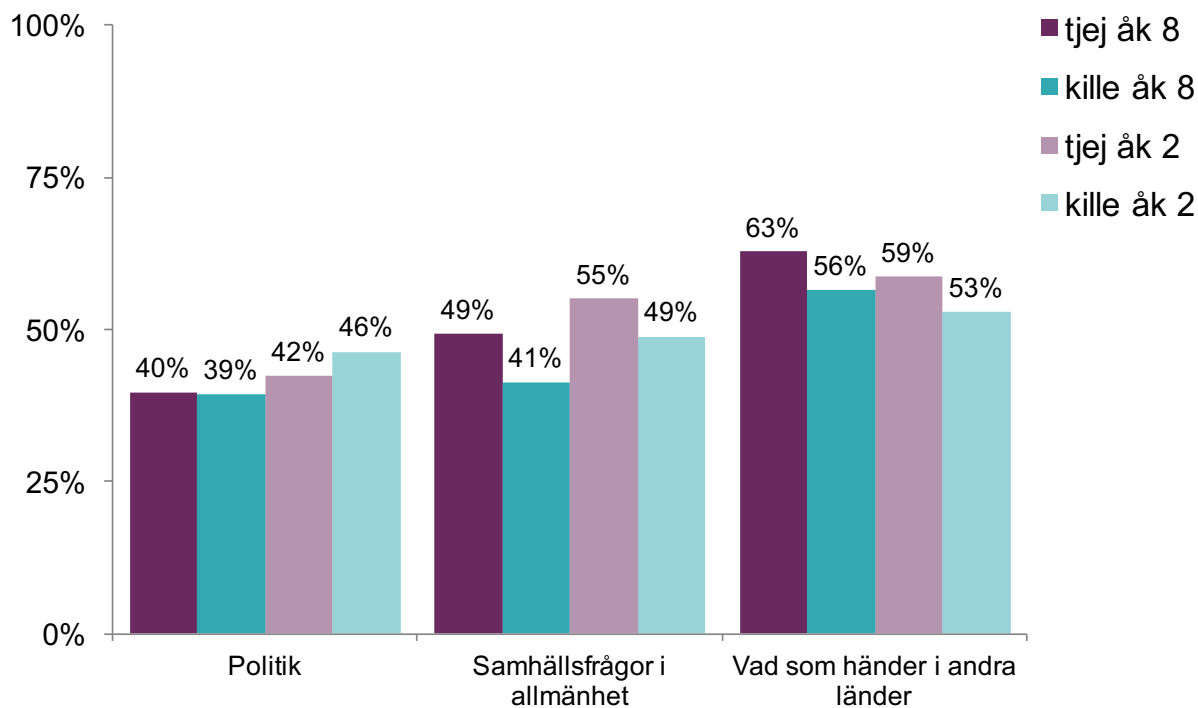
Det som flest unga är intresserade av är vad som händer i andra länder. Vad gäller intresset för politik svarar totalt 41 % av unga i regionen att de är mycket eller ganska intresserade. Intresset för politik har ökat stadigt över tid, se diagram D1a. Intresset för samhällsfrågor är däremot på en liknande nivå som år 2015.

¹ SOU 2016:5 "Låt fler forma framtiden" del A

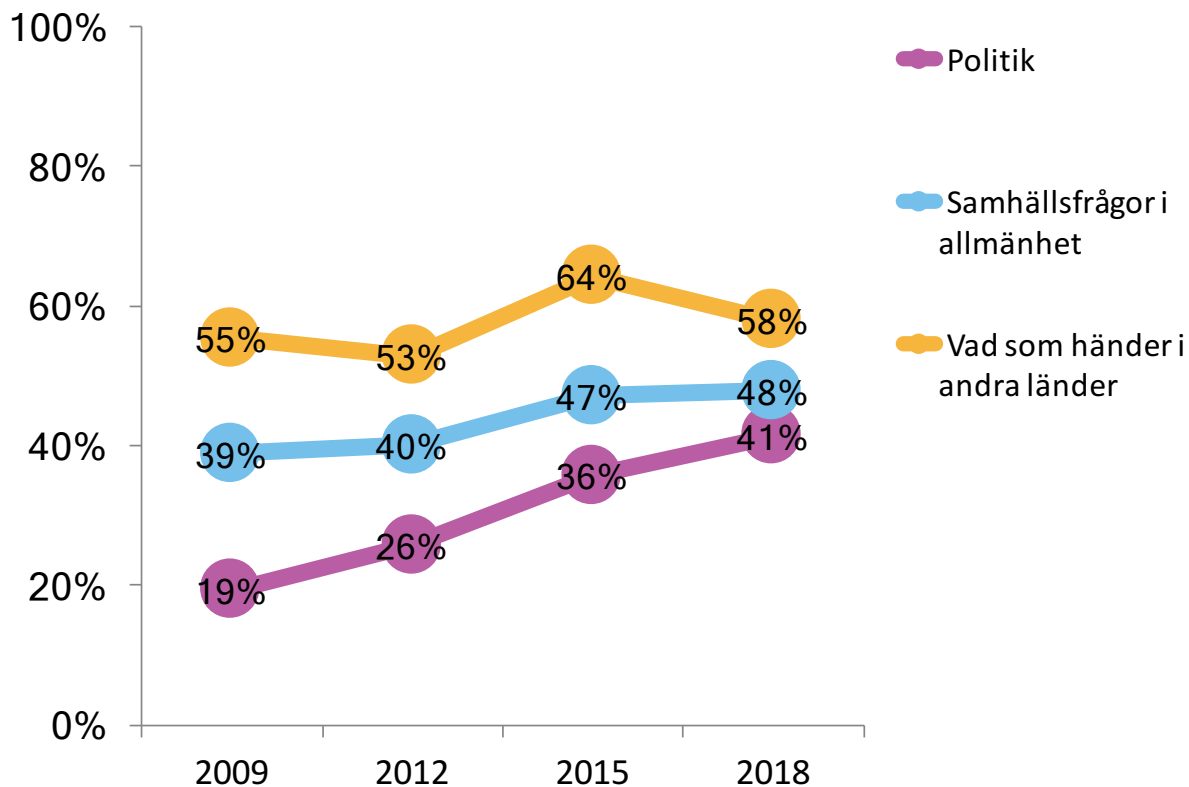
² SKL 2014: Ungas inflytande och delaktighet

D1. Hur intresserad är du av följande?

Andel som svarat "mycket intresserad" eller "ganska intresserad"

D1a. Andel mycket eller ganska intresserade: Totalnivå: Utveckling över tid

I tabellen nedan redovisas andelen som svarat att de är mycket eller ganska intresserade per kommun. Vi ser bland annat att intresset för politik är högst i Kalmar (47 %), Emmaboda (47 %) och Nybro kommun (46 %).

D1b. Andel mycket eller ganska intresserade: Per kommun

	Politik	Samhällsfrågor i allmänhet	Vad som händer i andra länder
Borgholm	31%	42%	55%
Emmaboda	47%	51%	69%
Hultsfred	38%	48%	56%
Högsby	34%	43%	54%
Kalmar	47%	50%	62%
Mönsterås	40%	44%	44%
Mörbylånga	38%	49%	61%
Nybro	46%	45%	54%
Oskarshamn	39%	45%	55%
Torsås	32%	42%	49%
Vimmerby	39%	45%	57%
Västervik	39%	47%	55%
Eksjö	45%	58%	67%
Region	41%	48%	58%
Rikssnitt	40%	46%	57%

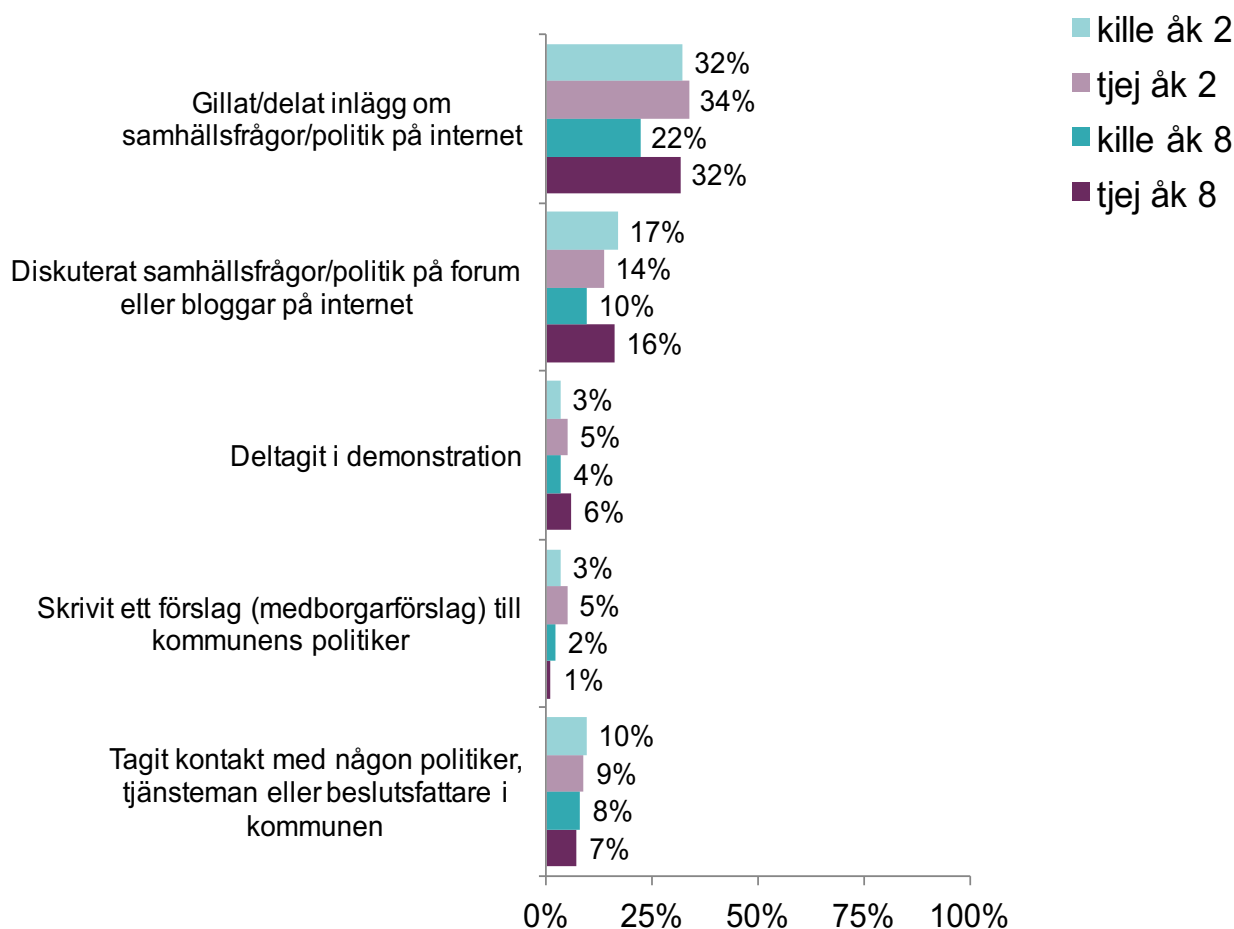
Aktivt samhällsengagemang

Formerna för det politiska engagemanget bland unga har som tidigare nämnts förändrats under senare år. Antalet unga som väljer att bli medlemmar i politiska partier och som är engagerade i de traditionella folkrörelseorganisationerna har minskat. Tidigare nämndes även att det inte nödvändigtvis behöver vara något negativt, men denna utveckling leder samtidigt till att färre unga får erfarenheter av den representativa demokratis beslutsprocesser, som exempelvis gemensamt beslutsfattande. Dessa erfarenheter är viktiga och ses som bidragande till känslan av delaktighet, tillhörighet och ansvarstagande¹.

I Lupp-enkäten ställs inte någon fråga om politiskt engagemang i partier, men däremot finns en fråga om ungdomarna gjort någon aktiv politisk handling eller någon form av engagemang under det senaste året. Vad som framgår i diagram D2 är att flest ungdomar i regionen, oavsett kön eller ålder, har gillat eller delat inlägg om politik eller samhällsfrågor på internet. Mellan 22-34 % av ungdomarna anger att de gjort detta det senaste året. Näst vanligast är det att ha diskuterat samhällsfrågor eller politik på internet, som mellan 10-17 % svarar att de gjort det senaste året.

De övriga formerna för engagemang är tydligt mindre vanliga bland unga.

D2. Under de senaste 12 månaderna, har du gjort något av följande?
Andel som svarat "ja"

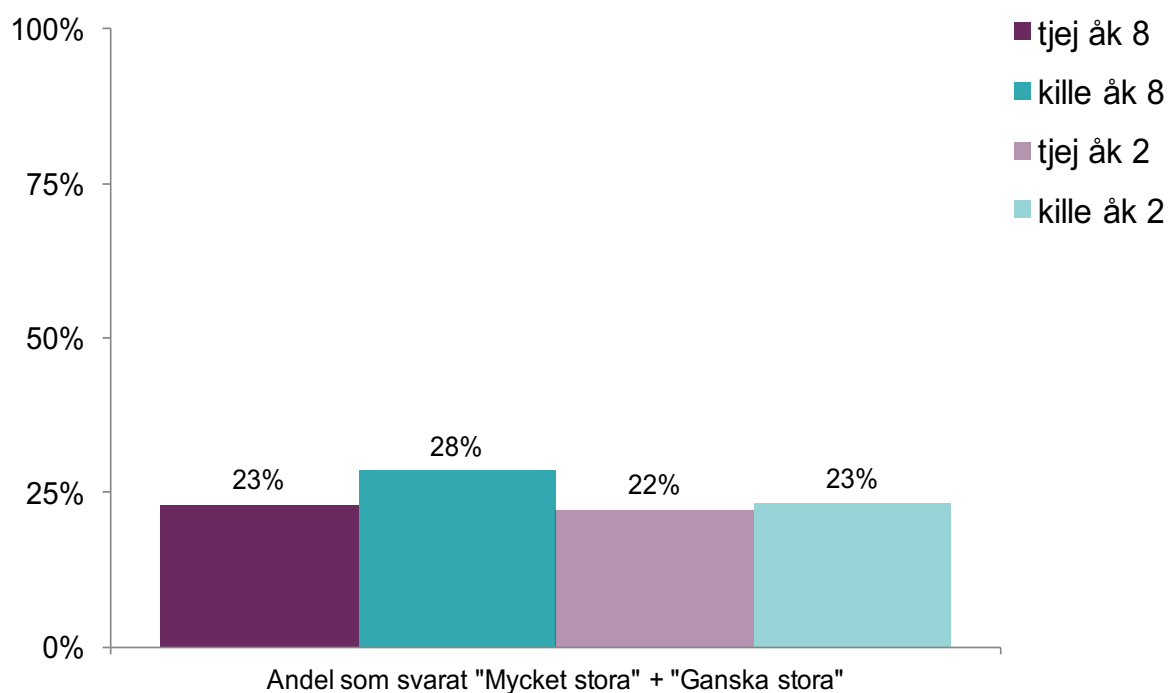

¹ Kommittédirektiv 2014:111

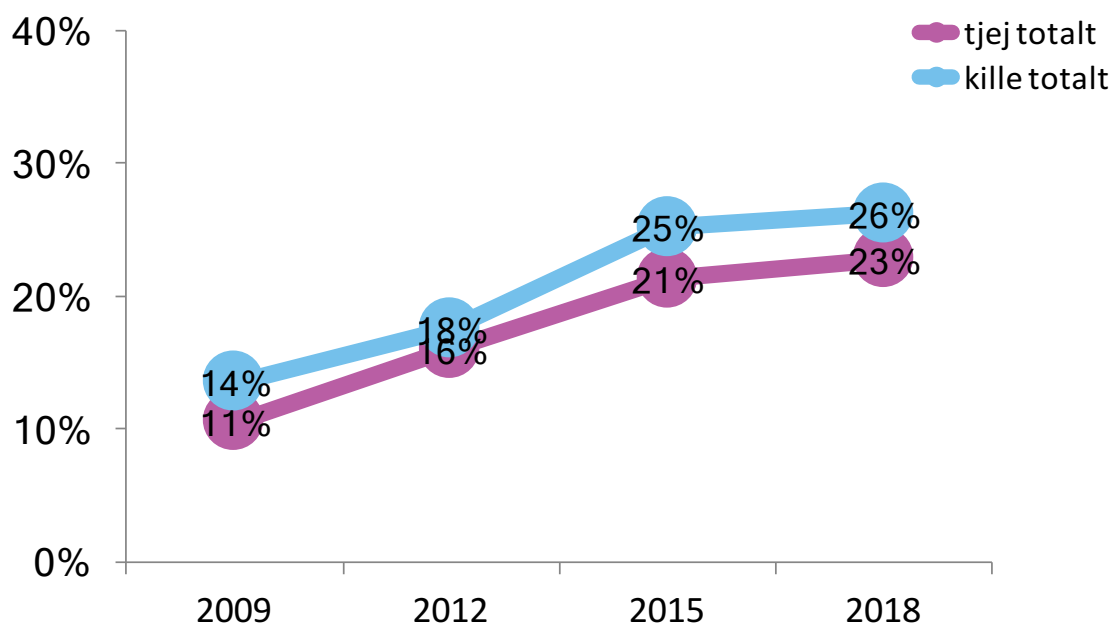
Möjligheter att påverka

En viktig faktor för att kunna öka ungas delaktighet i kommunen och samhället är att unga faktiskt ser att de har möjligheter att få sin röst hörd. En andel om mellan 22-28 % av ungdomarna i regionen svarar att de har mycket eller ganska stora möjligheter att påverka. Många, totalt 36 %, svarar "vet ej" på frågan. Över tid ser vi en tydlig positiv förändring från år 2009, och även liten ökning från år 2015. Fler unga svarar alltså att de ser sig ha möjligheter att föra fram sina åsikter vilket är en positiv utveckling. I diagram D3b på följande sida redovisas frågan per kommun. I Eksjö kommun har unga störst tilltro till sina möjligheter.

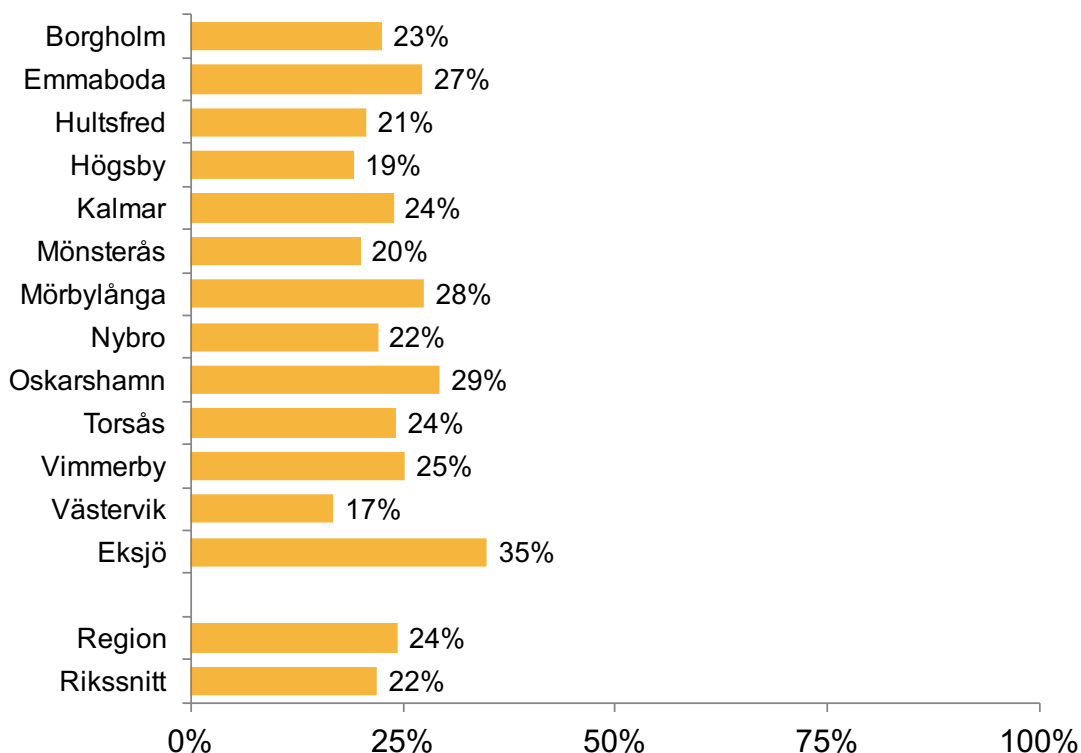
D3. Vilka möjligheter har du att föra fram dina åsikter till dem som bestämmer i kommunen? Andel som svarat "mycket stora" eller "ganska stora" möjligheter

D3a. Andel som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter: Utveckling över tid

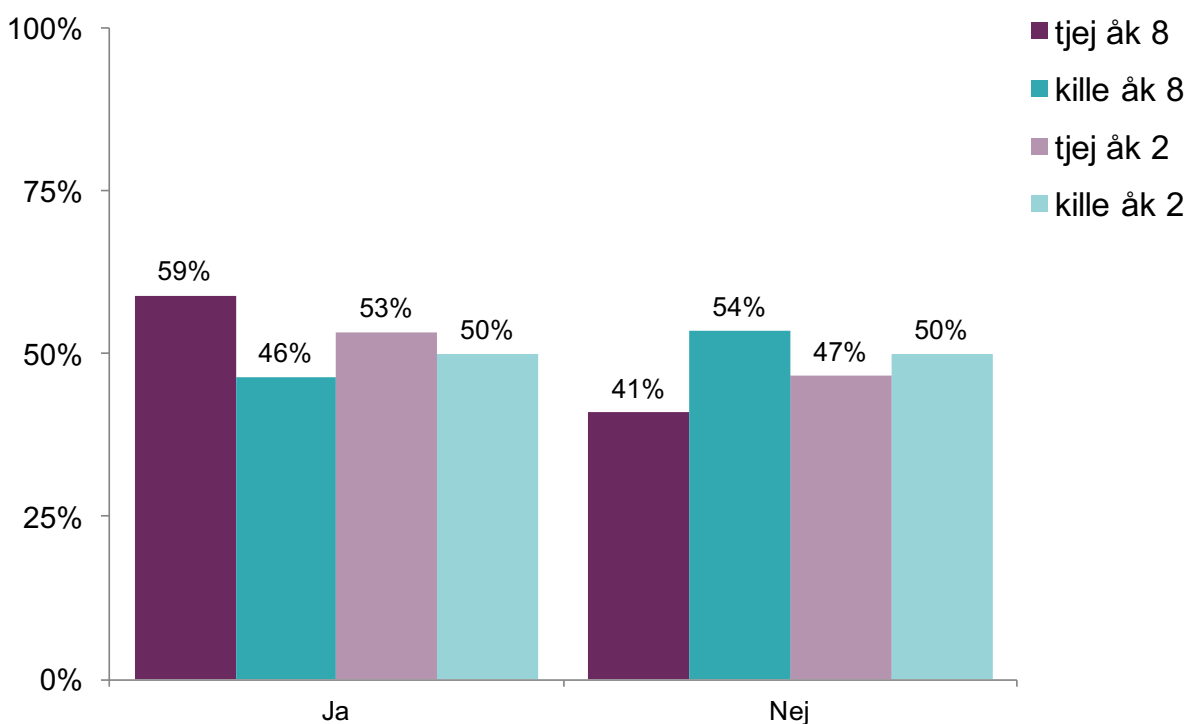
D3b. Andel som ser sig ha mycket eller ganska stora möjligheter: Per kommun

Vill vara med och påverka

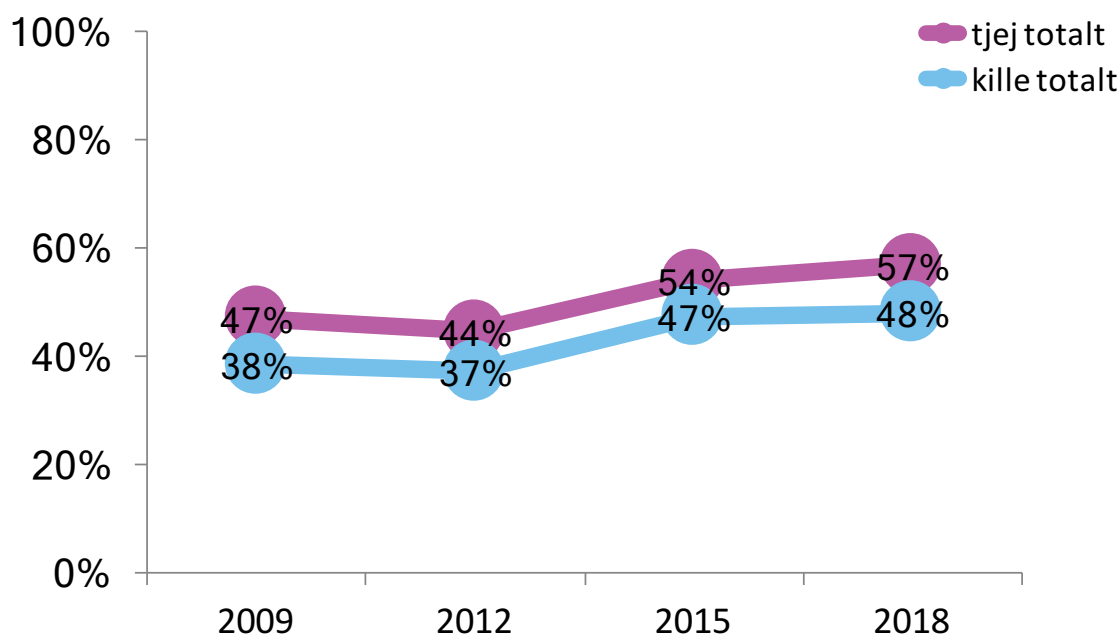
Ungdomarna svarade på en fråga om de vill vara med och påverka i frågor som rör sin kommun. Drygt 50 % i båda åldersgrupper svarar att de vill vara med. Tjejer är i något högre grad än killar intresserade. Över tid kan vi se att det skett en mindre positiv utveckling från år 2015 till årets resultat, se diagram D4a.

D4. Vill du vara med och påverka i frågor som rör din kommun?

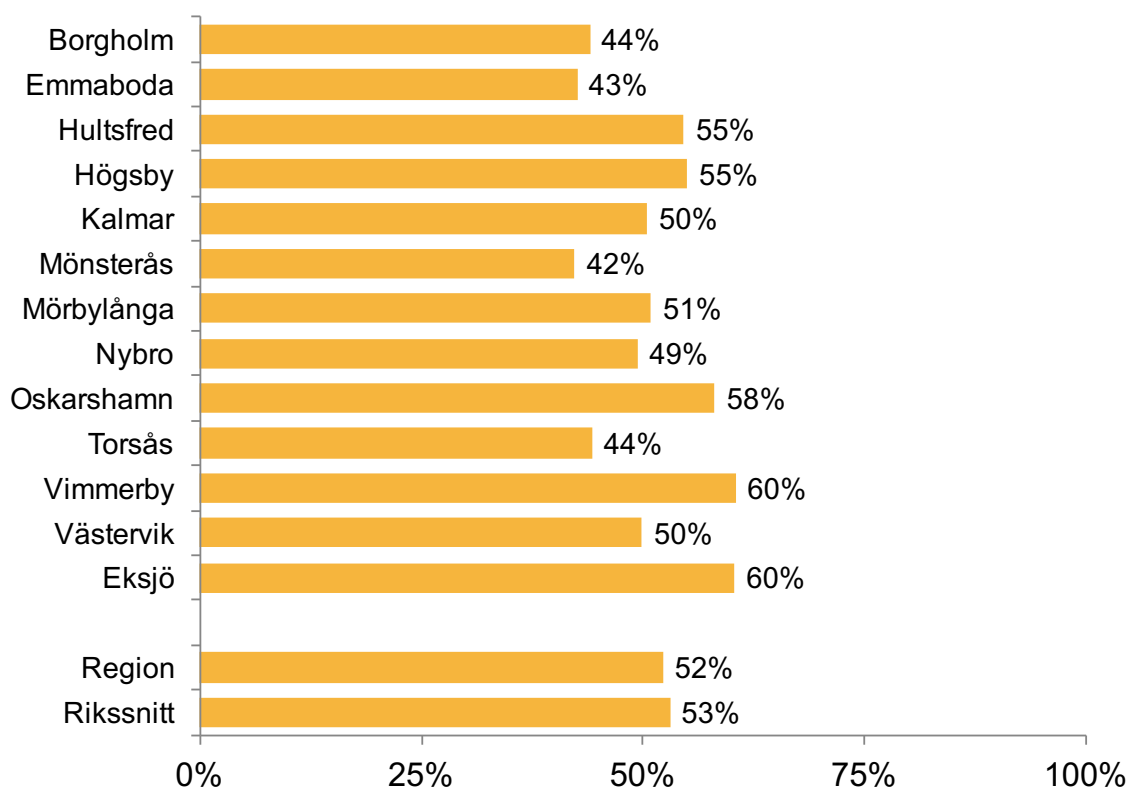

D4a. Andel som vill påverka i kommunen: Utveckling över tid

Gällande frågan huruvida man vill vara med och påverka i kommunen finns en del skillnader mellan kommunerna, se diagram D4b nedan. I Vimmerby och Eksjö kommun svarar ungdomarna i högst grad att de vill vara med och påverka.

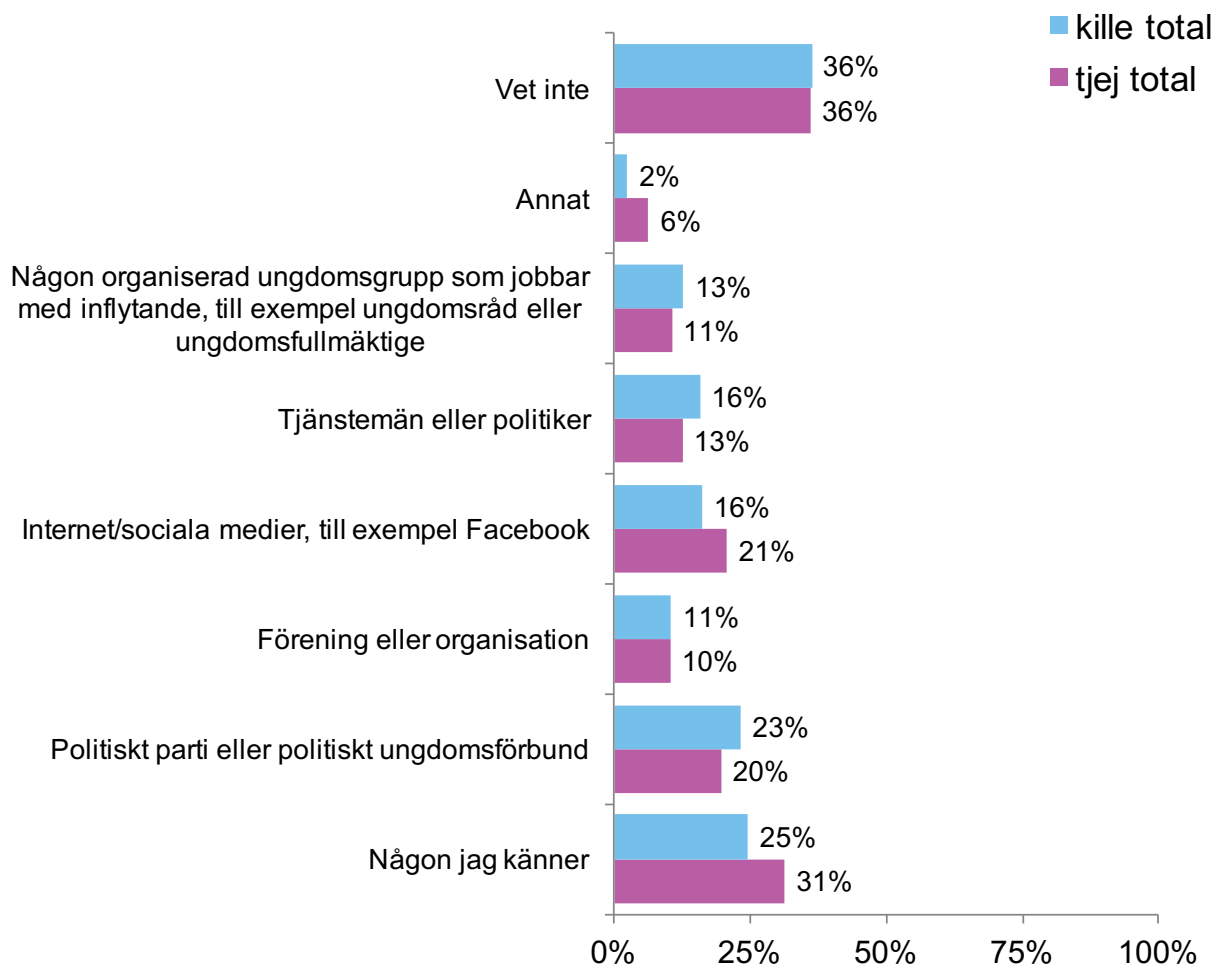
D4b. Andel som vill påverka i kommunen: Per kommun

De som svarade att de vill påverka i kommunen fick en följdfråga gällande vem de skulle vända sig till om de vill påverka något. En andel om 36 % totalt svarar att de inte vet vart de skulle vända sig. 31 % av tjejerna och 25 % av killarna skulle vända sig till någon de känner. Runt en femtedel skulle vända sig till politiskt parti eller politiskt ungdomsförbund om de vill påverka något.

D4c. Till vem eller vart vänder du dig om du vill påverka något i din kommun?

Besvarades endast av de som svarat att de vill påverka

D4c. Vad vill du påverka?

Ungdomarna som svarade att de ville påverka kunde även i fritext ta upp vad för typ av frågor de skulle vilja påverka. Många ungdomar har kommenterat att de vill påverka i frågor som rör skolan. Några nämner att de vill förbättra skolan generellt, medan andra nämner att de vill påverka skolmaten, elevinflytandet, skolmiljön och schemat.

Många ungdomar nämner även att de vill påverka kollektivtrafiken samt sådant som rör fritidsaktiviteter i kommunen, exempelvis ungdomsidrotten och ungdomsgården.

Andra saker som nämns av flera av ungdomarna är bland annat kommunens budget och fördelning av pengar, stadsplanering och bebyggelse samt miljöfrågor. Även invandring och frågor om jämlikhet och jämställdhet är frågor som ungdomarna vill påverka.

Några utvalda citat redovisas på följande sida.

”Miljöerna, hur just vi ungdomar blir behandlade sådana regler som rör oss osv”

”Jag vill påverka skolan. Att det inte ska vara så långa lektioner eftersom vi sitter stilla på lektionerna och sitter med mobilen på rasterna eftersom det finns inget att göra på rasterna”

”Att det ska finnas mer bussar/tåg som tar oss fram och tillbaka och mer ställen att vara på”

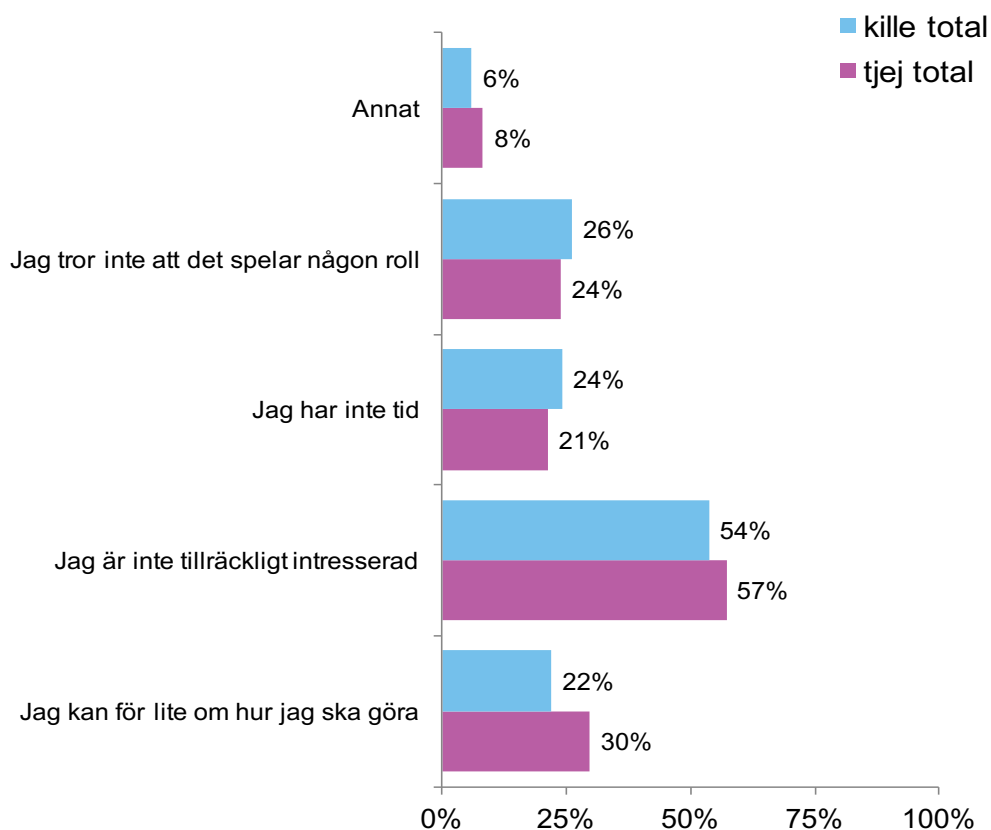
”Aktuella frågor som rör mig och mina skolkamrater (t.ex. gratis idrottsställe, kränkning, utbildning)”

De som inte vill påverka

De som på fråga D4 svarade att de inte vill vara med och påverka i kommunen fick svara på en fråga om varför de inte vill det, se diagram D4d nedan.

Majoriteten, 54 % av killarna och 57 % av tjejerna svarar att de inte är tillräckligt intresserade. 22 % av killarna och 30 % svarar att de kan för lite om hur de ska göra. En liknande andel, runt en fjärdedel av de som inte vill påverka svarar att de inte tror det spelar någon roll.

D4d. Vilken eller vilka är anledningarna till att du inte vill vara med och påverka?
Besvarades endast av de som svarat att de inte vill påverka

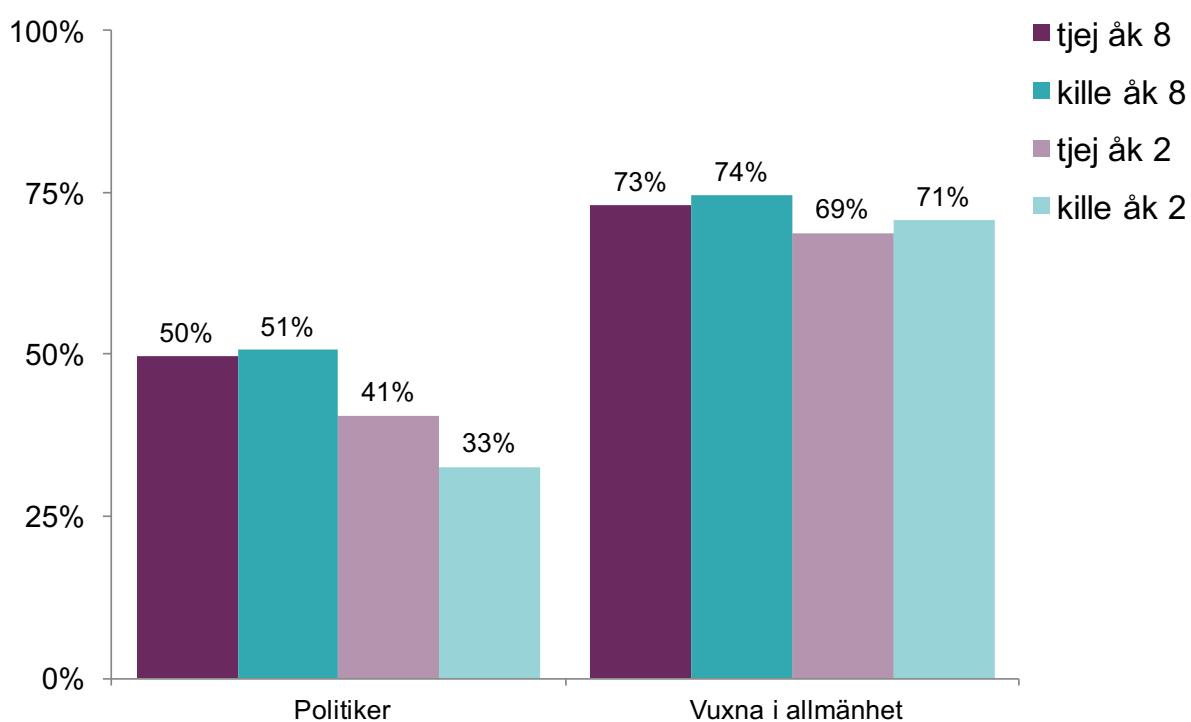

Förtroende för vuxna och politiker

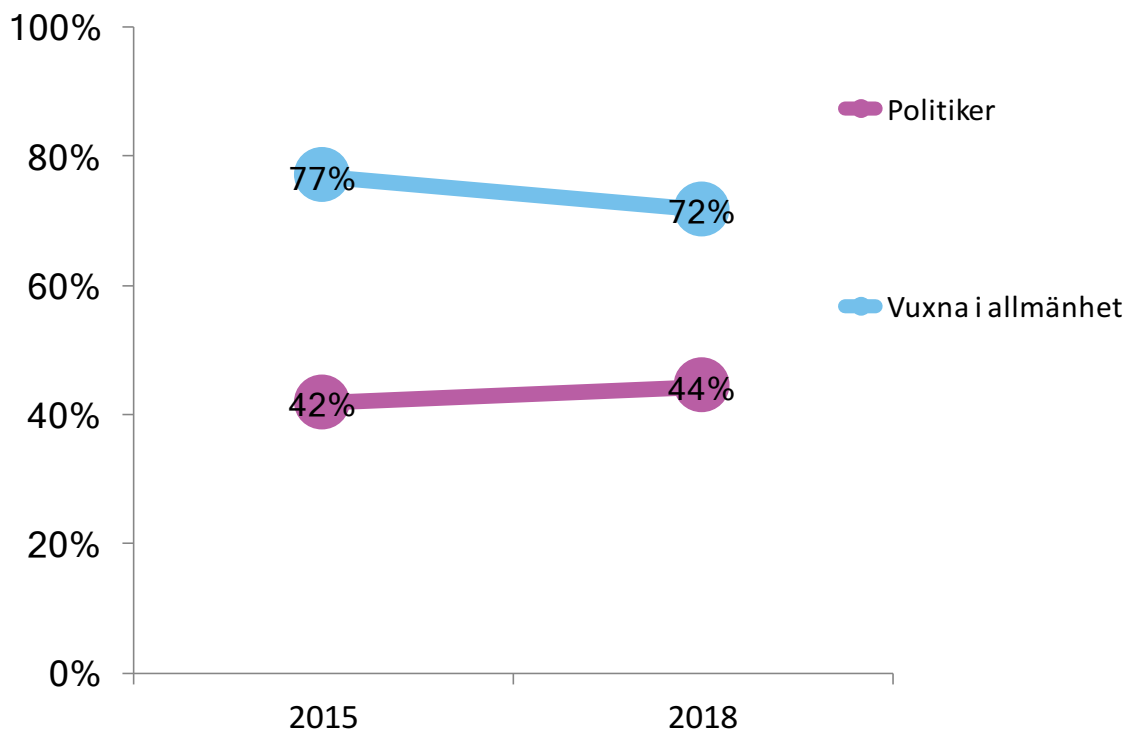
Ungdomarna svarade på en fråga om hur stort förtroende de har för vuxna i allmänhet respektive politiker. Vad som framgår är att 72 % av ungdomarna totalt i regionen svarar att de har ett mycket eller ganska stort förtroende för vuxna i allmänhet. Förtroendet för politiker är tydligt lägre.

Över tid ser vi att andelen som svarar att de har förtroende för vuxna minskat något sedan år 2015.

D5. Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer?
Andel som svarat "mycket stort" eller "ganska stort" Utveckling över tid

D5a. Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer?
Andel som svarat "mycket stort" eller "ganska stort" Utveckling över tid

Sammanfattning delaktighet och inflytande

- Intresset för politik har ökat bland ungdomar över tid. År 2009 svarade 19 % att de var mycket eller ganska intresserade av politik. I årets undersökning svarar 41 % att de är intresserade. Även från år 2015 har en liten ökning skett.
- Engagemang på sociala medier på internet är det som flest ungdomar gjort under det senaste året. Totalt svarar 29 % att de gillat/delat ett inlägg om politik eller samhällsfrågor och totalt 14 % svarar att de diskuterat politik eller samhällsfrågor på internet.
- Andelen unga som svarar att de har mycket eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen har ökat från år 2009. Från år 2015 har dock endast en marginell ökning skett. I årets resultat svarar totalt 24 % att de har mycket eller ganska stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen.
- Totalt svarat en hög andel av ungdomarna i regionen, 52 %, att de vill vara med och påverka i frågor som rör kommunen där de bor. Detta är en något högre andel jämfört med resultatet år 2015. En relativt hög andel av de som vill påverka, totalt 36 %, vet dock inte vart de ska vända sig om de vill påverka något.

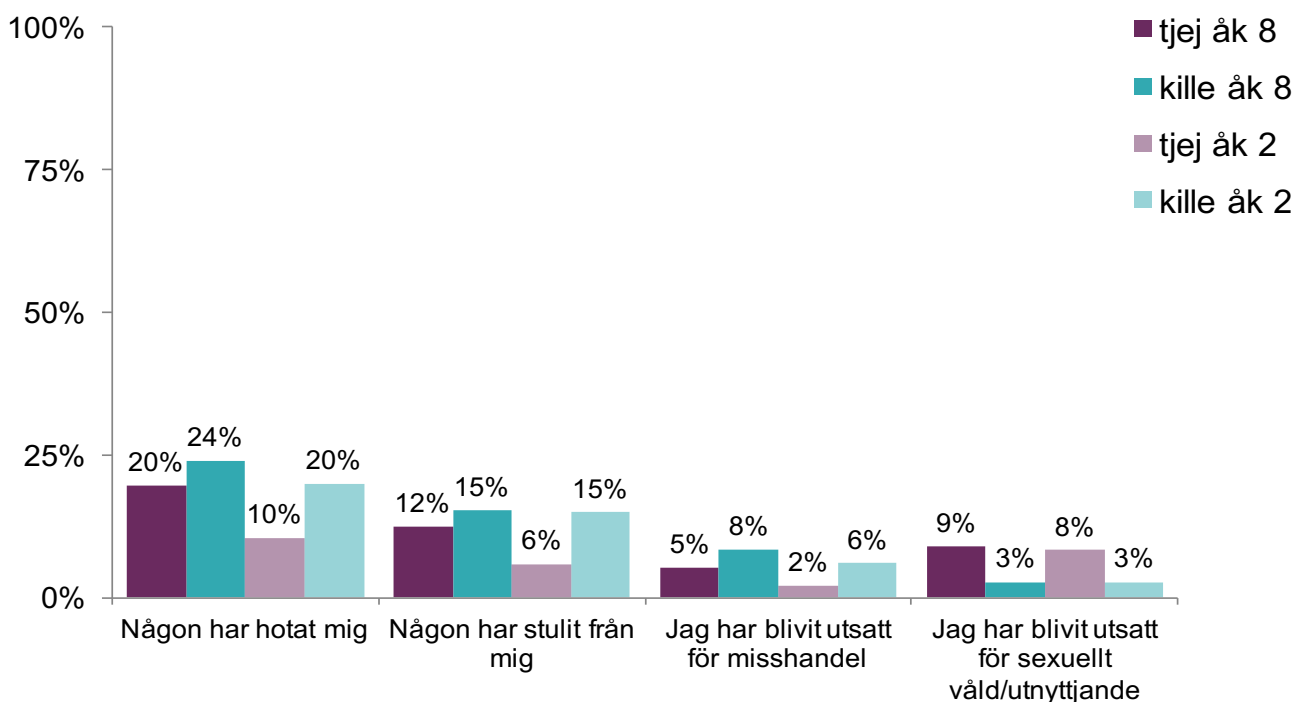
Att så många unga som möjligt får trygga uppväxtvillkor möjliggör en bra start i livet och goda möjligheter att utvecklas. Utsatthet för mobbning, kränkningar, trakasserier och våld påverkar hälsan och känslan av trygghet hos unga. MUCF konstaterar att en av de faktorer som påverkar ungas hälsa i störst utsträckning är om man under den senaste tiden har blivit utsatt för någon form av mobbning, men även andra former av utsatthet tas upp (hot, misshandel, utnyttjande)¹. Otrygghet och utsatthet kan även påverka den utsattes möjligheter kunskapsutveckling i skolan och således potentiellt påverka möjligheterna för individen i framtiden. Att få bukt med denna typ av problem är därmed viktigt ur flera perspektiv.

Utsatthet för brott och otrygga situationer

I enkäten ställdes en fråga om man har blivit utsatt för någon otrygg situation de senaste sex månaderna. Som det framgår i diagram E1 är det totalt sett flest som svarar att de utsatts för hot. Utsatthet för hot, stöld och misshandel är vanligare bland killar än bland tjejer. Däremot svarar fler tjejer än killar att de utsatts för sexuellt våld eller utnyttjande.

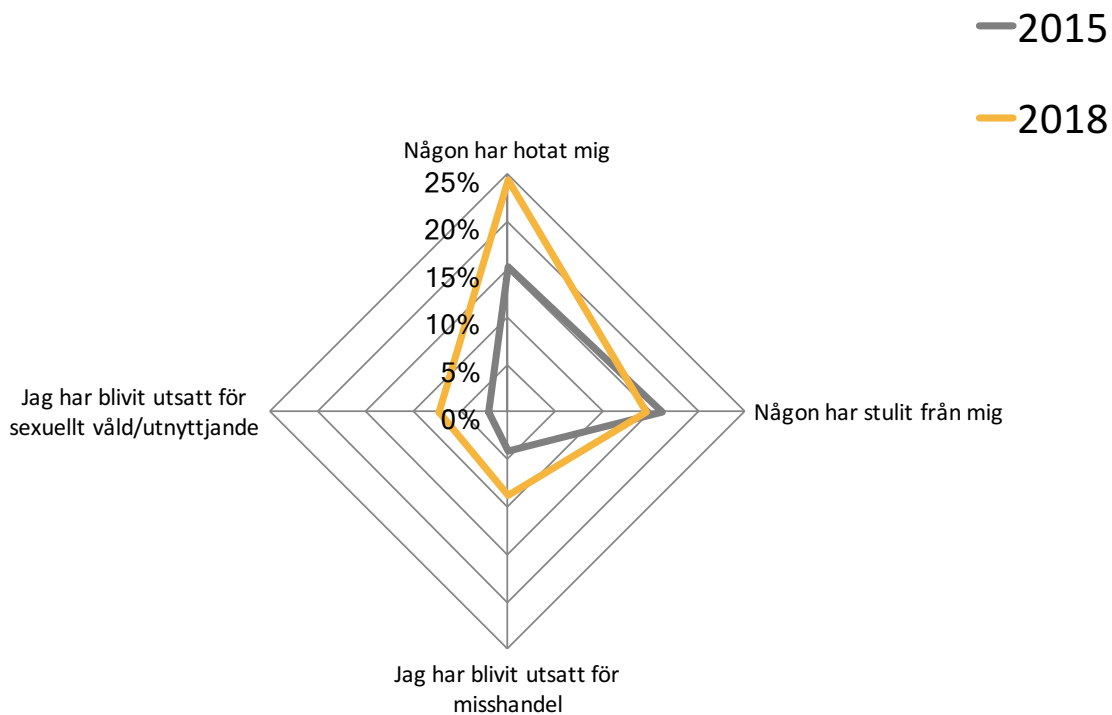
På följande sida kan vi se att andelen killar och tjejer som svarar att de utsatts för de olika typerna av otrygga situationer generellt ökat från år 2015. Undantaget är utsatthet för stöld som minskat något bland killarna och är på en liknande nivå bland tjejerna.

E1. Nu vill vi att du tänker tillbaka på de senaste sex månaderna. Har något av detta hänt dig? Andel som svarat "ja"

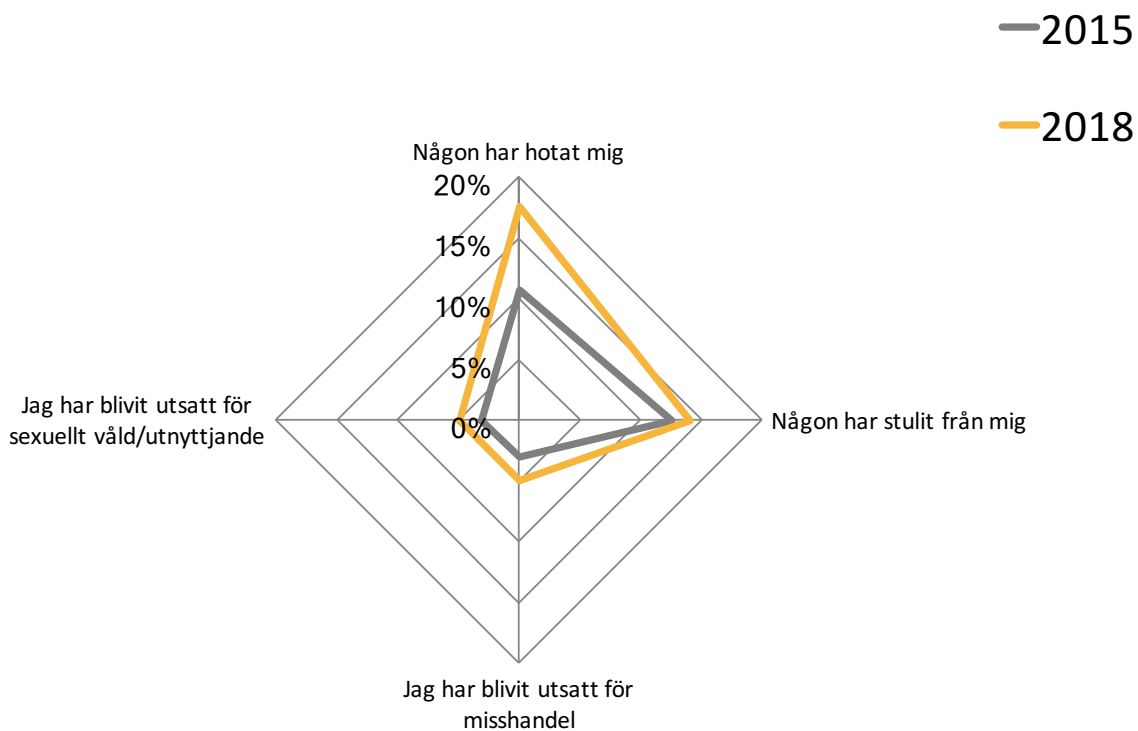

¹ MUCF 2007: Fokus 07: En analys av ungas hälsa och utsatthet

E1a. Killar totalt: Har något av detta hänt dig? Andel "ja"
Utveckling över tid

E1b. Tjejer totalt: Har något av detta hänt dig? Andel "ja"
Utveckling över tid

Andelen som utsatts för någon av de otrygga situationerna varierar en hel del mellan kommunerna. Exempelvis är andelen som utsatts för hot högst i Högsby kommun (25 %), medan andelen som utsatts för misshandel är högst i Torsås kommun (13 %).

E1c. Har något av detta hänt dig? Andel ja: Per kommun

	Någon har hotat mig	Någon har stulit från mig	Jag har blivit utsatt för misshandel	Jag har blivit utsatt för sexuellt våld/utnyttjande
Borgholm	18%	14%	5%	5%
Emmaboda	24%	14%	9%	7%
Hultsfred	18%	15%	5%	11%
Högsby	25%	18%	11%	7%
Kalmar	19%	12%	6%	6%
Mönsterås	19%	10%	7%	8%
Mörbylånga	18%	12%	7%	6%
Nybro	22%	11%	5%	5%
Oskarshamn	16%	12%	3%	3%
Torsås	22%	11%	13%	8%
Vimmerby	18%	11%	7%	3%
Västervik	22%	14%	7%	6%
Eksjö	19%	12%	3%	8%
Region	19%	13%	6%	6%
Rikssnitt	19%	14%	5%	5%

Trygghet

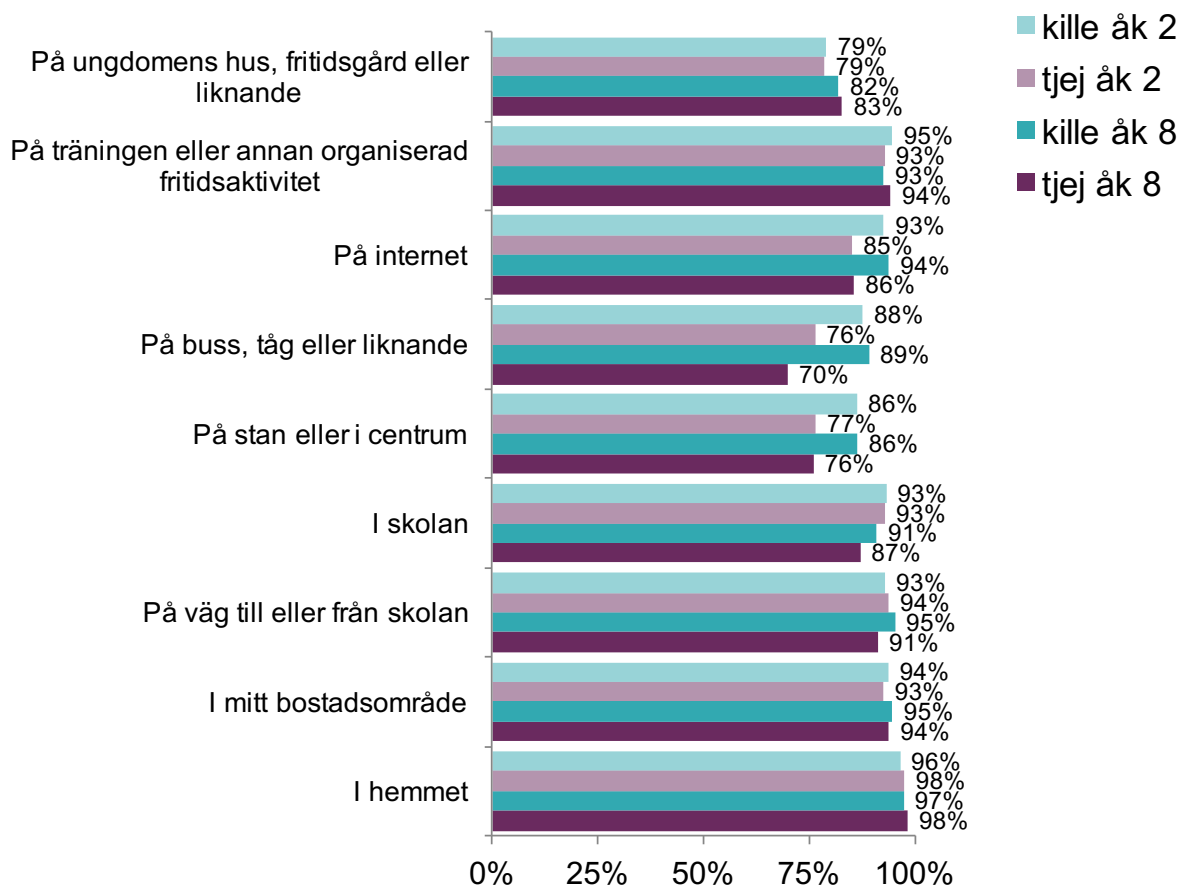
Ungdomarna fick svara på en fråga om hur trygga de upplever att de är på olika fysiska platser i kommunen samt på internet. Som det framgår i diagram E2 är en hög andel, omkring 95 % eller högre, alltid eller oftast trygga hemma, i bostadsområdet, och på träningen. Tryggheten är generellt något lägre på stan eller i centrum, på buss, tåg eller liknande samt på ungdomens hus eller fritidsgård. Vad gäller på stan och i kollektivtrafiken svarar tjejer i lägre grad än killar att de alltid eller oftast känner sig trygga.

Över tid har inga större förändringar skett, se diagram E2a och E2b.

I tabellen på sida 50 redovisas frågan per kommun. Vad som framgår är att unga avseende många platser svarar på ett liknande sätt oavsett boendekommun. Däremot finns det några större skillnader, exempelvis avseende andelen trygga på fritidsgårdarna samt på buss/tåg. Vad som också framgår är att ungdomarna i regionen i något högre utsträckning känner sig trygga på fritidsgårdar.

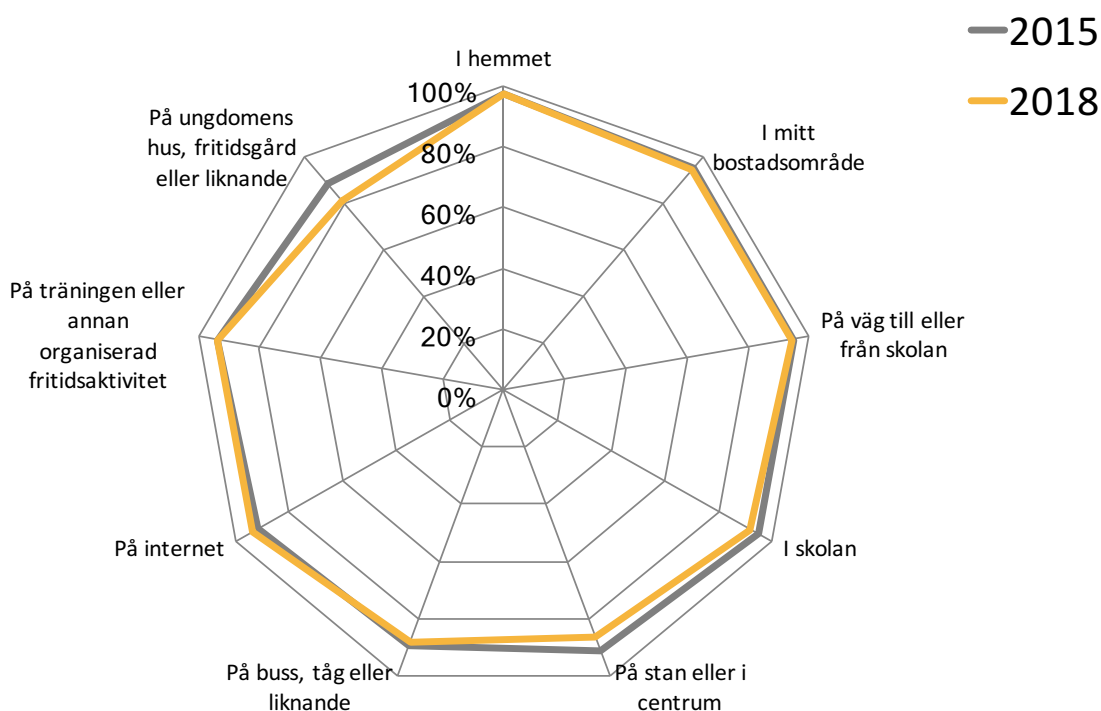

E2. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen? * Andel som svarat att de "alltid" eller "oftast" är trygga

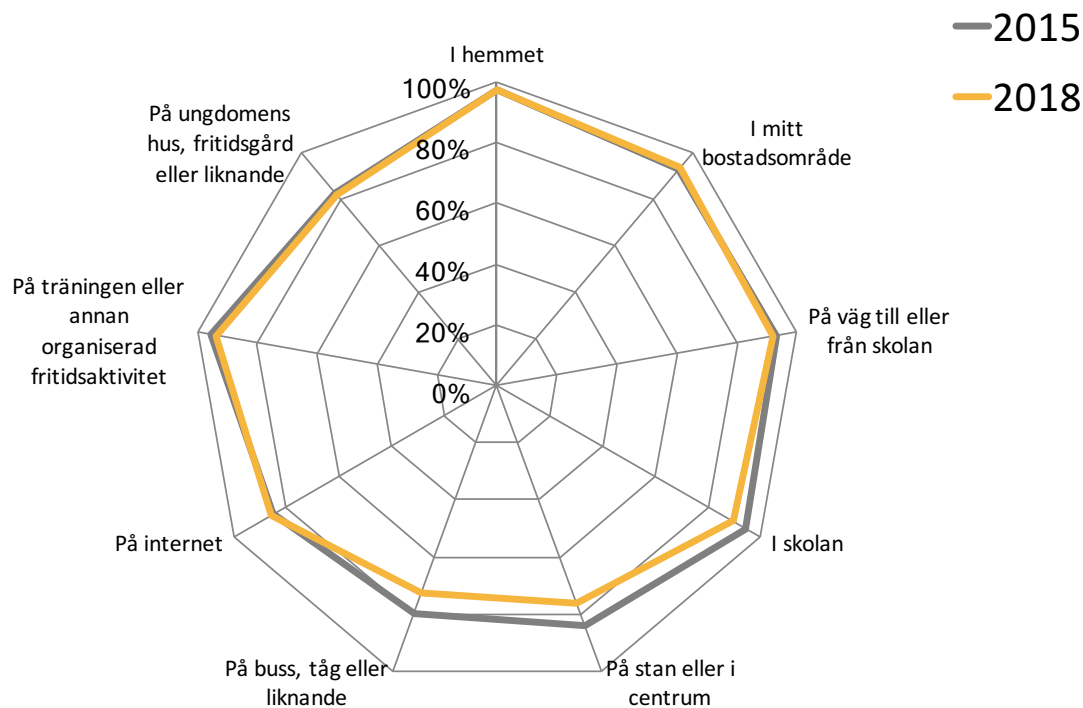

*Siffrorna i diagrammet och tabellen ovan visar endast de som svarat på frågan, dvs. svarsalternativet "ej aktuellt" är borträknat på alternativen "på ungdomens hus, fritidsgård" samt "på träningen eller annan fritidsaktivitet" samt "i skolan" och "på väg till/från skolan". Andelen som svarat "ej aktuellt" på fritidsgårdsalternativet är 50%. Andelen som svarat vet ej på träning/fritidsaktivitet är 20%. Andelen som svarat ej aktuellt på övriga är omkring 1%.

E2a. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen? * Andel som svarat "alltid" eller "oftast" Utveckling över tid

E2b. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen? * Andel som svarat "alltid" eller "oftast"
Utveckling över tid

E2c. Hur ofta känner du dig trygg på följande ställen? * Andel som svarat "alltid" eller "oftast"
Per kommun

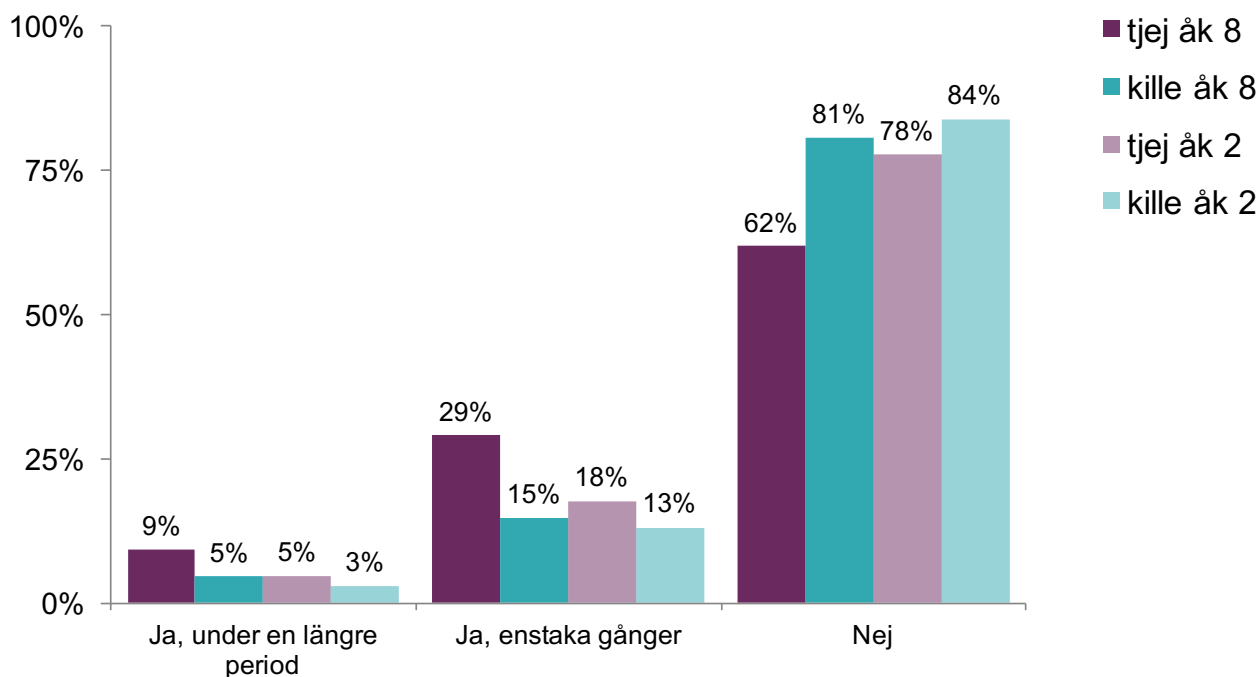
	I hemmet	I mitt bostadsområde	På väg till eller från skolan	I skolan	På stan eller i centrum	På buss, tåg eller liknande	på internet	på träningen	på fritidsgård
Borgholm	95%	96%	91%	90%	82%	86%	92%	92%	86%
Emmaboda	96%	91%	91%	90%	77%	84%	87%	90%	84%
Hultsfred	98%	89%	91%	89%	79%	81%	88%	91%	84%
Högsby	96%	86%	88%	87%	71%	73%	77%	91%	76%
Kalmar	97%	95%	94%	91%	79%	80%	90%	94%	81%
Mönsterås	96%	84%	90%	89%	74%	76%	86%	92%	82%
Mörbylånga	98%	95%	96%	90%	79%	83%	92%	95%	81%
Nybro	97%	94%	92%	88%	73%	80%	90%	94%	72%
Oskarshamn	99%	96%	95%	94%	88%	86%	93%	96%	91%
Torsås	96%	89%	92%	89%	79%	83%	88%	89%	75%
Vimmerby	98%	96%	95%	90%	88%	80%	89%	94%	79%
Västervik	96%	93%	91%	88%	83%	77%	88%	91%	75%
Eksjö	97%	92%	92%	89%	83%	75%	88%	94%	80%
Region	97%	93%	93%	90%	81%	80%	89%	93%	81%
Rikssnitt	97%	94%	93%	91%	81%	80%	88%	92%	79%

*Siffrorna i diagrammet och tabellen ovan visar endast de som svarat på frågan, dvs. svarsalternativet "ej aktuellt" är borträknat

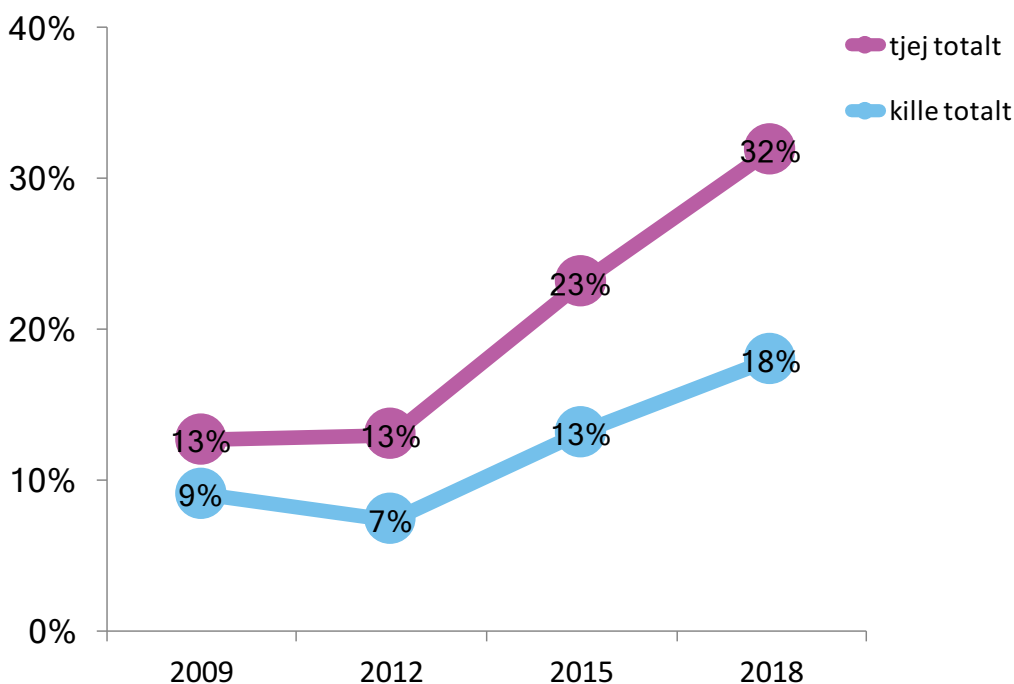
Mobbning och trakasserier

I denna del redovisas frågor som rör utsatthet för mobbning och trakasserier. Som tidigare nämnt är utsatthet för mobbning något som tydligt påverkar hälsan. Vad som framgår är att tjejer (speciellt i årskurs 8) är mer utsatta än övriga grupper. Totalt svarar 38 % av högstadietjejerna att de utsatts enstaka gånger eller en längre period. Bland övriga grupper är andelen lägre. I diagram E3a redovisas frågan över tid. Från år 2015 har en ökning av andelen utsatta skett, bland tjejer har andelen gått från 23 % till 32 % i år. Bland killar har andelen gått från 13 % till 18 %. Jämförelser till tidigare år än 2015 är något skevt på grund av andra svarsalternativ i frågan år 2012 samt 2009. Som det framgår i diagram E3b varierar andelen utsatta relativt mycket mellan kommunerna.

E3. Under de senaste sex månaderna, har du blivit mobbad, trakasserad eller utfrysad?

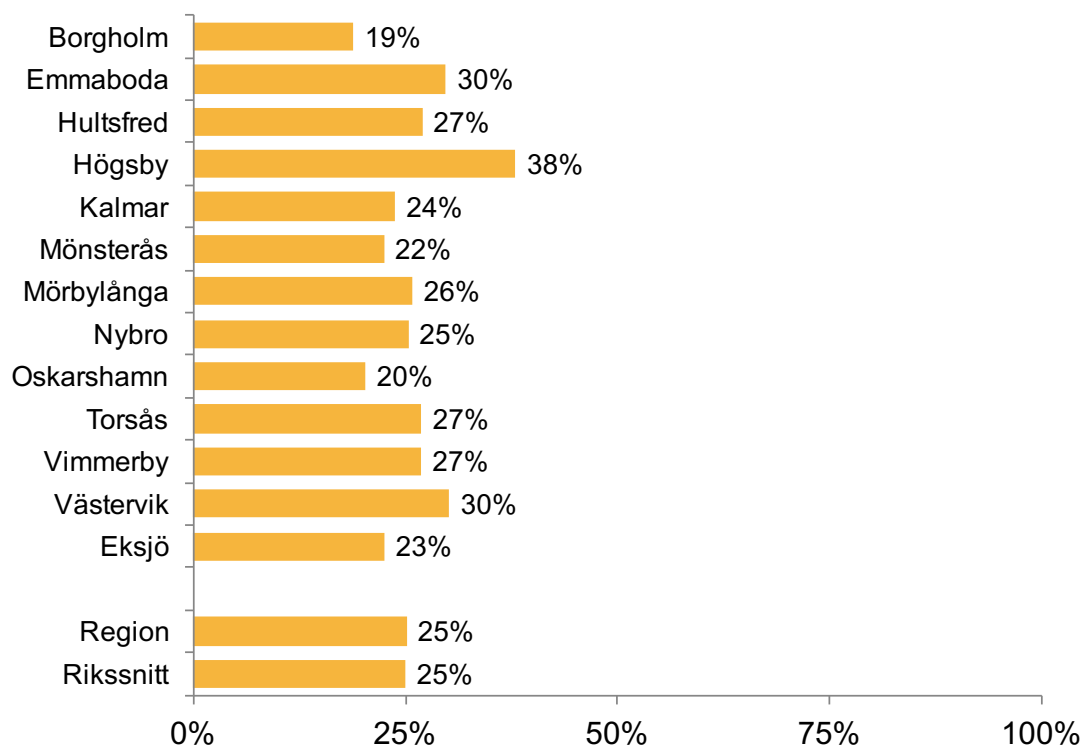

E3a. Andel som svarat "ja" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning
Utveckling över tid**

**OBS! 2012 och tidigare fanns endast alternativen "ja" och "nej". I 2015 och 2018 års enkät fanns "ja, längre period", "ja, enstaka gånger", "nej". I diagrammet ovan är dessa sammanslagna. Detta påverkar jämförbarheten till år 2012 och tidigare.

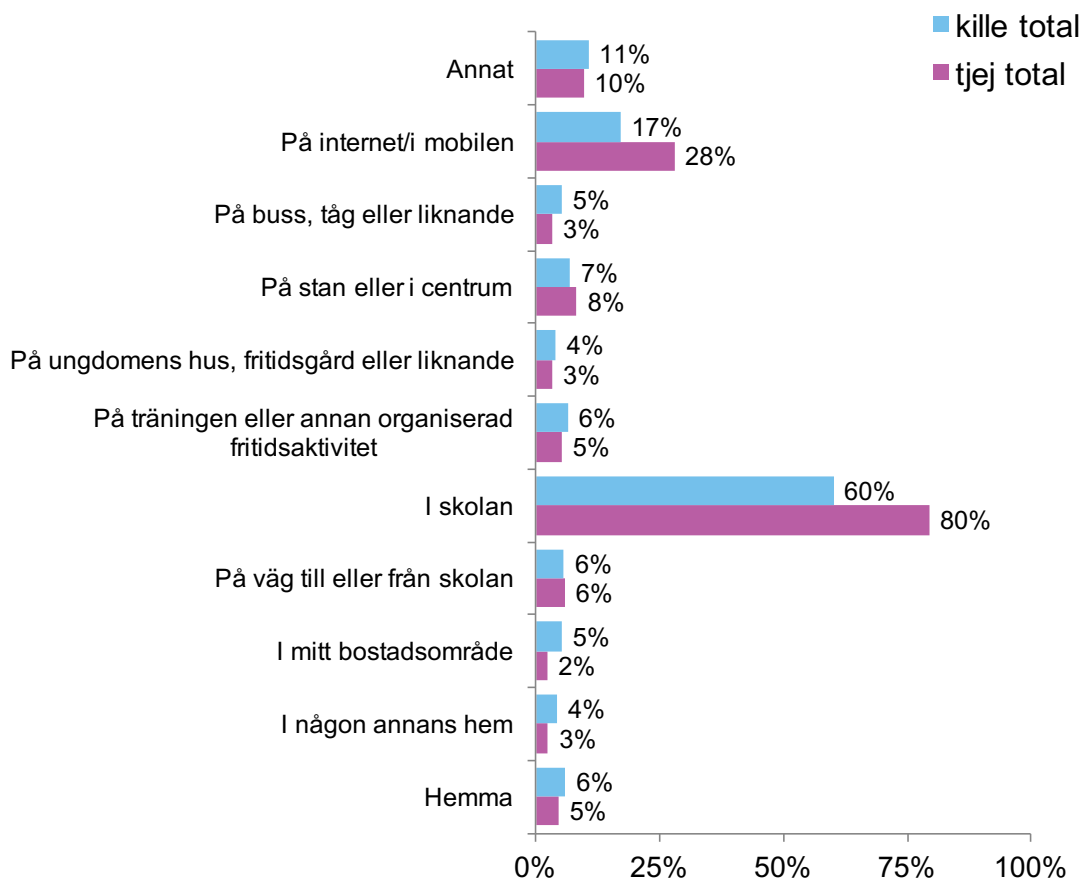
E3b. Andel som svarat "ja" på frågan om mobbning/trakasserier/utfrysning: Per kommun

Majoriteten (60 % av killarna och 80 % av tjejerna som utsatts för mobbning det senaste halvåret) svarar att de blivit utsatta i skolan. En andel om 17 % av killarna och 28 % av tjejerna svarar att de utsatts på internet eller i mobilen. Övriga platser är klart mindre vanliga.

E3c. Var blev du mobbad, trakasserad eller utfrysst?

Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för mobbning/trakasserier/utfrysning

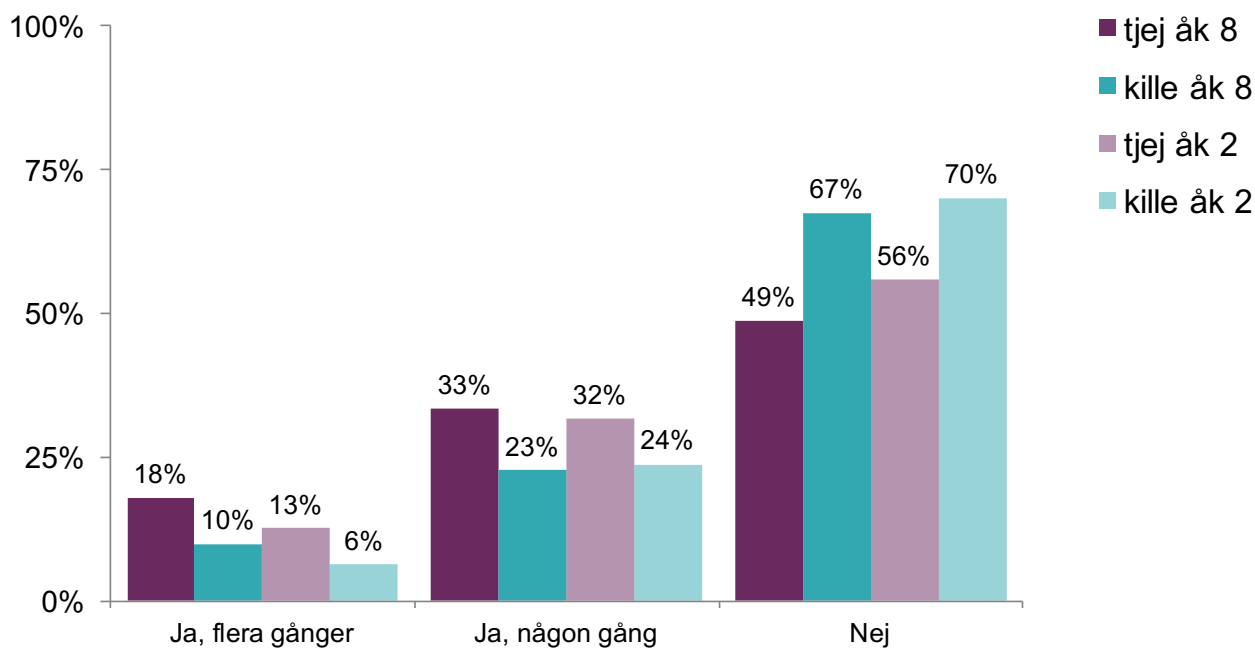

Orättvis behandling

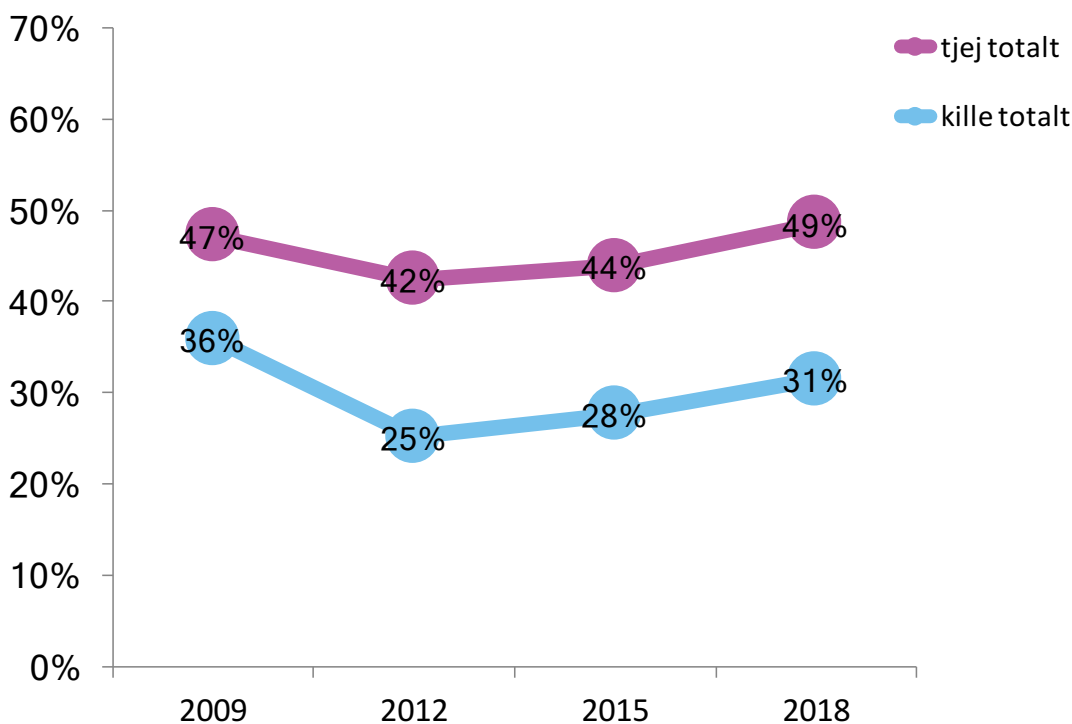
Ungdomarna fick även ange om de blivit orättvist behandlade på ett sätt som gjort att de mått dåligt. Även avseende orättvis behandling svarar tjejer i högre grad än killar att de utsatts. Från år 2015 har en mindre ökning skett bland både tjejer och killar i regionen, se diagram E4a.

I diagrammen på följande sida framgår det att majoriteten av de som utsatts har blivit utsatta av andra elever eller ungdomar.

E4. Har du de senaste sex månaderna, har du upplevt att du har blivit orättvist behandlad på ett sätt så att du har mått dåligt?

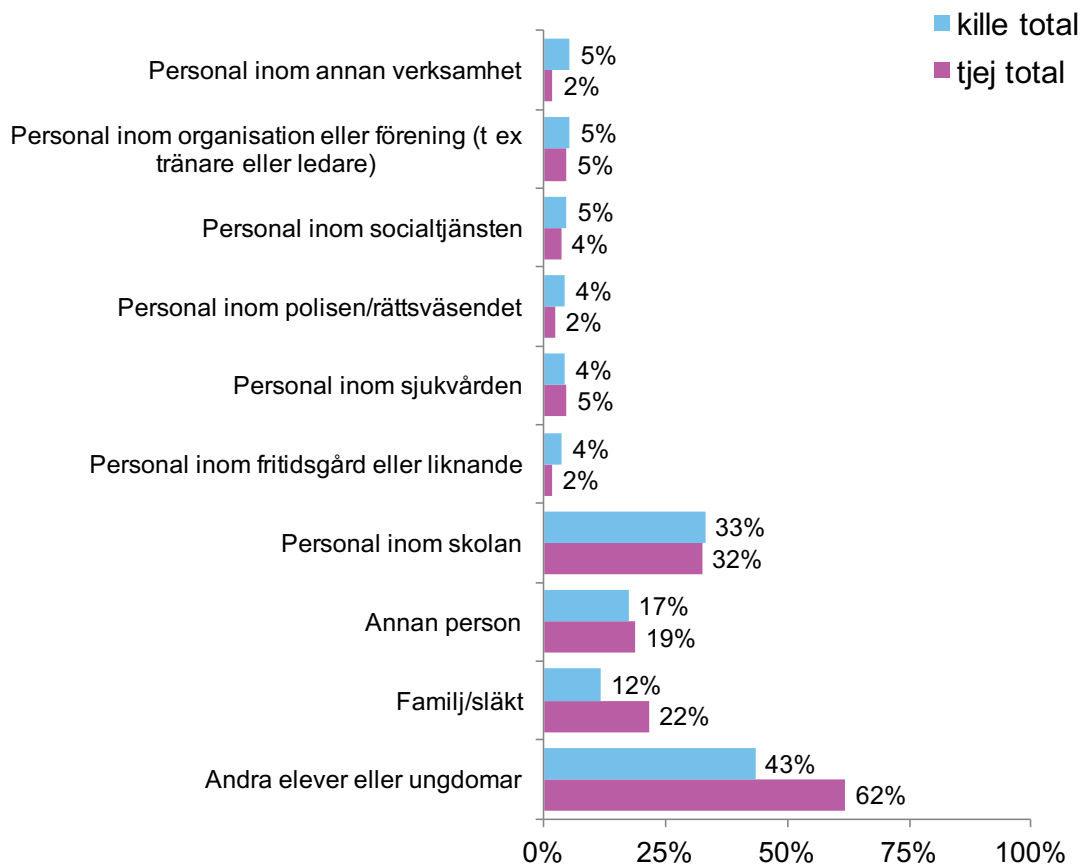

E4a. Andel utsatta för orättvis behandling (flera gånger + någon gång)
Utveckling över tid

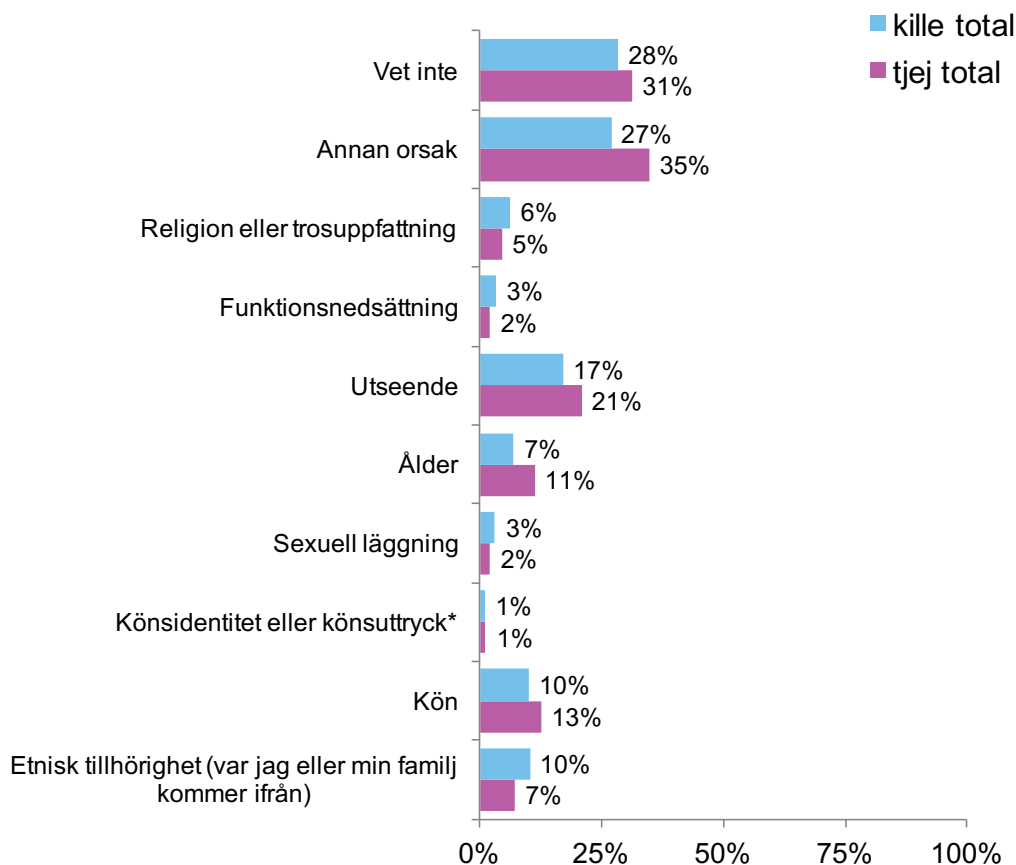
E4b. Vem eller vilka har du känt dig orättvist behandlad av?

Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för orättvis behandling

E4c. Av vilken eller vilka orsaker tror du att du blev orättvist behandlad?

Besvarades endast av de som svarat att de utsatts för orättvis behandling

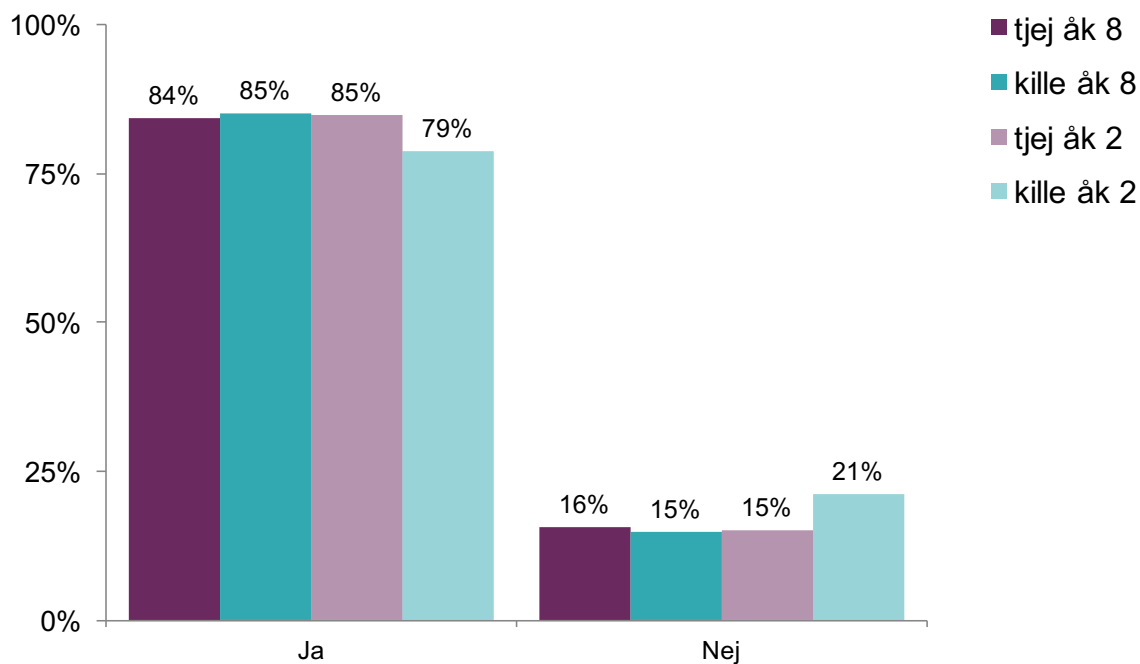

Stöd och hjälp

En hög andel, mellan 79–85 % av alla ungdomar i regionen, svarar att de vet vart de kan vända sig om de blir illa behandlade eller mår dåligt. Killar på gymnasiet vet i lägst grad vart de kan vända sig.

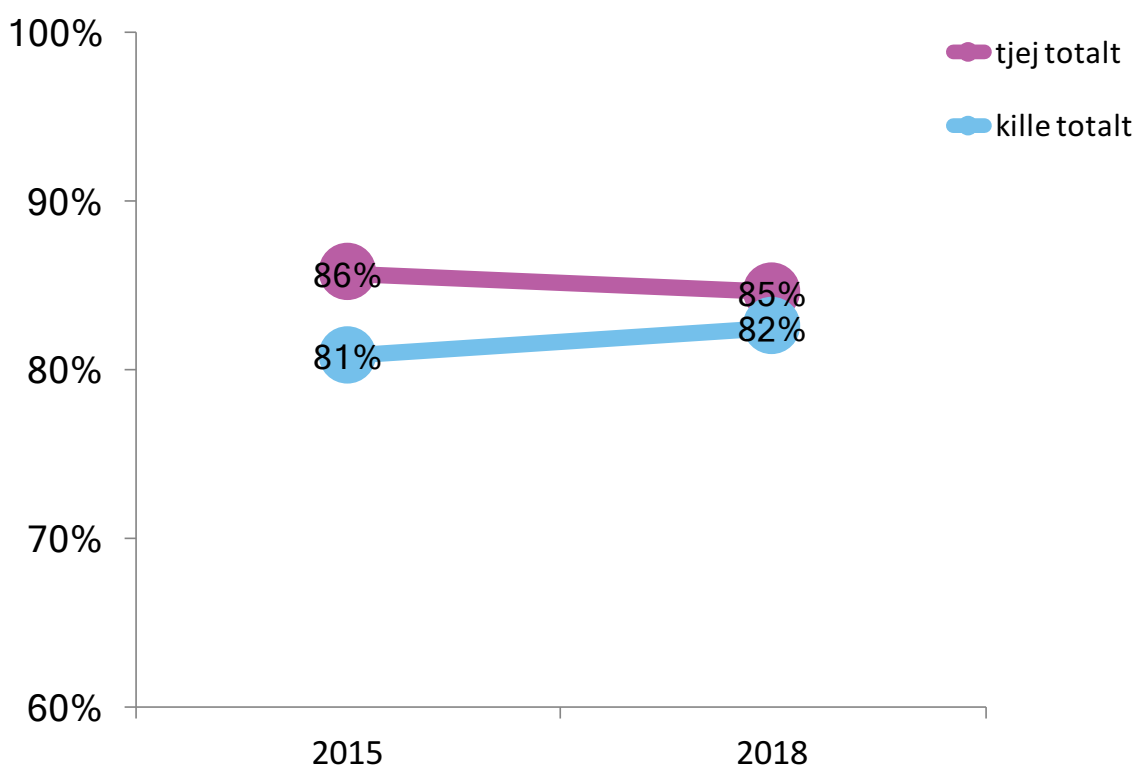
Över tid har inga större förändringar skett, se diagram E5a.

E5. Vet du vart du kan vända dig för att få stöd om du skulle bli illa behandlad eller må dåligt?

E5a. Vet du vart du kan vända dig för att få stöd om du skulle bli illa behandlad eller må dåligt?

Andel ja: Utveckling över tid

Sammanfattning trygghet

- En majoritet av ungdomarna i regionen är trygga på alla efterfrågade fysiska platser i sitt närområde samt på internet. Totalt sett svarar 97 % att de oftast eller alltid är trygga hemma och 93 % är alltid eller oftast trygga i bostadsområdet där de bor.
- Avseende trygghet på två allmänna platser, på stan/i centrum och i kollektivtrafiken framgår det dock att tjejer känner sig något mindre trygga än vad killar gör.
- Killar svarar i högre grad än tjejer att de utsatts för hot eller misshandel de senaste 6 månaderna. Andelen som utsatts för hot och våld har också ökat något från år 2015. Tjejer svarar däremot i klart högre grad än killar att de utsatts för mobbning. Tjejer svarar också i något högre grad att de utsatts för sexuellt våld eller utnyttjande. Ungdomarnas utsatthet ser alltså olika ut beroende på kön.
- Andelen som utsatts för mobbning har ökat både bland killar och tjejer sedan föregående undersökning. I årets resultat svarar 32 % av tjejerna totalt och 18 % av killar totalt att de utsatts. Majoriteten av de som utsatts för mobbning svarar att det skett i skolan.

I Lupp-enkäten finns även ett avsnitt som rör ungas hälsa. En god hälsa tidigt i livet leder till att unga kan skapa goda sociala relationer och tillgodogöra sig utbildning. Detta påverkar i sin tur bland annat möjligheterna till trygghet, arbete och inkomst. Ungas hälsa är därför avgörande för flertalet andra aspekter senare livet. Idag finns det dock stora skillnader i ungas hälsa, bland annat utifrån om man är kille eller tjej, vilken bakgrund man har och familjens ekonomiska situation. Det finns också hälsoskillnader mellan personer i särskilt utsatta situationer och den övriga befolkningen. Särskilt tydliga är dessa skillnader för personer med funktionsnedsättning, HBTQ-personer och vissa nationella minoriteter¹.

Ungas hälsa, i synnerhet den psykiska hälsan, har uppmärksammats i ett flertal rapporter under 2000-talet. Det konstateras att de flesta ungdomar i Sverige mår bra, men att psykisk ohälsa och psykosomatiska besvär har ökat betydligt de senaste årtiondena, för att under den senaste åren ha stannat på en relativt konstant och hög nivå i jämförelse med resten av befolkningen². Ungas psykiska hälsa är därför även ett av de prioriterade områdena i den nationella ungdomspolitiken.

Relationer och nöjdhet med livet

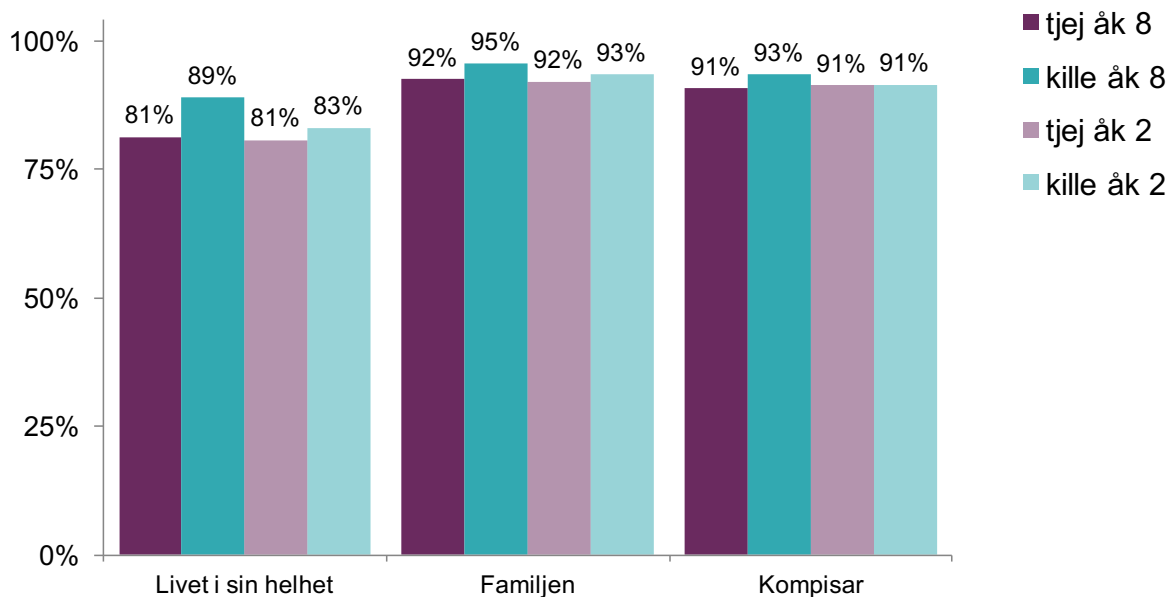
Familje- och kompisrelationer samt andra sociala nätverk är bestämningsfaktorer som påverkar en individs hälsa. Hur individen ser på livet som helhet är en fråga som ofta, med lite olika formuleringar, även används för att avspegla psykisk hälsa. I diagram F0 på följande sida ser vi att en klar majoritet är nöjda med sina familje- och kompisrelationer. Andelen som är nöjda med livet i sin helhet är något lägre, speciellt bland tjejer i högstadiet och gymnasieungdomarna.

Nöjdheten med kompis- och familjerelationerna är på en liknande nivå som år 2015, se diagram F0a på följande sida. Avseende nöjdhet med livet i sin helhet har en mindre negativ utveckling skett från år 2015.

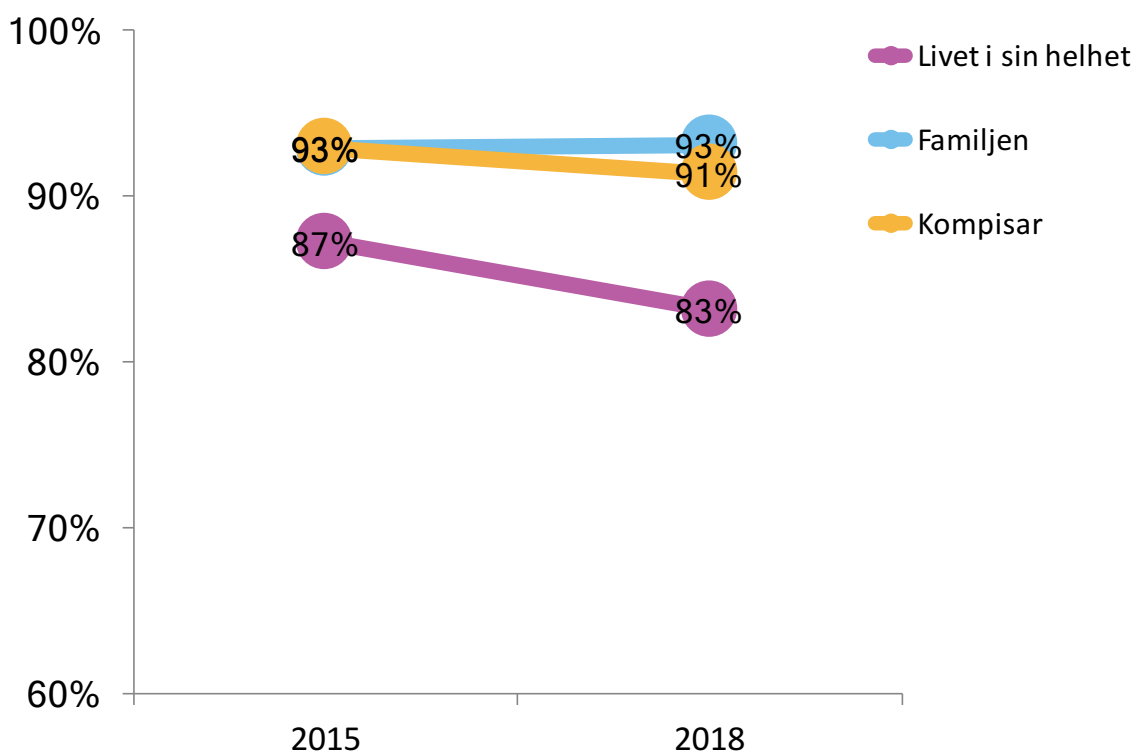
¹ SOU 2016:55, Mörk, Sjögren & Svaleryd 2014: Hellre rik och frisk – om familjebakgrund och barns hälsa

² Regeringens proposition 2013/14:191

F0. Hur nöjd är du med ditt liv när det handlar om följande?
 Andel som svarat "mycket nöjd" eller "ganska nöjd"

F0a. Andel nöjda med livet, familjen och kompisarna: Totalnivå. Utveckling över tid

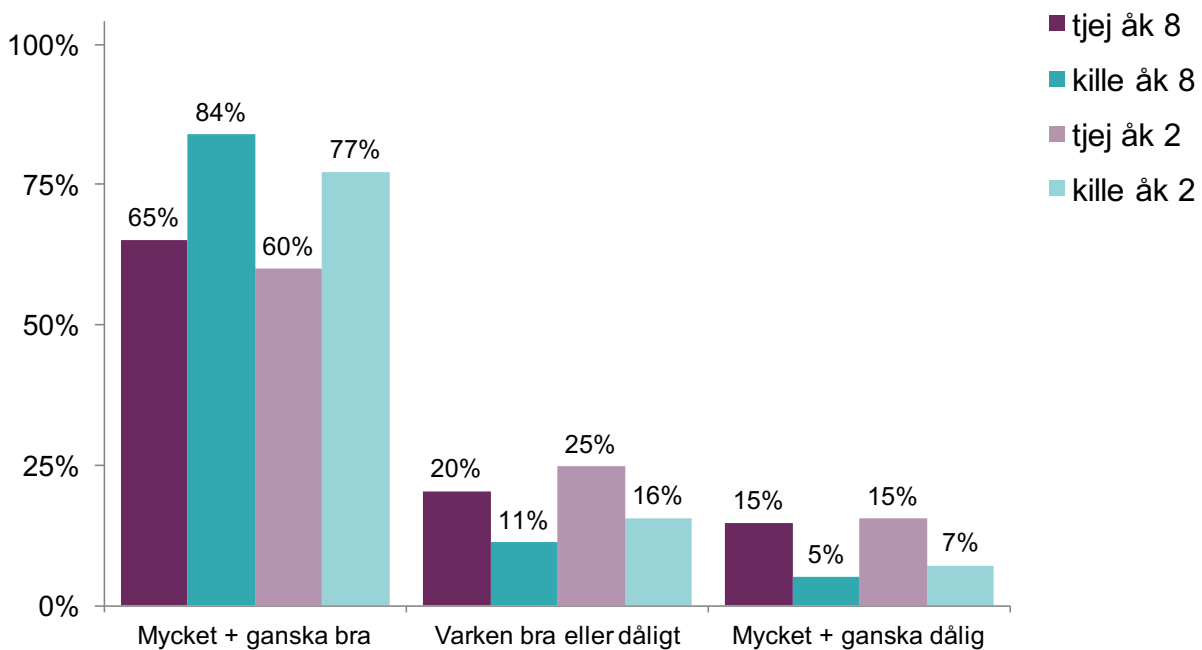

Självskattad hälsa

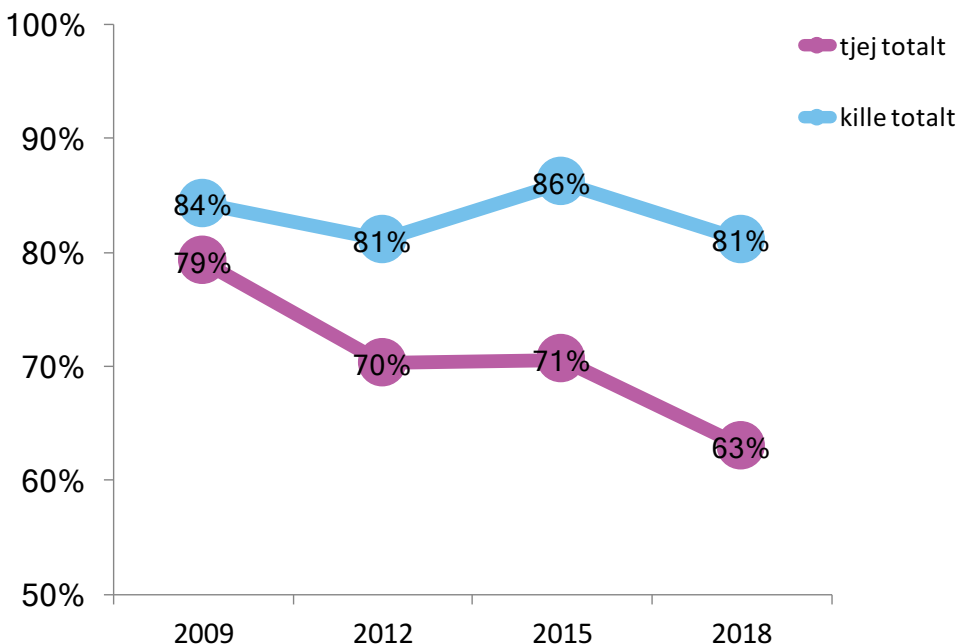
Självskattad hälsa innebär att individer ombeds att själva skatta sitt allmänna hälsotillstånd på en skala. Den självskattade hälsan är med andra ord ett subjektivt mått. Resultat av detta slag ifrågasätts ibland på grund av det subjektiva inslaget, men har visat sig stämma väl överens med mer objektiva och medicinska mått på hälsa¹.

Vad som framgår är att killar i klart högre grad än tjejer svarar att de mår mycket eller ganska bra. Vidare svarar 15 % av tjejerna att de mår mycket eller ganska dåligt. Från år 2015 har en negativ utveckling skett, speciellt bland tjejerna. Andelen som mår mycket eller ganska bra har gått från 71 % år 2015 till 63 % i årets resultat.

F1. Under de senaste sex månaderna, hur bedömer du din hälsa, hur du mår eller känner dig?

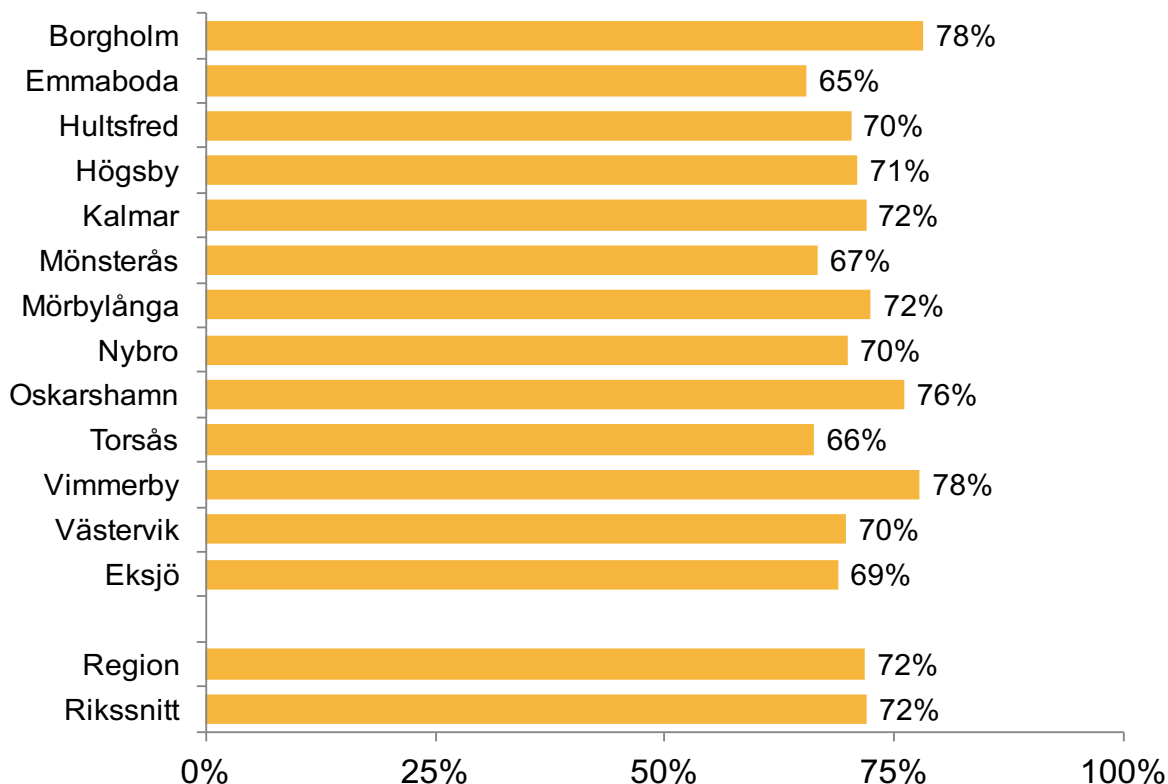

F1a. Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Utveckling över tid

Per kommun finns det relativt stora skillnader mellan kommunerna. I Vimmerby och Borgholms kommuner svarar högst andel unga, totalt 78 %, att de mår bra. Andelarna är klart lägre i framför allt Emmaboda och Torsås kommun.

F1b. Andel som bedömer sin hälsa som mycket eller ganska bra: Per kommun

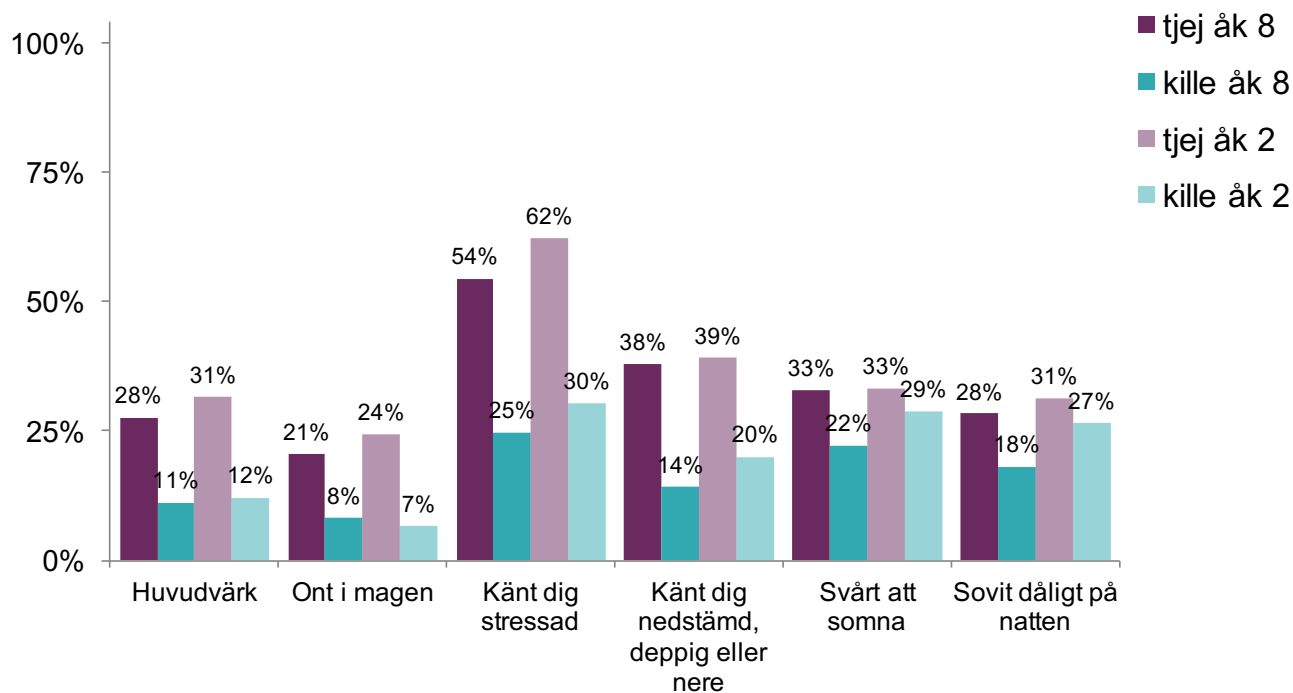
Psykiska och somatiska besvär

Ungdomarna fick svara på frågor om hur ofta de upplever olika psykiska och somatiska besvär, så som stress, huvudvärk, ont i magen, sömnsvårigheter och nedstämdhet. Enligt MUCF indikerar förekomsten av sådana besvär ohälsa om de förekommer flera gånger i veckan eller oftare under en längre period. Liknande kategorisering görs i Folkhälsomyndighetens undersökning "Hälsa på lika villkor".

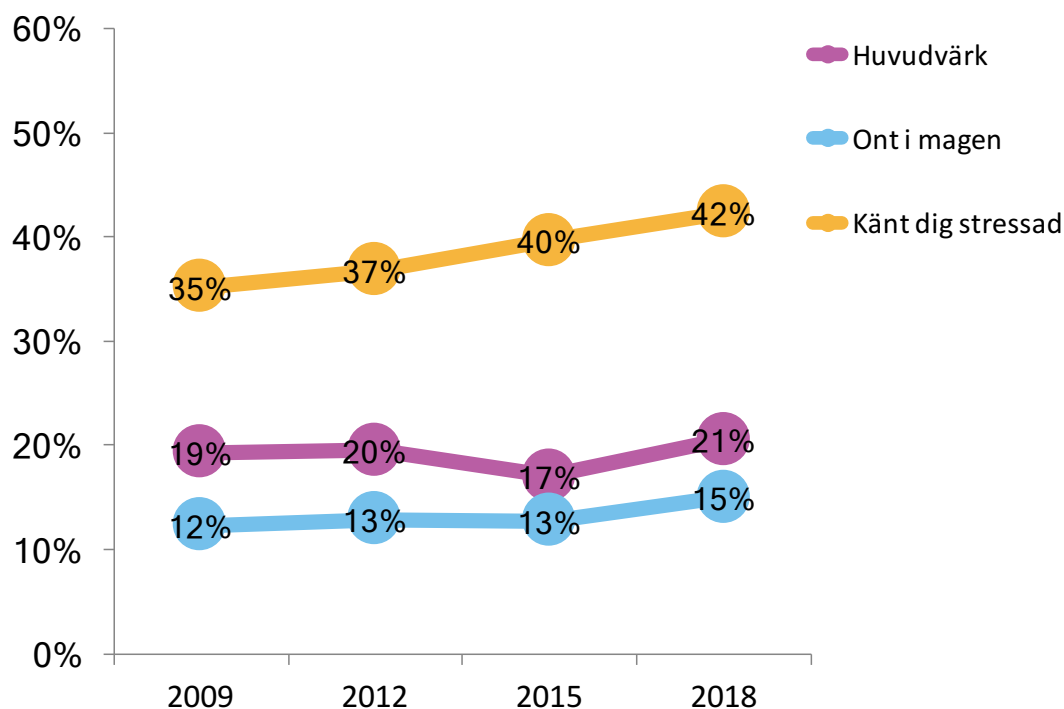
I diagram F2 redovisas andelen ungdomar som har de listade besvären regelbundet, det vill säga flera gånger i veckan eller oftare. En relativt stor andel av både tjejer och killar uppger att de har problem med stress, totalt 58 % av tjejerna och 27 % av killarna.

I diagram F2a på följande sida redovisas andelen som regelbundet stressar, har ont i magen och har huvudvärk över tid. En liten ökning har skett avseende alla tre psykosomatiska besvär. I tabellen F2b redovisas besvären över tid per kön. Vad som framgår är att ökningen av de olika besvären skett bland både tjejer och killar.

F2. Hur ofta har du haft följande besvär under de senaste sex månaderna?
 Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare

F2a. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare: Utveckling över tid, totalnivå

F2b. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare: Utveckling över tid per kön¹

	Tjej totalt		Kille totalt	
	2015	2018	2015	2018
Huvudvärk	22%	29%	11%	12%
Ont i magen	18%	22%	7%	7%
Känt dig stressad	54%	58%	25%	27%
Svårt att somna	29%	33%	21%	25%
Känt dig nedstämd, deppig eller nere	32%	38%	13%	17%

¹ Vissa av delfrågorna var formulerade på ett annat sätt eller fanns inte innan år 2015, varför jämförelser endast görs mellan 2015-2018

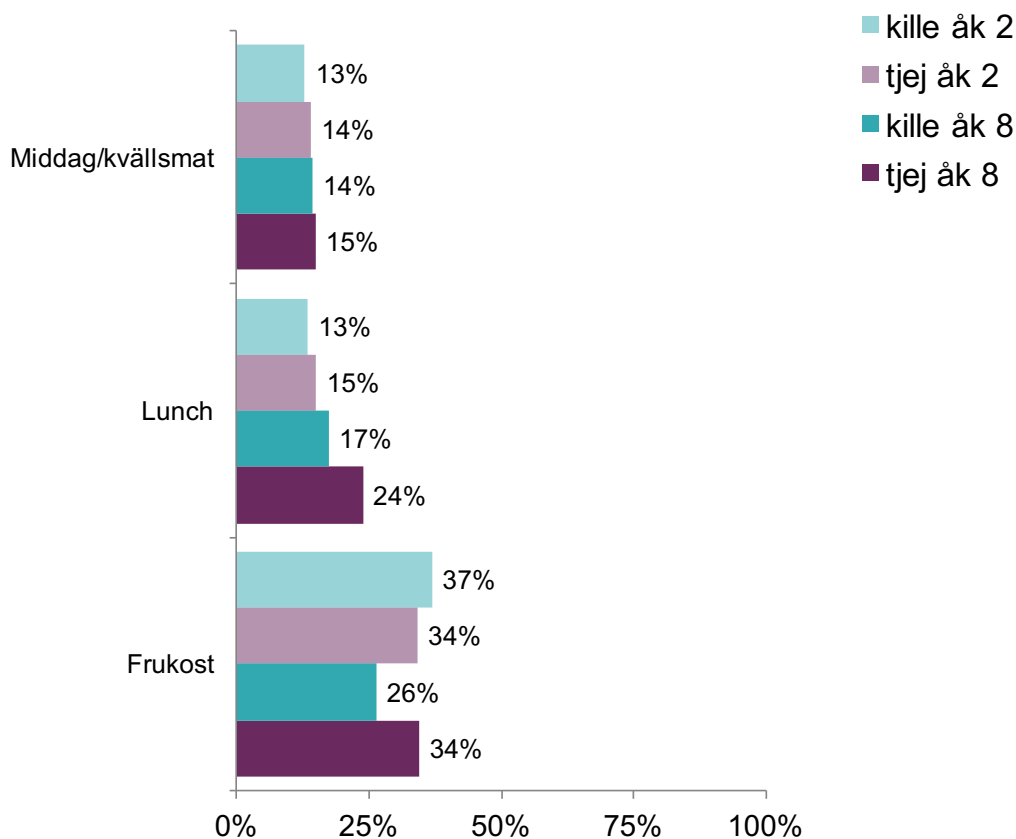
F2c. Andel med besvär flera gånger i veckan eller oftare: Per kommun

	Huvudvärk	Ont i magen	Känt dig stressad	Svårt att somna	Känt dig nedstämd, deppig eller nere	Sovit dåligt på natten
Borgholm	14%	9%	40%	28%	19%	23%
Emmaboda	32%	18%	43%	29%	30%	28%
Hultsfred	21%	18%	45%	39%	34%	32%
Högsby	20%	23%	49%	26%	23%	25%
Kalmar	18%	14%	40%	27%	26%	23%
Mönsterås	21%	12%	44%	29%	34%	29%
Mörbylånga	19%	15%	40%	24%	23%	20%
Nybro	23%	18%	43%	25%	32%	25%
Oskarshamn	20%	14%	43%	30%	27%	25%
Torsås	29%	12%	37%	24%	22%	23%
Vimmerby	19%	13%	44%	32%	27%	29%
Västervik	22%	16%	44%	33%	30%	28%
Eksjö	21%	16%	44%	31%	32%	30%
Region	21%	15%	42%	29%	28%	26%
Riksnitt	18%	14%	43%	27%	28%	25%

Hoppa över måltider

I diagram F3 nedan redovisas andelen ungdomar som svarat att de hoppar över måltider flera gånger i veckan eller oftare. En relativt hög andel i alla åldersgrupper, mellan 26–37 %, hoppar över frukosten flera gånger i veckan eller oftare. Andelen som hoppar över övriga måltider är lägre.

F3. Hur ofta händer det att du hoppar över följande måltider?
Andel som svarat "flera gånger i veckan" eller oftare

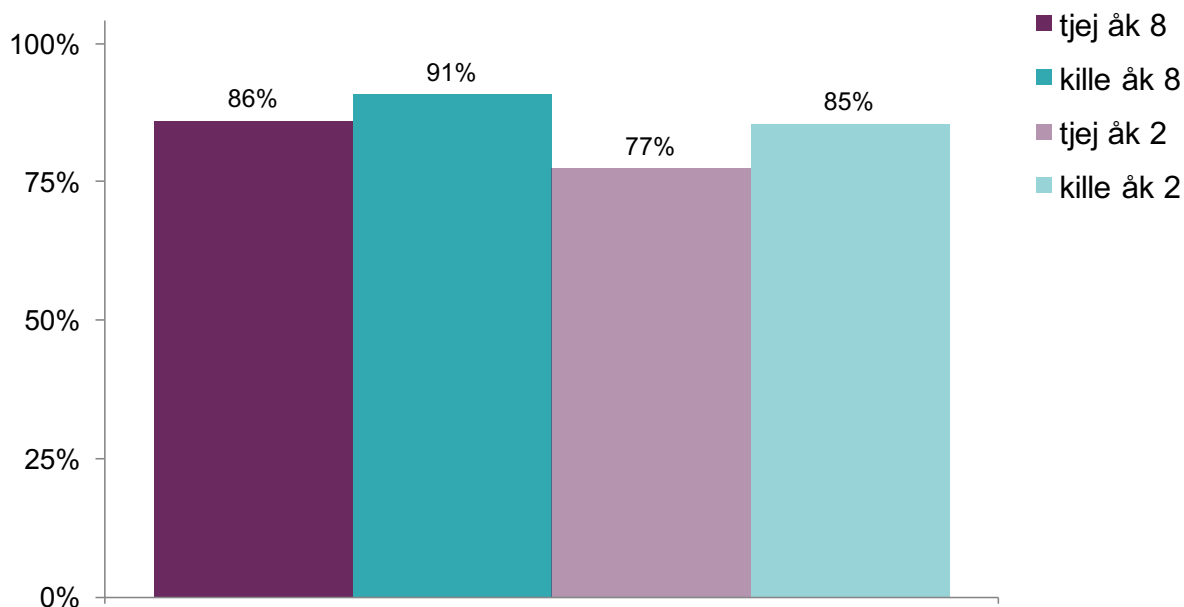
Träning och motion

Fysisk aktivitet är relaterat både till fysisk och psykisk hälsa. Andelen skolbarn som uppnår den rekommenderade mängden fysisk aktivitet (1 timme per dag enligt WHO) är fortsatt låg i Sverige. Det är en levnadsvana som inte har förbättrats över tid, konstaterar Folkhälsomyndigheten¹.

Vad som framgår i diagram F4 är att en andel mellan 77-91 % tränar minst en gång i veckan. Det är en högre andel killar än tjejer som tränar minst en gång i veckan. Resultatet är på en liknande nivå som år 2015, se diagram F4a på följande sida.

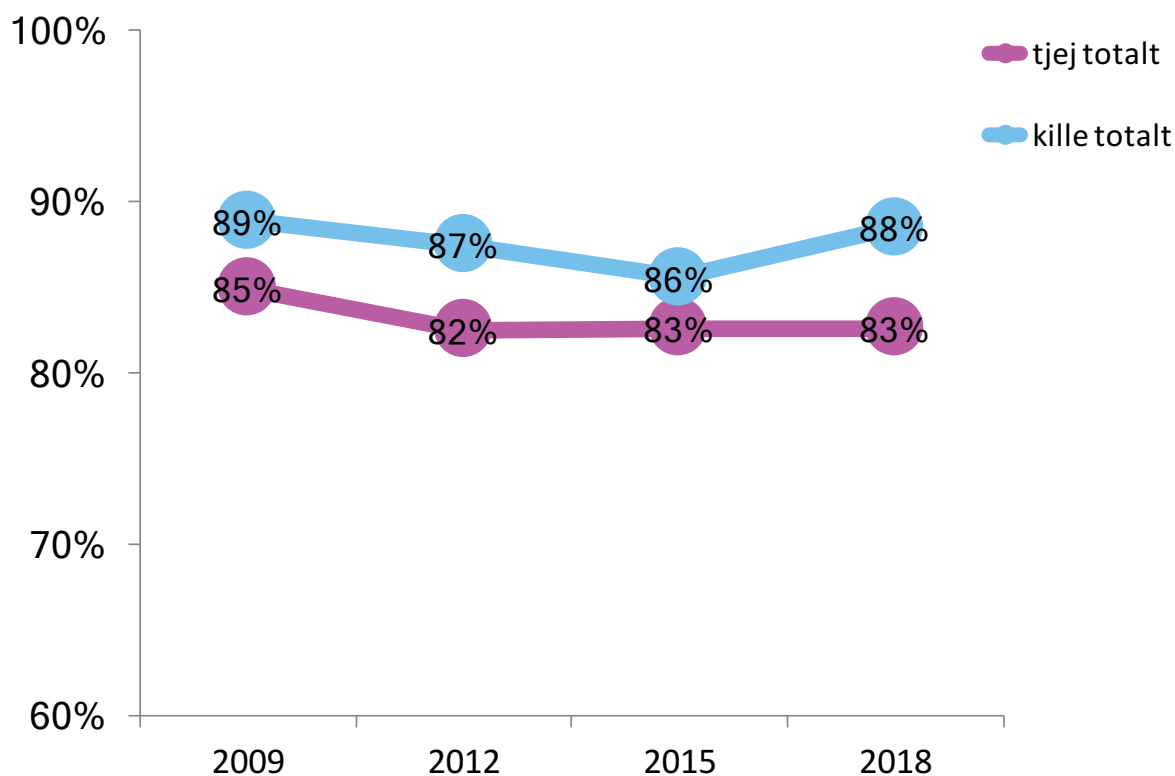
Vad som framgår i diagram F4b på följande sida är att andelen unga som tränar regelbundet är relativt jämn i kommunerna.

F4. Hur ofta brukar du träna så att du blir andfådd eller svettas?
Andel som svarat "en gång i veckan" eller oftare

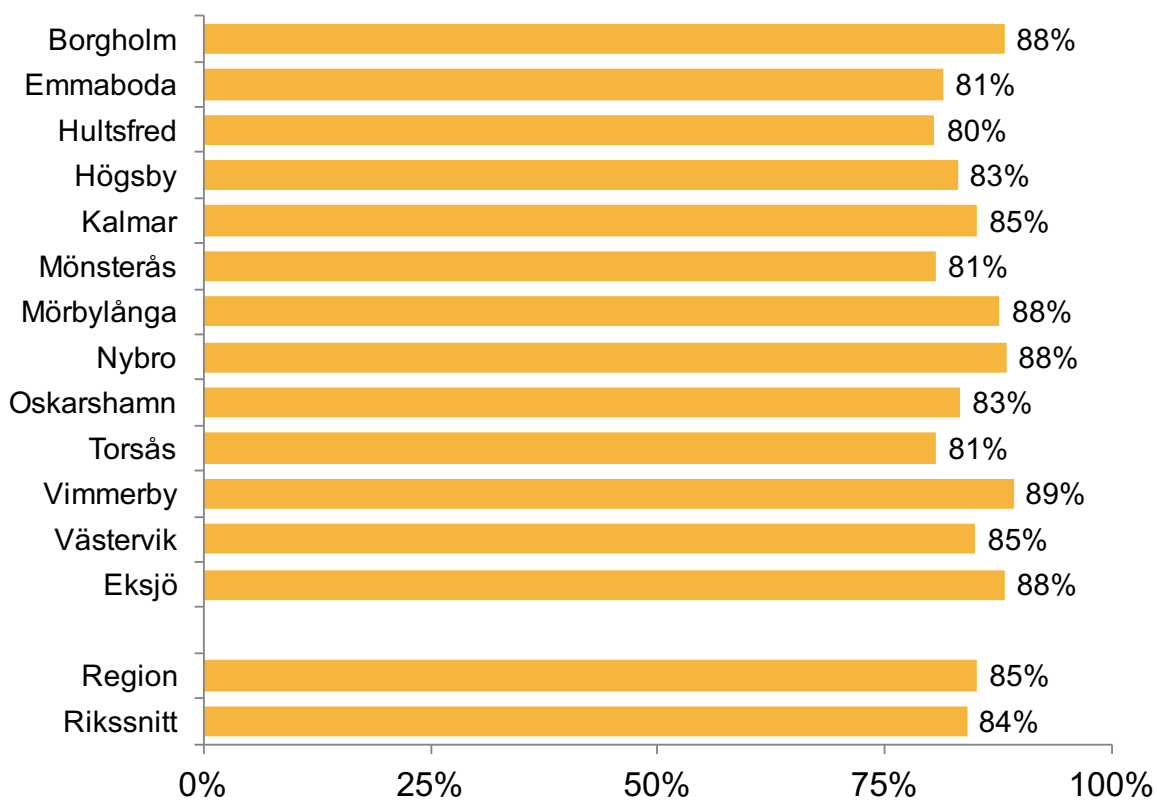

¹ Folkhälsomyndigheten: Skolbarns hälsovanor 2013-2014

F4a. Andel som tränar minst en gång i veckan
Utveckling över tid

F4b. Andel som tränar minst en gång i veckan
Per kommun

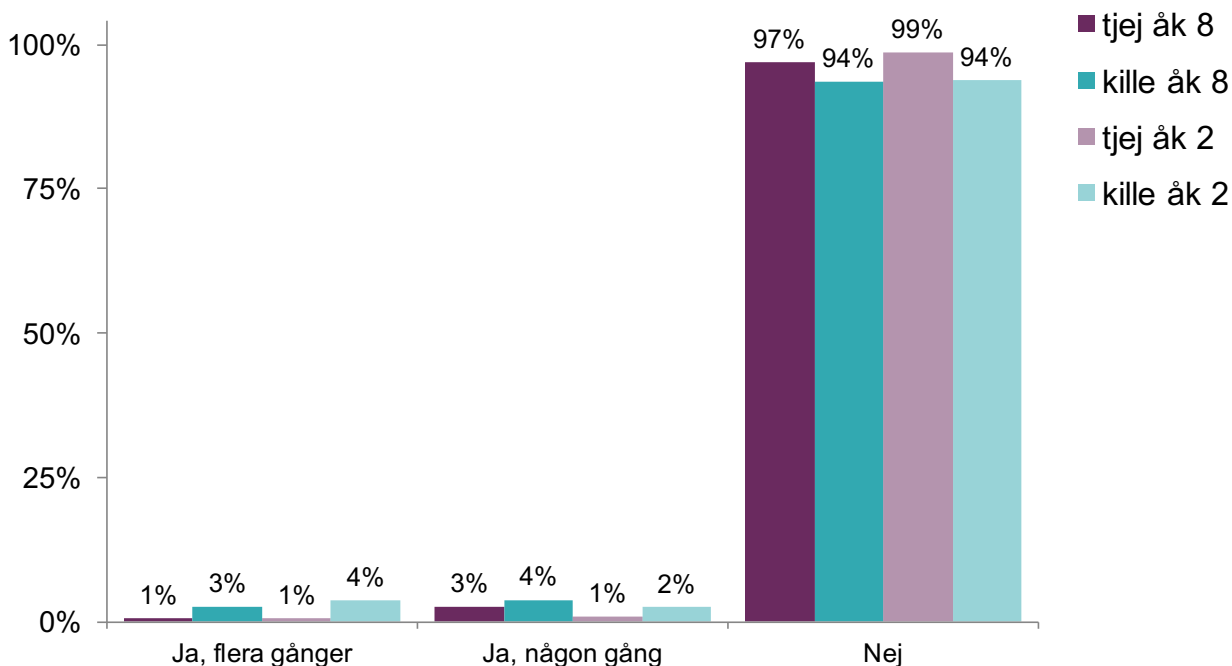

Prestationshöjande medel

I Lupp-enkäten ställs en fråga om användningen av anabola steroider eller motsvarande medel. Totalt i regionen svarar 5 % att de använt denna typ av medel någon gång.

F5. Har du någon gång använt anabola steroider eller andra motsvarande prestationshöjande medel?

Alkohol, tobak och snus

Lupp-enkäten innefattar också frågor om hur ofta man röker, snusar och dricker alkohol. I tabell F6 på följande sida redovisas resultaten för dessa frågor. Vad som framgår i Lupp-resultatet är att andelen som röker eller snusar minst en gång i veckan är högst bland killar i gymnasiet. 23 % av killar i gymnasiet snusar minst en gång i veckan och 13 % röker minst en gång i veckan.

Över tid kan vi se att regelbunden rökning minskat i årskurs 2 men däremot ökat med någon enstaka procent i årskurs 8. Vad gäller killarna i årskurs 2 har andelen som regelbundet snusat även ökat något, från 20 % år 2015 till 23 % i år.

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) konstaterar att andelen skolelever i Sverige som använder tobak minskat de senaste åren. Vad gäller alkohol konstaterar CAN att såväl andelen alkoholkonsumenter som alkoholkonsumtionen bland svenska elever är på fortsatt historiskt låga nivåer.¹

¹ CAN: Skolelevers drogvanor 2018

F6. Hur ofta brukar du...

	Tjej åk 8		Kille åk 8		Tjej åk 2		Kille åk 2	
	2015	2018	2015	2018	2015	2018	2015	2018
Röka cigaretter?								
Aldrig/Sällan/En gång i månaden	97%	95%	97%	96%	89%	91%	85%	87%
Minst en gång per vecka	3%	5%	3%	4%	11%	9%	15%	13%
Snusa?								
Aldrig/Sällan/En gång i månaden	100%	99%	96%	95%	99%	98%	80%	77%
Minst en gång per vecka	0%	1%	4%	5%	1%	2%	20%	23%
Dricka folköl?								
Aldrig/Sällan	96%	95%	91%	92%	91%	89%	72%	77%
Minst en gång per månad	4%	5%	9%	8%	9%	11%	28%	23%
Dricka starköl, starkcider, alkohläsk, vin eller sprit?								
Aldrig/Sällan	91%	87%	90%	90%	40%	50%	44%	48%
Minst en gång per månad	9%	13%	10%	10%	60%	50%	56%	52%
Hur ofta dricker du så mycket alkohol att du känner dig full?*								
Aldrig/Sällan	54%	44%	51%	51%	27%	32%	22%	25%
Minst en gång per månad	46%	56%	49%	49%	73%	68%	78%	75%

*Av de som vid något tillfälle druckit alkohol

42 % av ungdomarna i regionen svarar att de får tag i alkohol via kompisar, kompisars syskon eller en partner. 24 % har svarat "på annat sätt" medan 22 % svarar att de får tag i alkohol från en annan vuxen (inte föräldrarna).

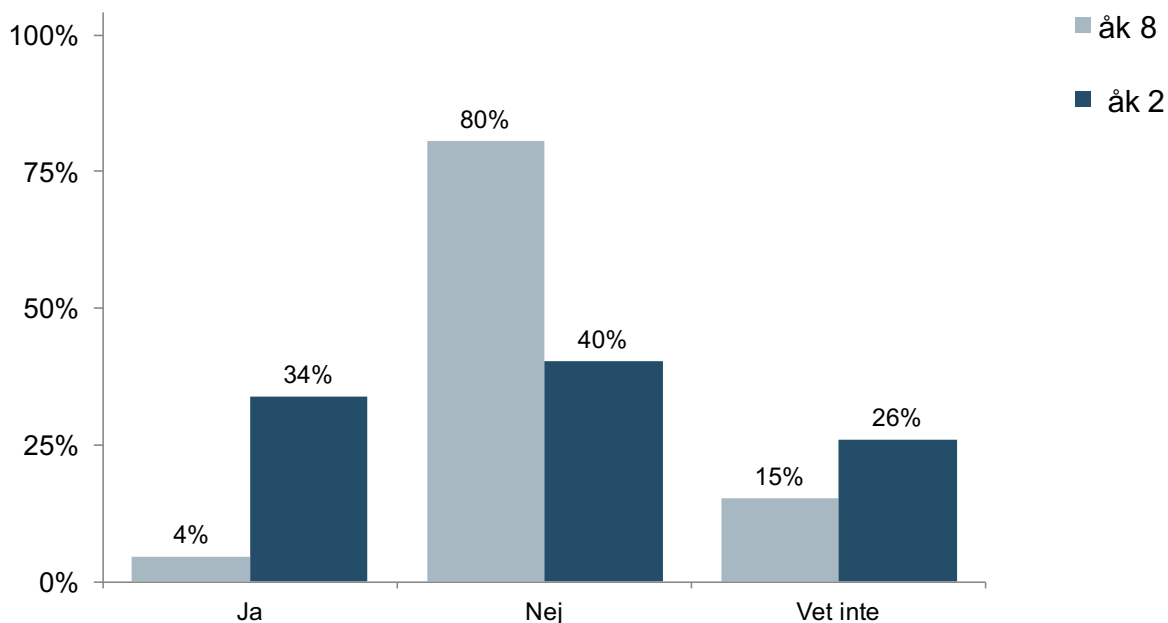
På följande i diagram F7 kan vi se att totalt 4 % av högstadieungdomarna och 34 % av gymnasieungdomarna svarar att de får dricka alkohol för sina föräldrar.

F6a. Hur får du oftast tag på alkohol?

Besvarades endast av de som någon gång druckit alkohol

	Andel 2018
Köper själv i affären	6%
Beställer på internet	2%
Handlar utomlands	4%
Tillverkar själv	4%
Får från mina föräldrar	12%
Tar från mina föräldrar utan att de vet om det	13%
Från syskon	7%
Från kompisar, kompisars syskon, flickvän/pojkvän/partner	42%
Från annan vuxen	22%
På annat sätt	24%

F7. Får du dricka alkohol för din/dina föräldrar?

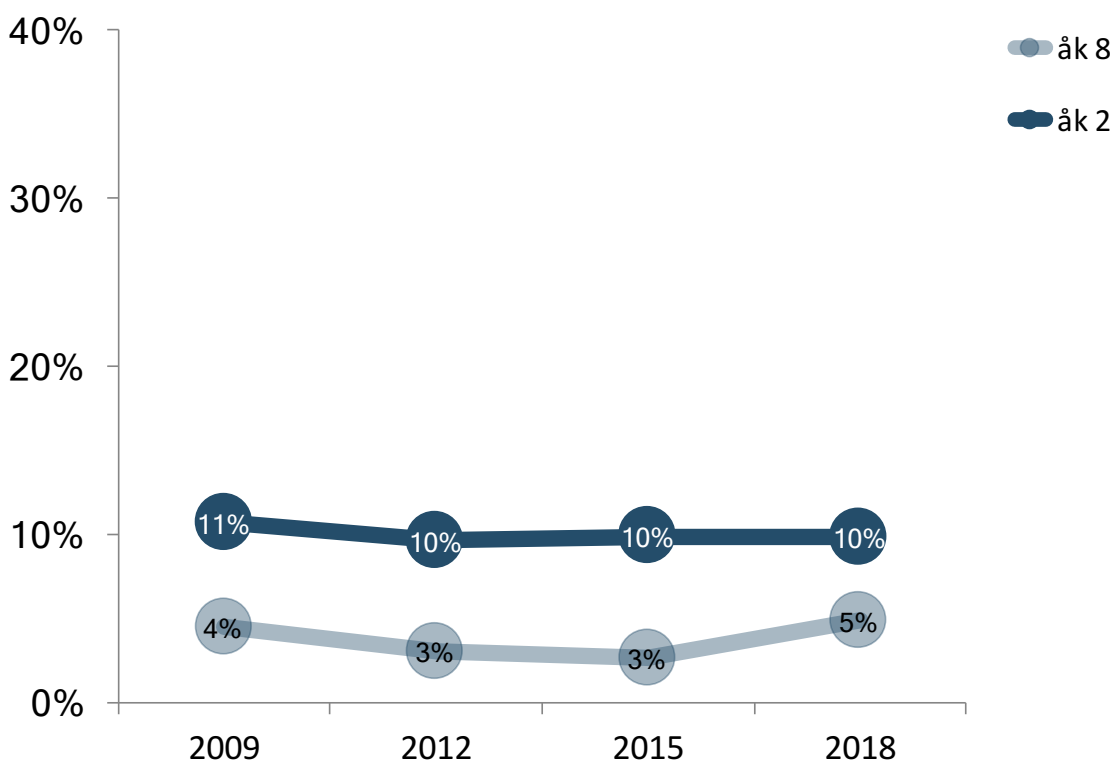

Narkotika

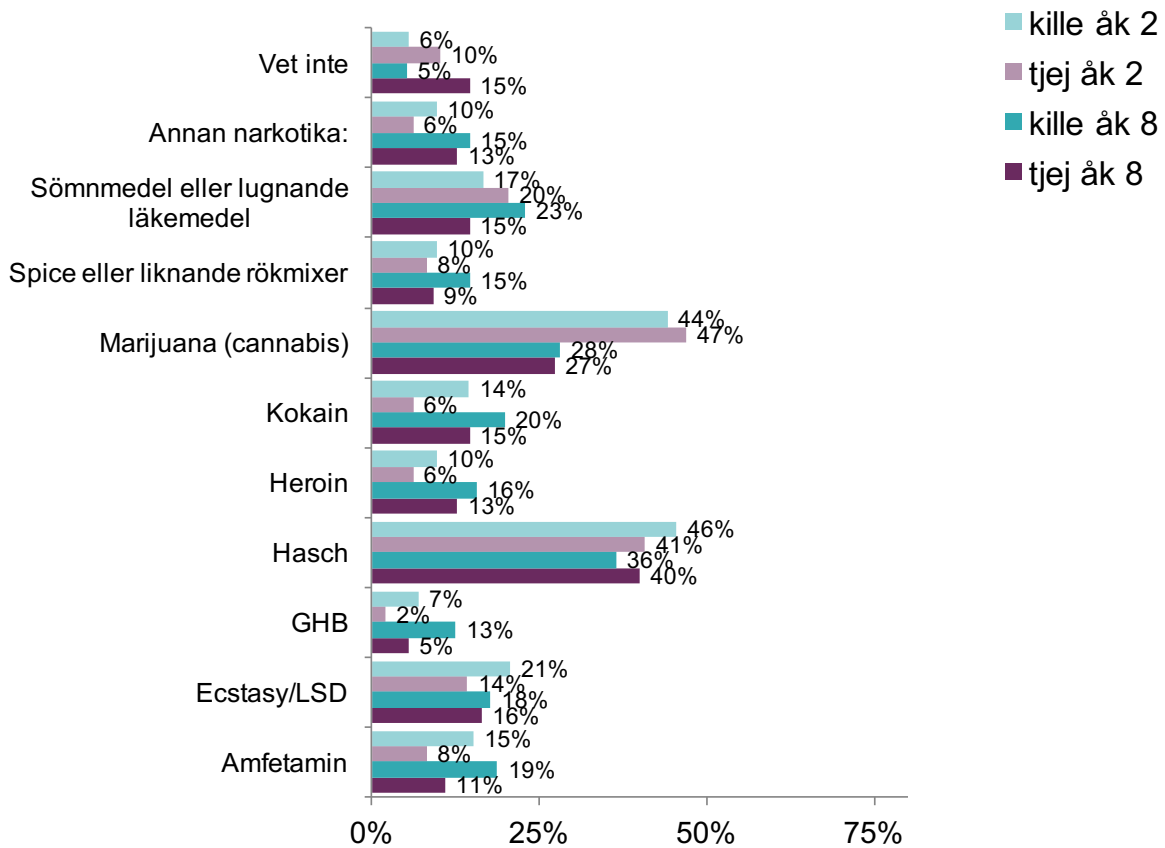
Lupp-enkäten innefattar också frågor om narkotikaanvändning. 5 % av högstadiungdomarna och 10 % av gymnasieungdomarna svarar att de en eller flera gånger har använt narkotika. I diagram F8a framgår det att andelen som någon gång använt narkotika varit på en stabil nivå sedan år 2009.

På följande sida ser vi att hasch och marijuana är de narkotikasorter som flest ungdomar använt.

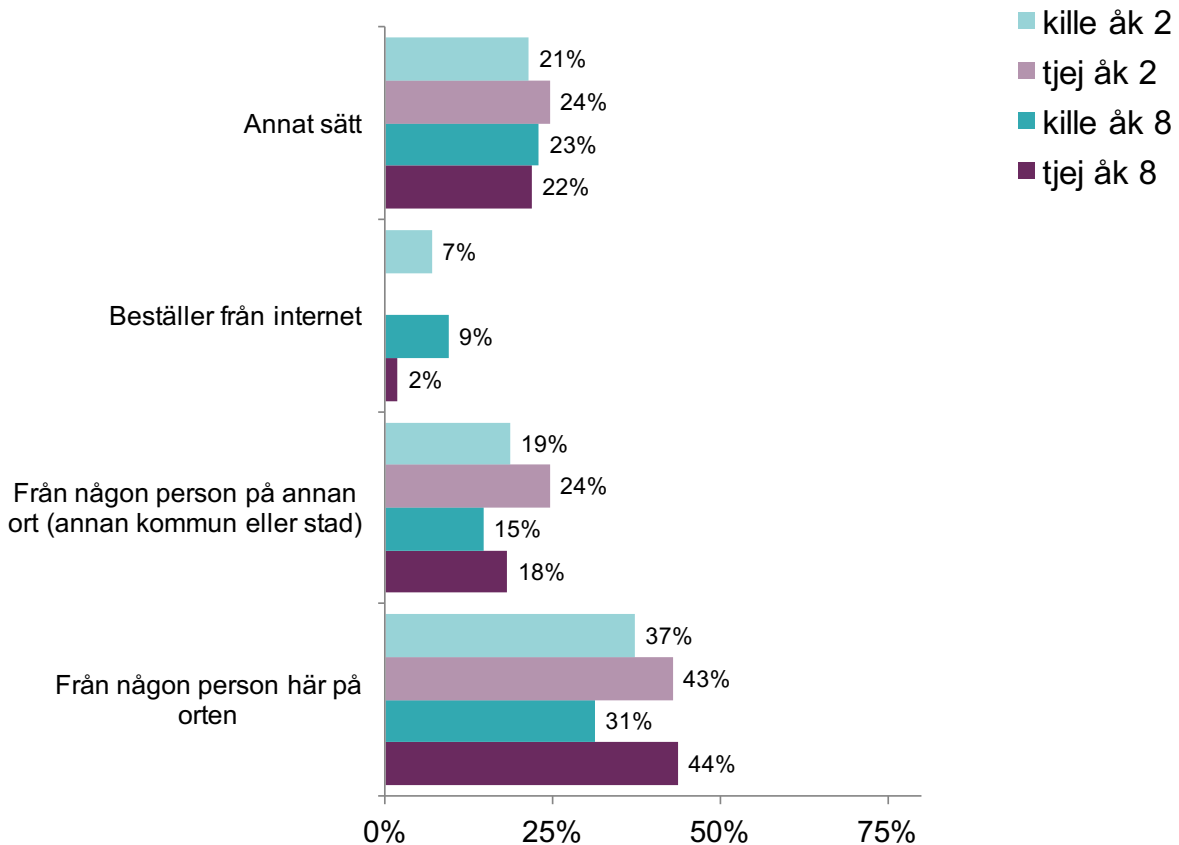
F8. Andel som använt narkotika över tid

F8a. Vilken eller vilka typer av narkotika har du använt?
 Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika

F8b. Hur fick du/får du tag på narkotika?
 Besvarades endast av de som någon gång använt narkotika

Sammanfattning hälsa

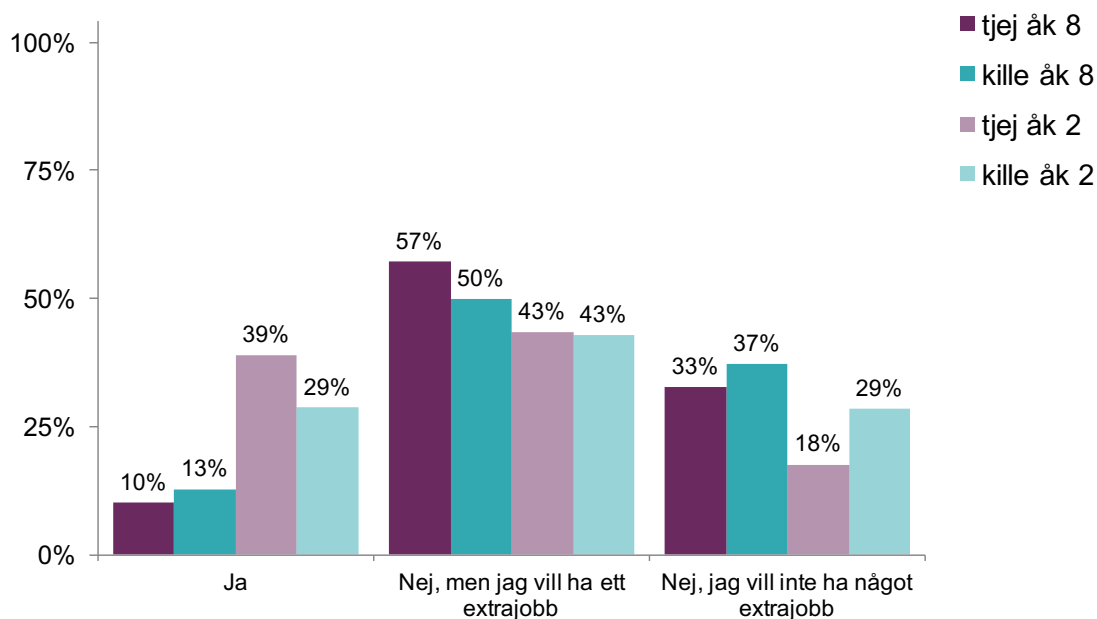
- En majoritet av ungdomarna i regionen svarar att de mår bra. Däremot har andelen som mår bra minskat tydligt över tid. Vi ser också att tjejer mår klart sämre än vad killar gör.
- Över hälften av tjejerna stressar flera gånger i veckan eller oftare. Andelen killar som stressar flera gånger i veckan eller oftare är 27 %. Det visar sig också att mer en var tredje tjej är nedstämda flera gånger i veckan eller oftare. Bland killar är andelen totalt 17 %. Över tid ser vi att både nedstämdhet och stress har ökat, speciellt bland tjejerna.
- En hög andel, totalt 85 % av ungdomarna i regionen tränar minst en gång i veckan. Det är något vanligare bland killar än bland tjejer att träna regelbundet. Över tid har andelen som regelbundet tränar varit relativt stabil.
- En andel om 8 % totalt röker minst en gång i veckan. Andelen som snusar lika ofta är 7 % totalt. Över tid har andelen som röker minskat bland gymnasieungdomarna men däremot ökat något bland högstadieeleverna. Skillnaderna är dock små.
- Vad som också framkommit i detta avsnitt är att narkotikaanvändningen varit relativt stabil över tid. Omkring 10 % på gymnasiet och 3-5 % på högstadiet har sedan år 2009 svarat att de använt någon form av narkotika.

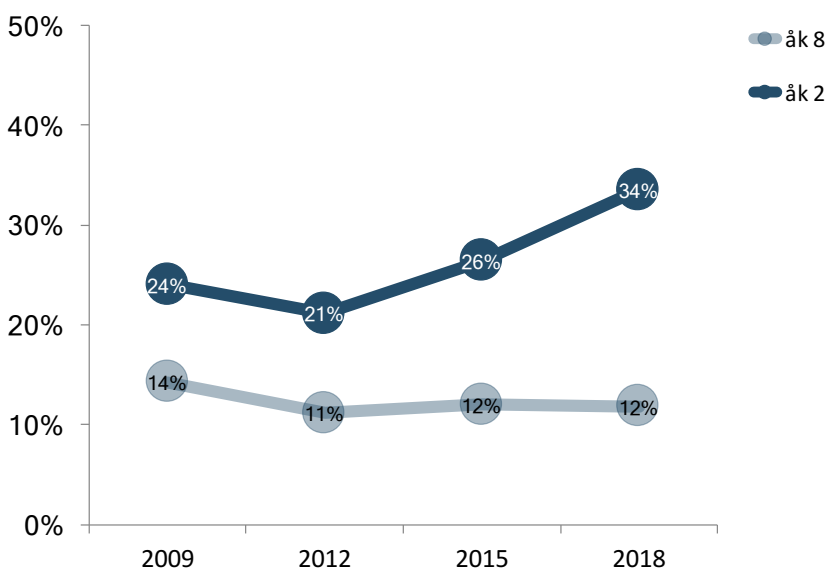
Arbete

I detta avsnitt redovisas några frågor gällande ungdomarnas relation till arbetsmarknaden. Totalt svarar 12 % i årskurs 8 och 34 % i årskurs 2 att de har ett extrajobb. Över tid har en ökning av andelen gymnasieungdomar med extrajobb ökat, se diagram G1a. Andelen som svarar att de har ett extrajobb varierar mellan 12-26 % i kommunerna, se diagram G1b.

G1. Har du något extrajobb just nu?

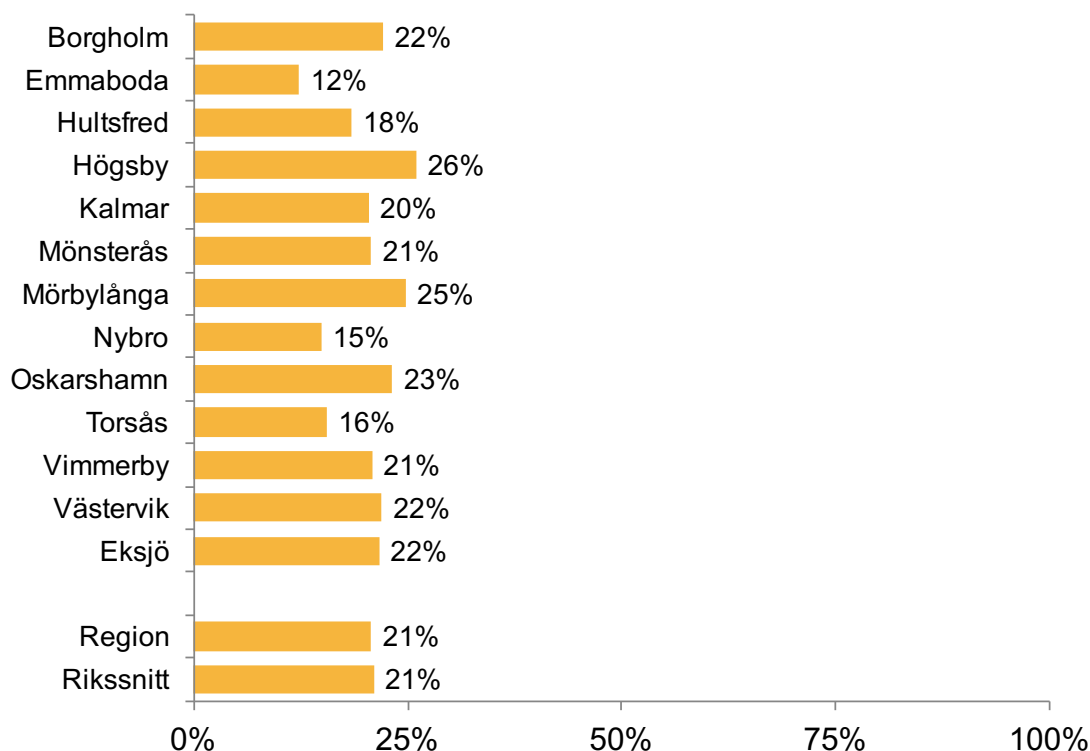

G1a. Andel med extrajobb: Utveckling över tid*

*Obs! 2009 och tidigare var svarsalternativen på frågan endast "ja" eller "nej" för att år 2012 och senare vara "ja", "nej", "nej men jag vill ha ett extrajobb" vilket kan påverka jämförbarheten

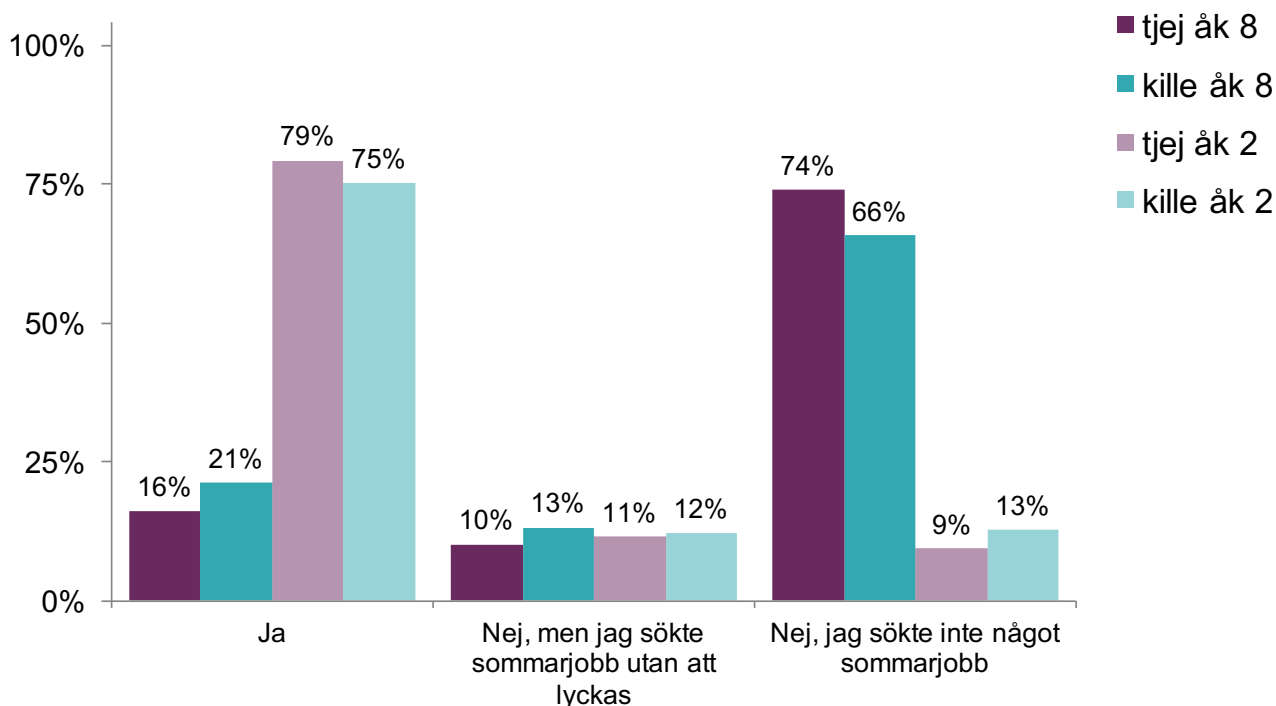
G1b. Andel med extrajobb: Per kommun

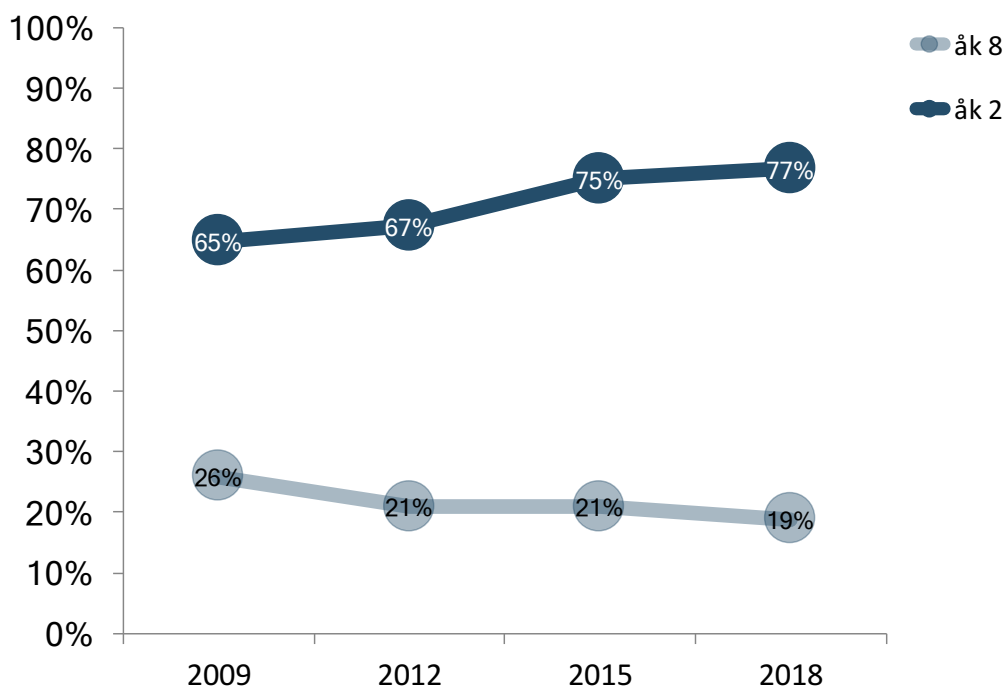
Totalt svarar 19 % av högstadieungdomarna och 77 % av gymnasieungdomarna att de hade ett sommarjobb i somras.

Andelen högstadieungdomar som har haft ett sommarjobb den senaste sommaren har varit på en relativt jämn nivå, se diagram G2a på följande sida. Andelen gymnasieungdomar som har haft ett sommarjobb har däremot ökat något från år 2009. Majoriteten av ungdomarna i årskurs 2 fick sitt sommarjobb genom att själva kontakta arbetsplatsen eller genom kommunen, se diagram G2c. Bland ungdomarna i årskurs 8 har majoriteten fått sitt sommarjobb genom någon i familjen eller släkting/bekant.

G2. Hade du ett sommarjobb i somras?

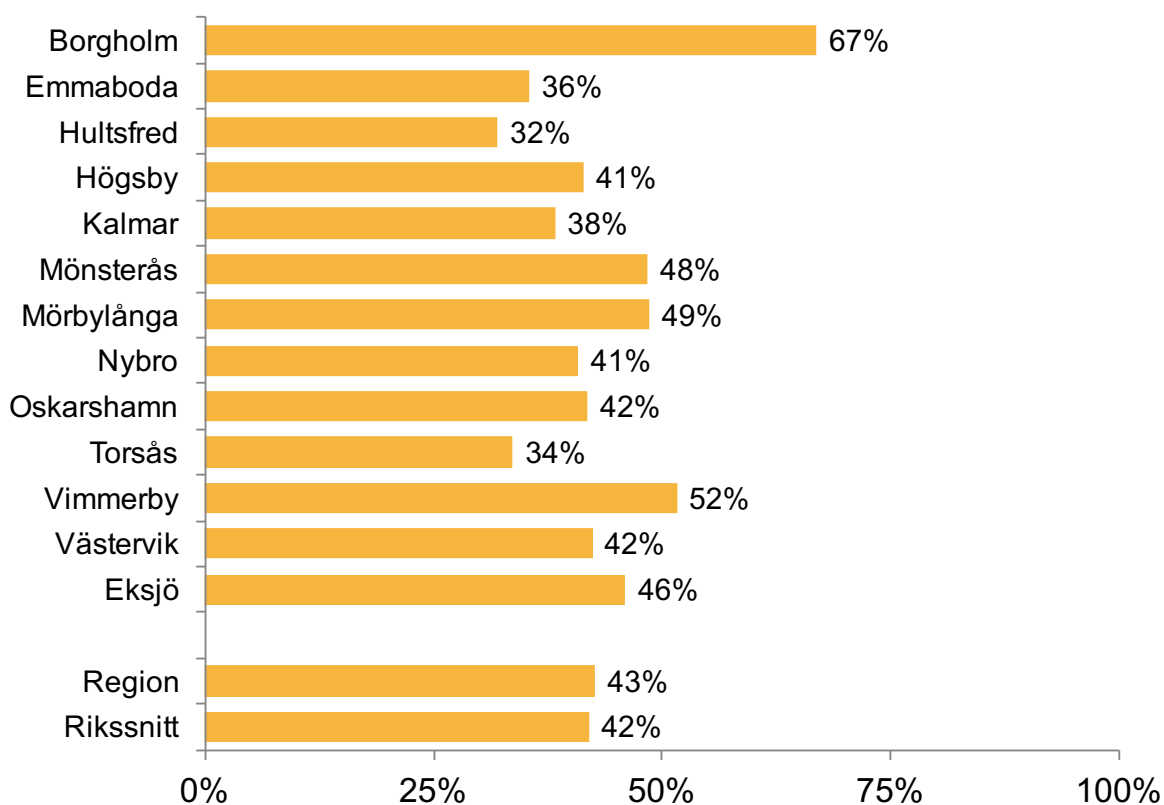

G2a. Andel med sommarjobb den senaste sommaren
Utveckling över tid

Per kommun ser vi att Borgholm sticker ut med en klart högre andel unga med sommarjobb än i övriga kommuner. Andelen unga som hade sommarjobb i somras är lägst i Hultsfred (32 %) och Torsås (34 %).

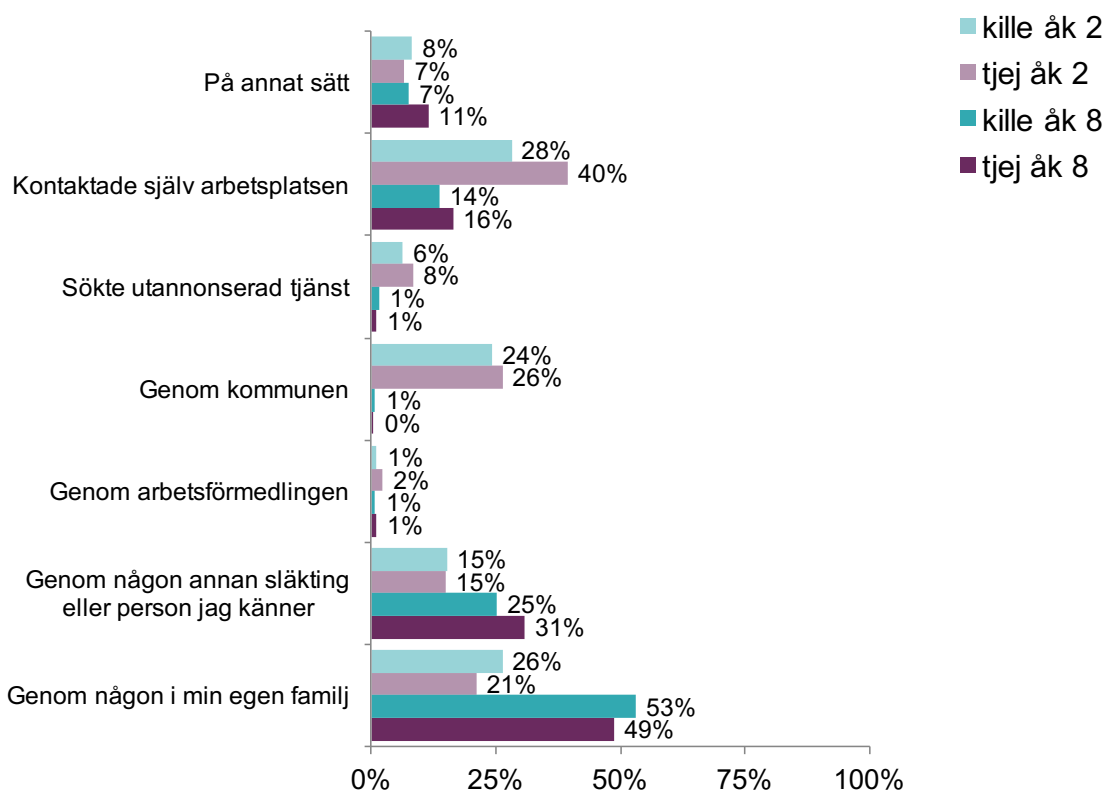
G2b. Andel med sommarjobb den senaste sommaren
Per kommun

G2c. Hur fick du ditt sommarjobb?

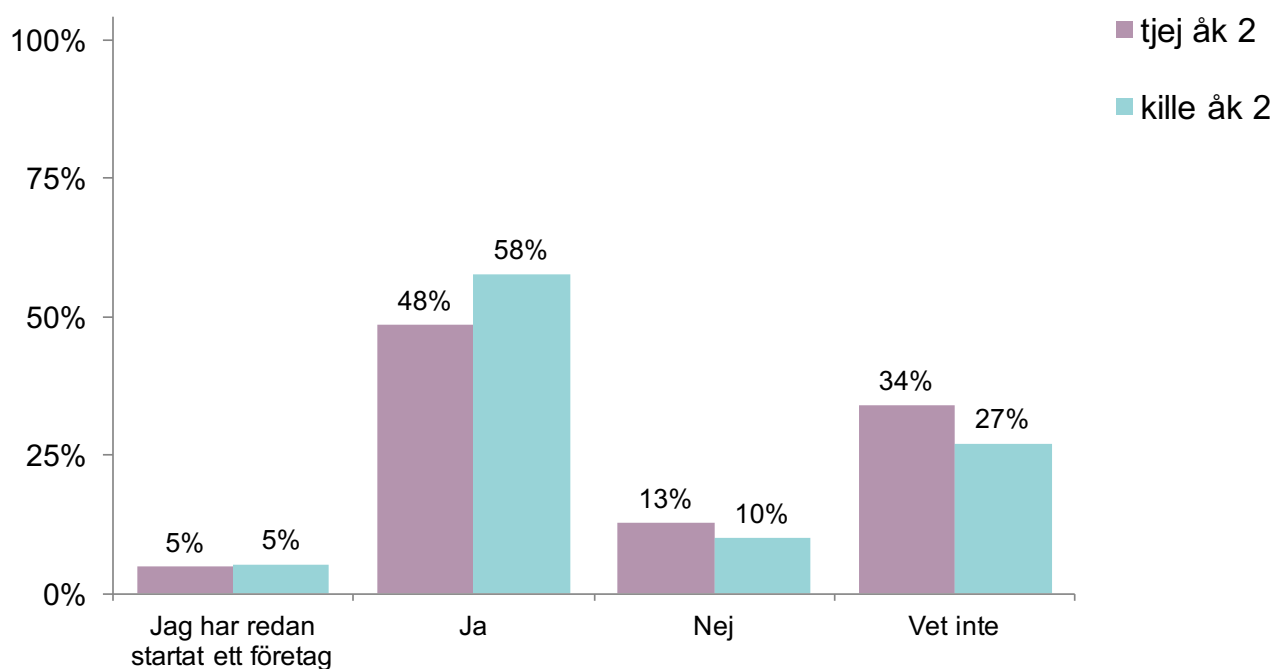
Besvarades endast av de som hade ett sommarjobb i somras

Inställning till eget företagande

Gymnasieungdomarna fick svara på en fråga om deras inställning till att starta eget företag. En andel om 5 % svarar att de redan har ett företag medan 48 % av tjejerna och 58 % av killarna svarar att de skulle kunna tänka sig att starta eget företag i framtiden.

G3. Skulle du kunna tänka dig att starta eget företag i framtiden?

Sammanfattning arbete

- Totalt svarar 12 % i årskurs 8 och 34 % i årskurs 2 att de har ett extrajobb. Över tid har en ökning av andelen gymnasieungdomar med extrajobb ökat.
- En andel om 19 % av högstadieungdomarna och 77 % av gymnasieungdomarna att de hade ett sommarjobb i somras. Andelen högstadieungdomar som har haft ett sommarjobb den senaste sommaren har varit på en relativt jämn nivå. Andelen gymnasieungdomar som har haft ett sommarjobb har däremot ökat från år 2009.
- Borgholm sticker ut med en klart högre andel unga med sommarjobb än i övriga kommuner. 67 % av ungdomarna i Borgholm svarar att de hade ett sommarjobb i somras.
- Omkring hälften av gymnasieungdomarna skulle kunna tänka sig att starta ett företag i framtiden.

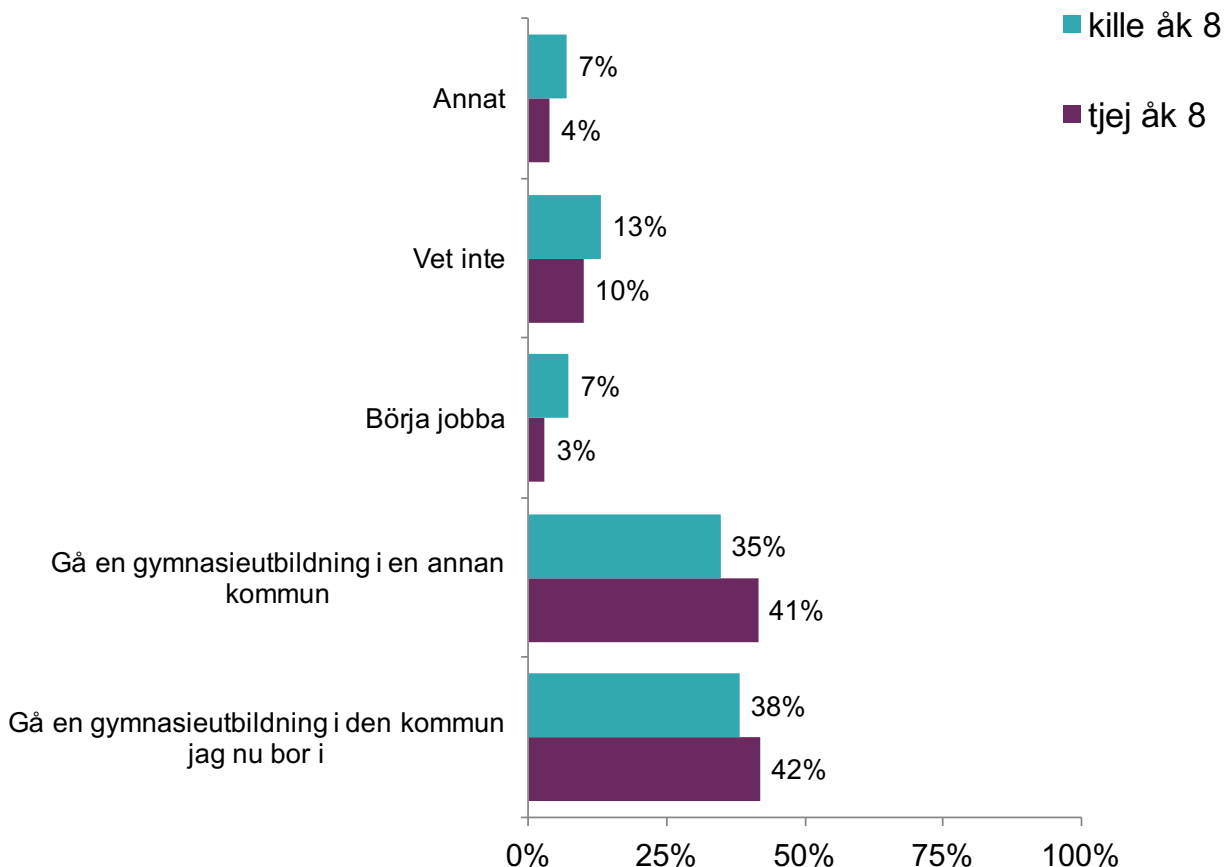
I det sista avsnittet i Lupp-enkäten ställs frågor om hur ungdomarna ser på framtiden, vad de vill göra och huruvida de planerar att flytta från kommunen.

Vad unga i årskurs 8 vill och tror att de kommer göra

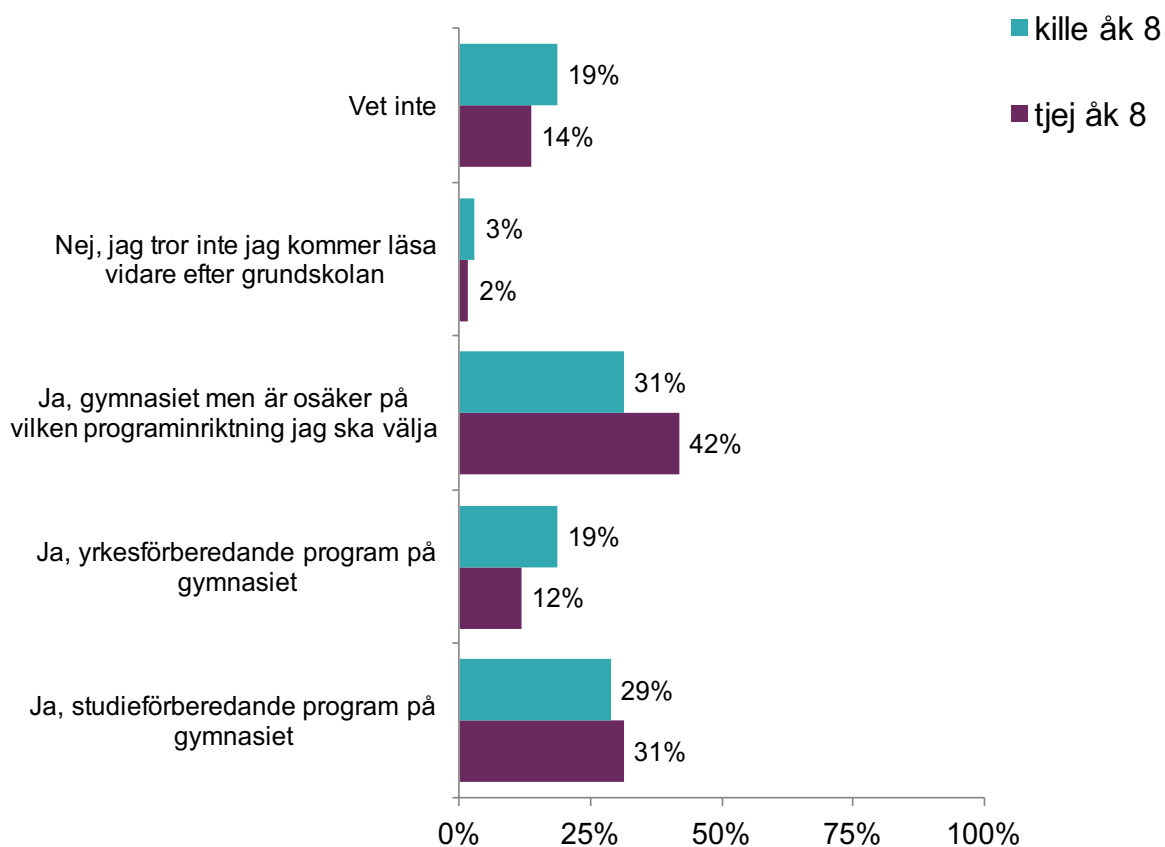
73 % av killarna och 83 % av tjejerna i årskurs 8 skulle helst gå en gymnasieutbildning direkt efter grundskolan, se diagram H1a. 7 % av killarna skulle helst jobba. Motsvarande siffra bland tjejerna är 3 %.

Vad gäller planer på vidare studier är det en väldigt stor andel som tror de kommer läsa vidare (direkt eller senare), se diagram H1b på följande sida. Endast 3 % av killarna och 2 % av tjejerna tror inte att de kommer läsa vidare. 19 % av killarna och 14 % av tjejerna är osäkra och svarar "vet inte".

H1a. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter grundskolan?

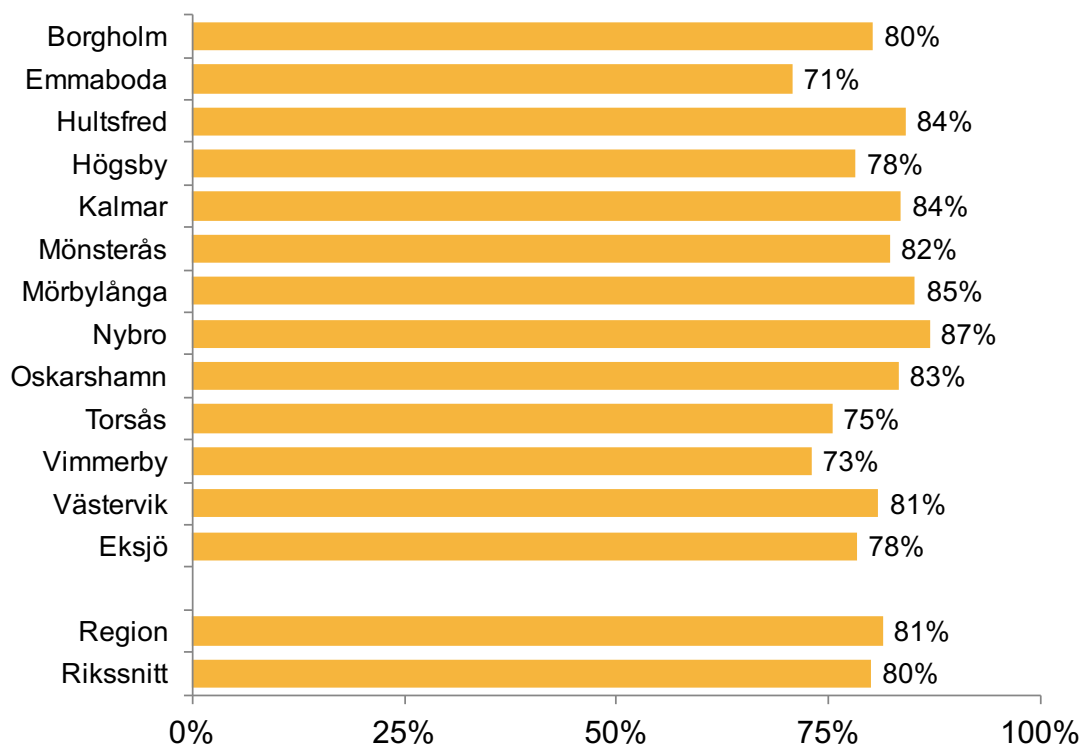

H1b. Tror du att du kommer läsa vidare efter grundskolan (direkt eller senare)?

Andelen som tror de kommer läsa vidare efter grundskolan är högst i Nybro (87 %) och Mörbylånga kommun (85 %).

H1c. Tror du att du kommer läsa vidare efter grundskolan (direkt eller senare)? Andel ja:
Per kommun

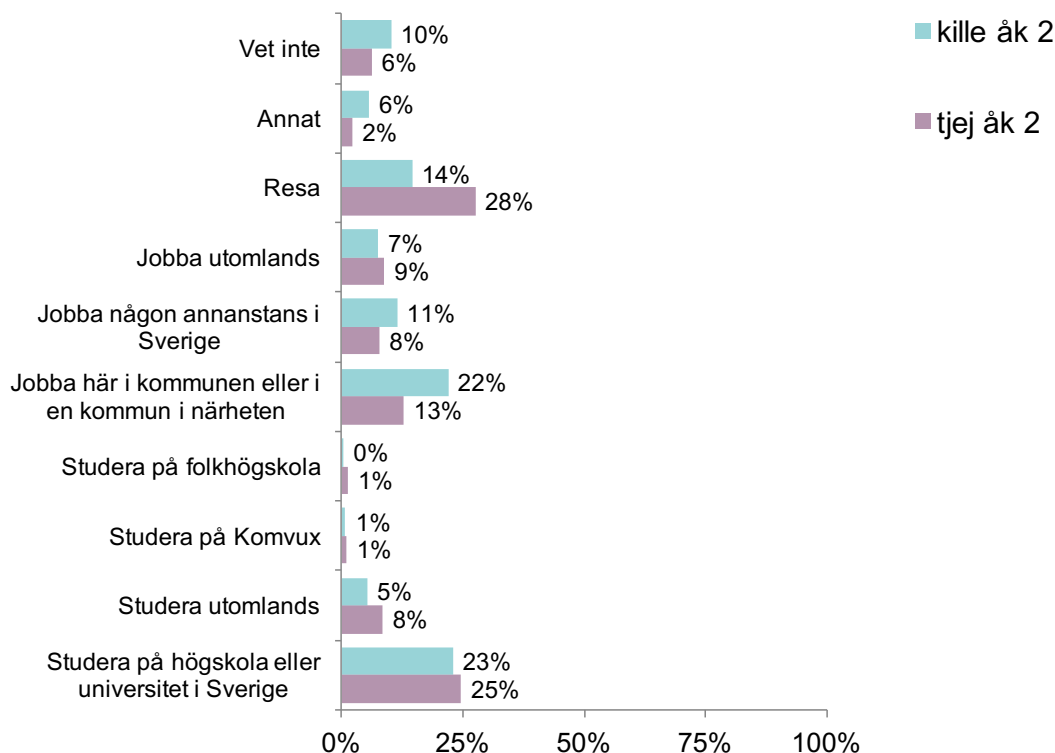

Vad unga i årskurs 2 vill och tror att de kommer göra

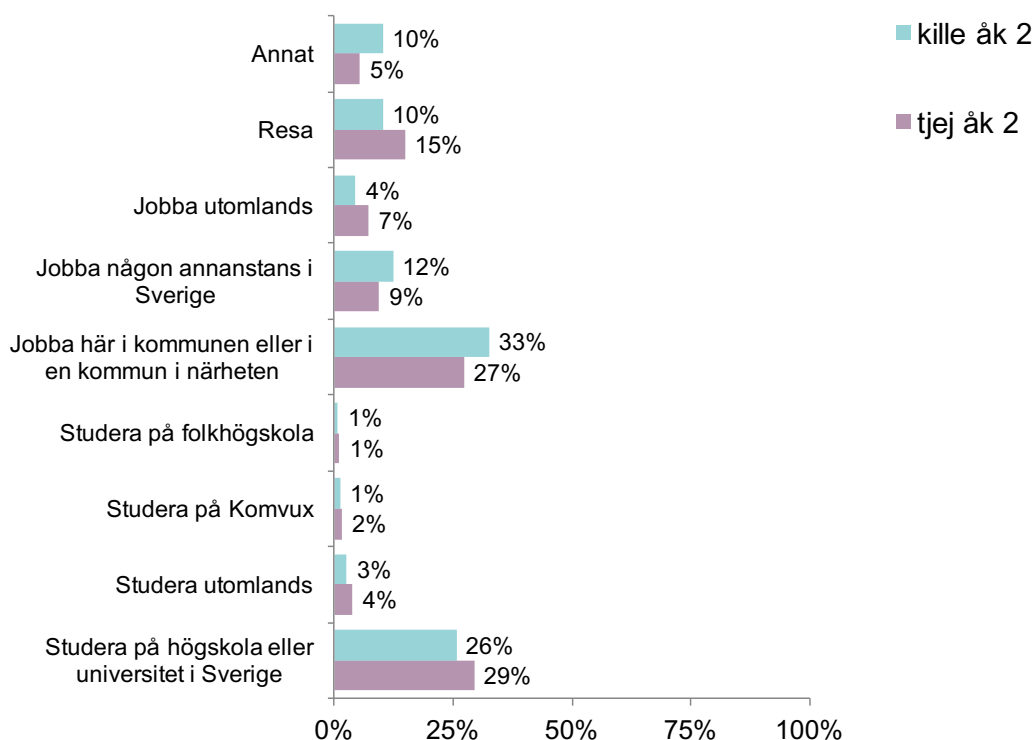
Vad gäller frågan om vad ungdomarna i årskurs 2 helst skulle vilja göra direkt efter gymnasiet svarar 25 % av tjejerna och 23 % av killarna att de vill studera på högskola eller universitet i Sverige, se diagram H2a. 14 % av killarna och 28 % av tjejerna skulle helst vilja resa.

I diagram H3 på följande sida framkommer det att 70 % av tjejerna och 50 % av killarna i årskurs 2 tror att de kommer studera vidare efter gymnasiet.

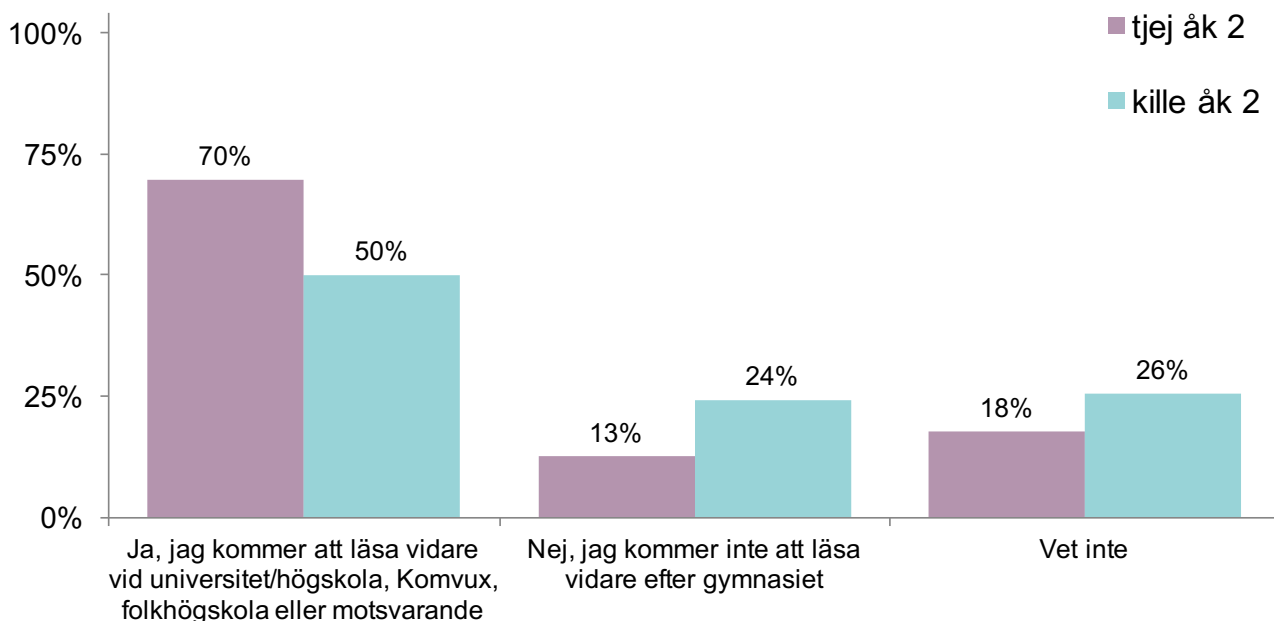
H2a. Vad skulle du helst vilja göra direkt efter gymnasiet?

H2b. Vad tror du att du kommer göra direkt efter gymnasiet?

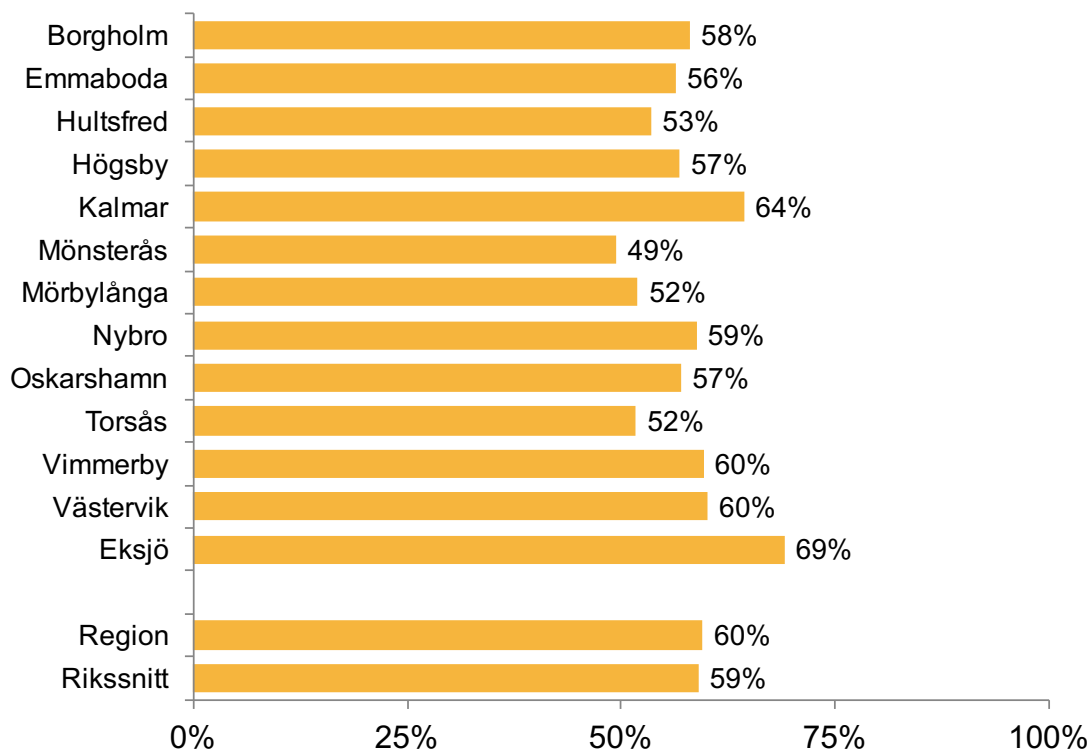

H3. Tror du att du kommer läsa vidare efter gymnasiet, direkt eller senare?

Andelen gymnasieungdomar som tror att de kommer läsa vidare (direkt eller senare) är högst i Eksjö (69 %) samt i Kalmar kommun (64 %).

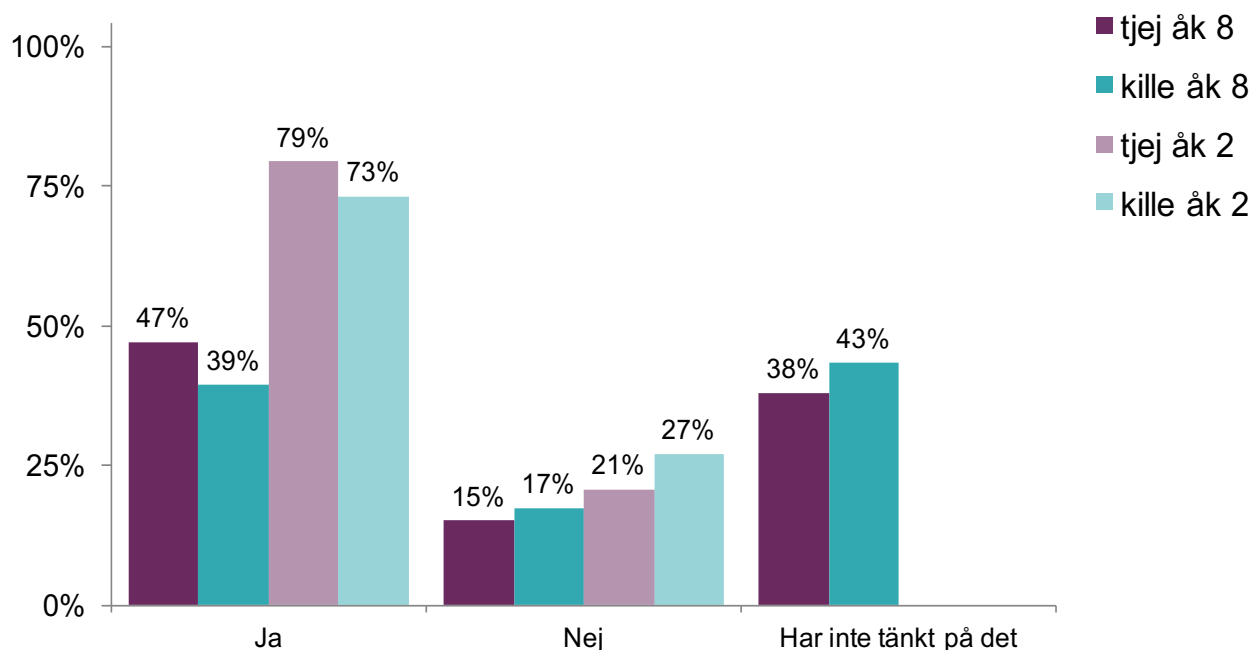
H3a. Tror du att du kommer läsa vidare efter gymnasiet (direkt eller senare)? Andel ja:
Per kommun

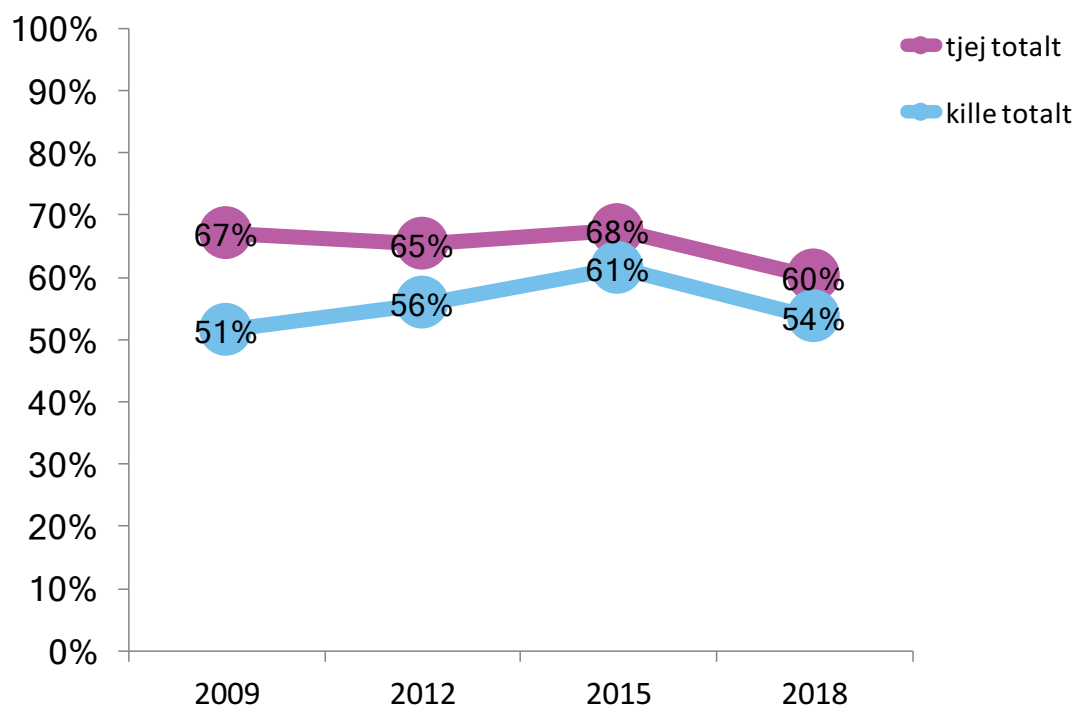
Flytta eller stanna i kommunen

40 % av ungdomarna i årskurs 8 svarar att de inte tänkt på huruvida de tror att de kommer flytta från kommunen de bor i eller inte, medan 44 % svarar att de tror att de kommer flytta. Bland ungdomarna i årskurs 2 är andelen som tror att de kommer flytta högre. 79 % av tjejerna och 73 % killarna i årskurs 2 tror att de kommer flytta. Andelen som tror att de kommer flytta från kommunen har minskat något från år 2015, se diagram H4a.

H4. Tror du att du kommer att flytta från kommunen där du bor?

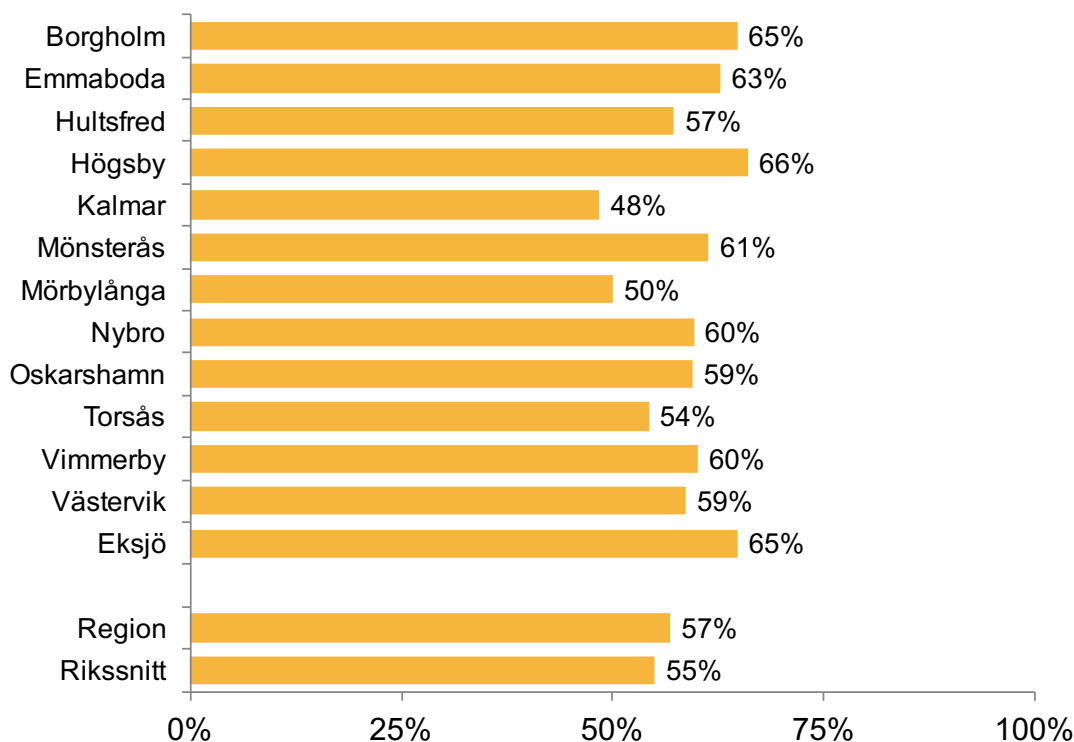

H4a. Andelen som tror de kommer flytta över tid*

*Andelen ja-svar redovisas över tid. Observera att svarsalternativen på frågan 2014 och tidigare varit ja/nej/vet inte, för att i år vara ja/nej/har inte tänkt på det

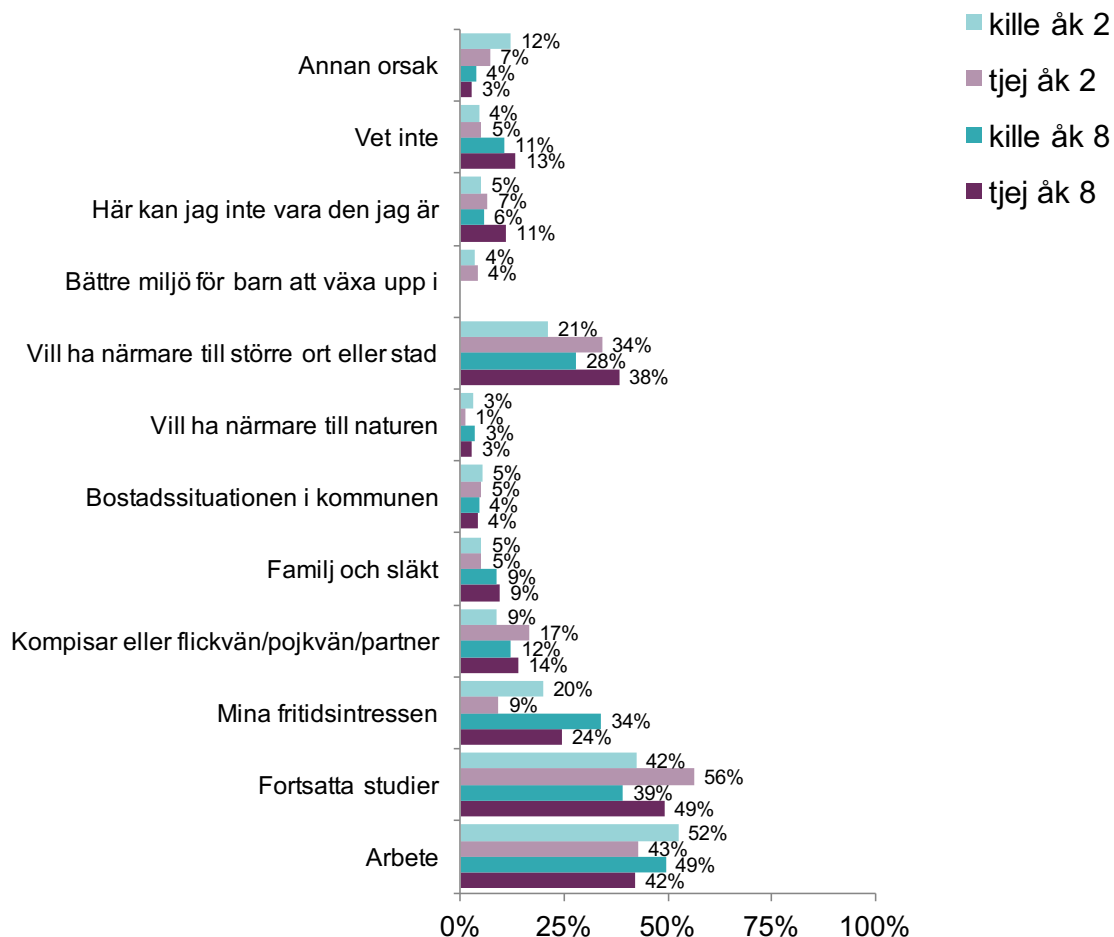
H4b. Andelen som tror de kommer flytta: Per kommun

De som svarade att de tror att de kommer flytta från kommunen de bor fick svara på en följdfråga om varför. Flest har angett fortsatta studier, arbete och att de vill ha närmare till större ort eller stad.

H4c. Av vilken anledning tror du att du kommer flytta från kommunen?

Besvarades endast av de som tror de kommer flytta

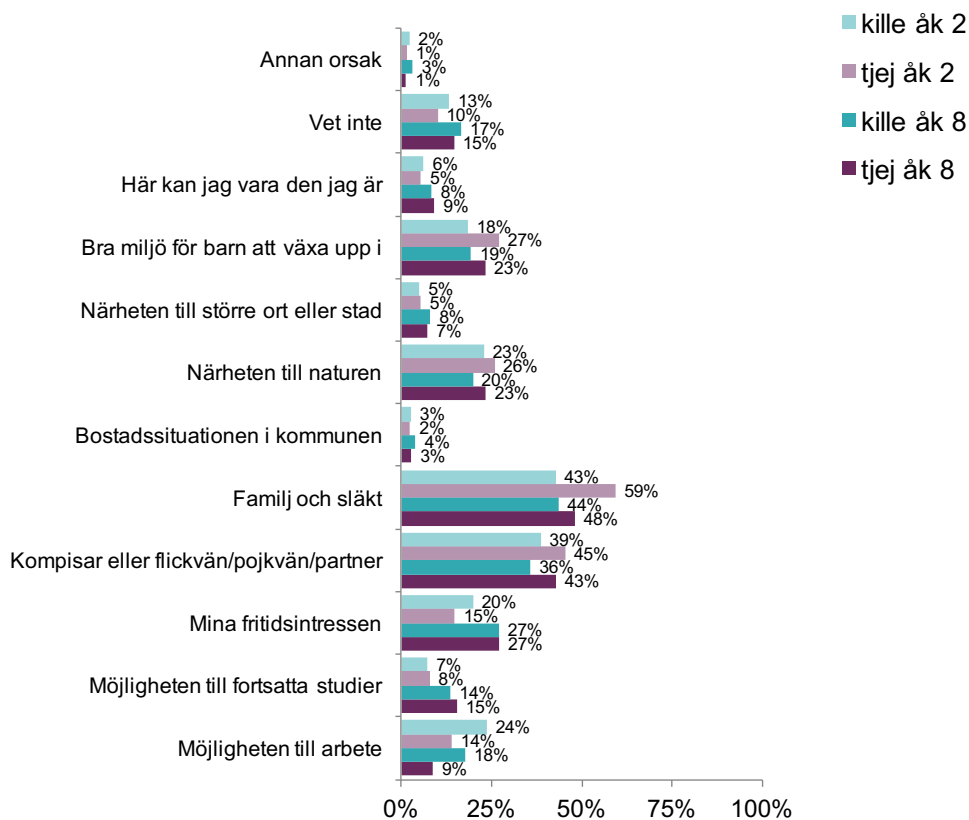

Det bästa med kommunen

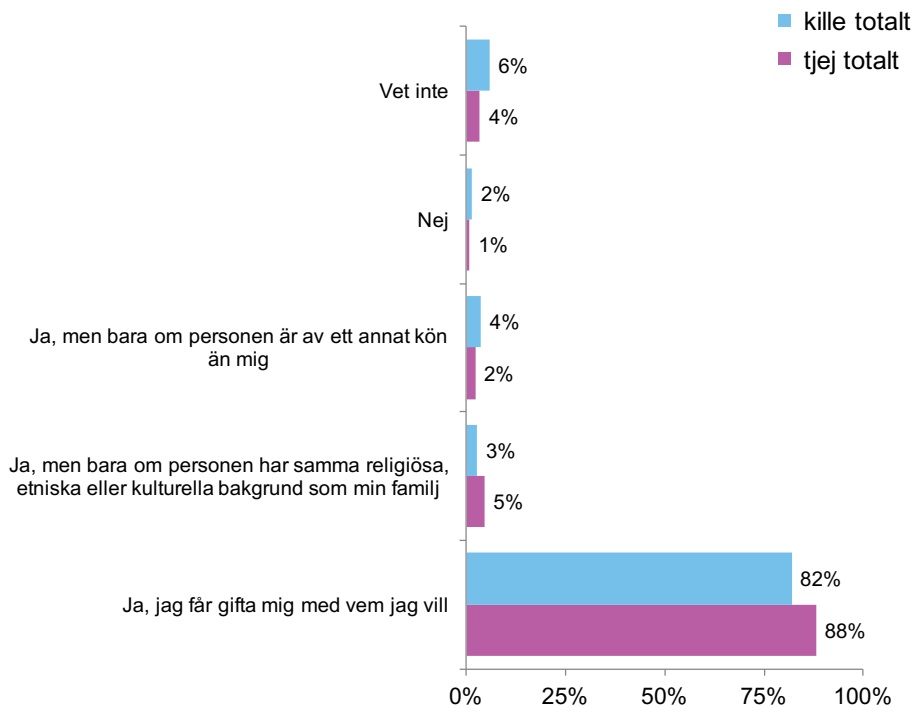
I Lupp-enkäten ställdes även en fråga om vad som är det bästa med att bo i kommunen. Familj och släkt, kompisar och partner samt närheten till naturen är det som flest anger. En stor andel unga på högstadiet uppskattar också sina fritidsintressen i hög grad.

H5. När du tänker på hur det är att bo i din kommun, markera det eller de alternativ som du tycker är det bästa med att bo i din kommun?

I enkäten ställdes en fråga om huruvida eleverna får gifta sig med vilka de vill. 88 % av tjejerna totalt och 82 % av killarna svarar att de får gifta sig med vem de vill.

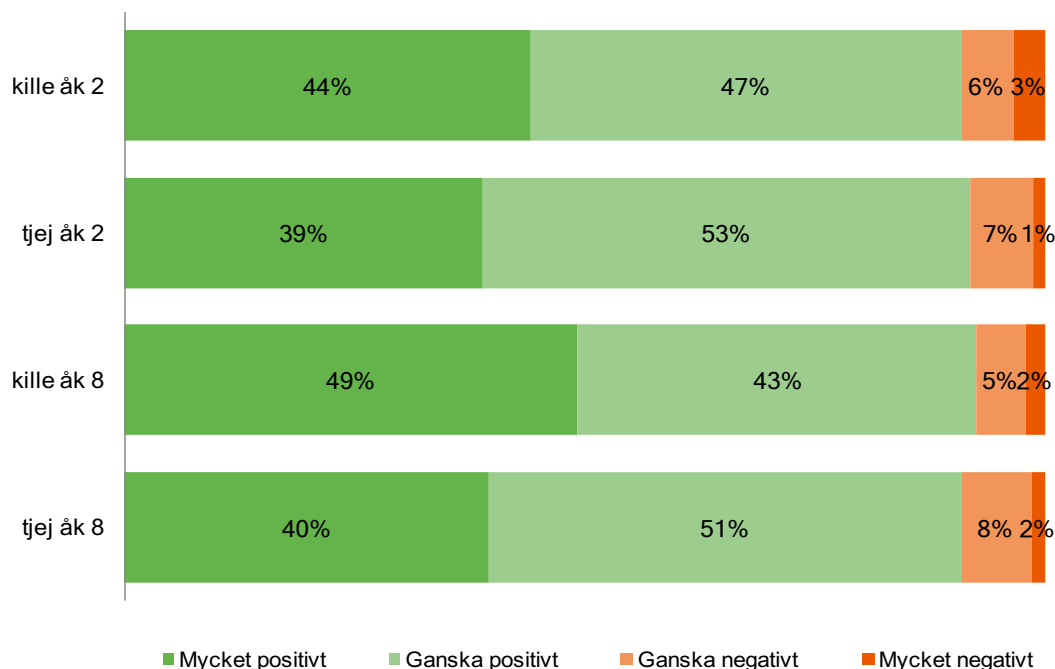
H6. Får du gifta dig med vem du vill?

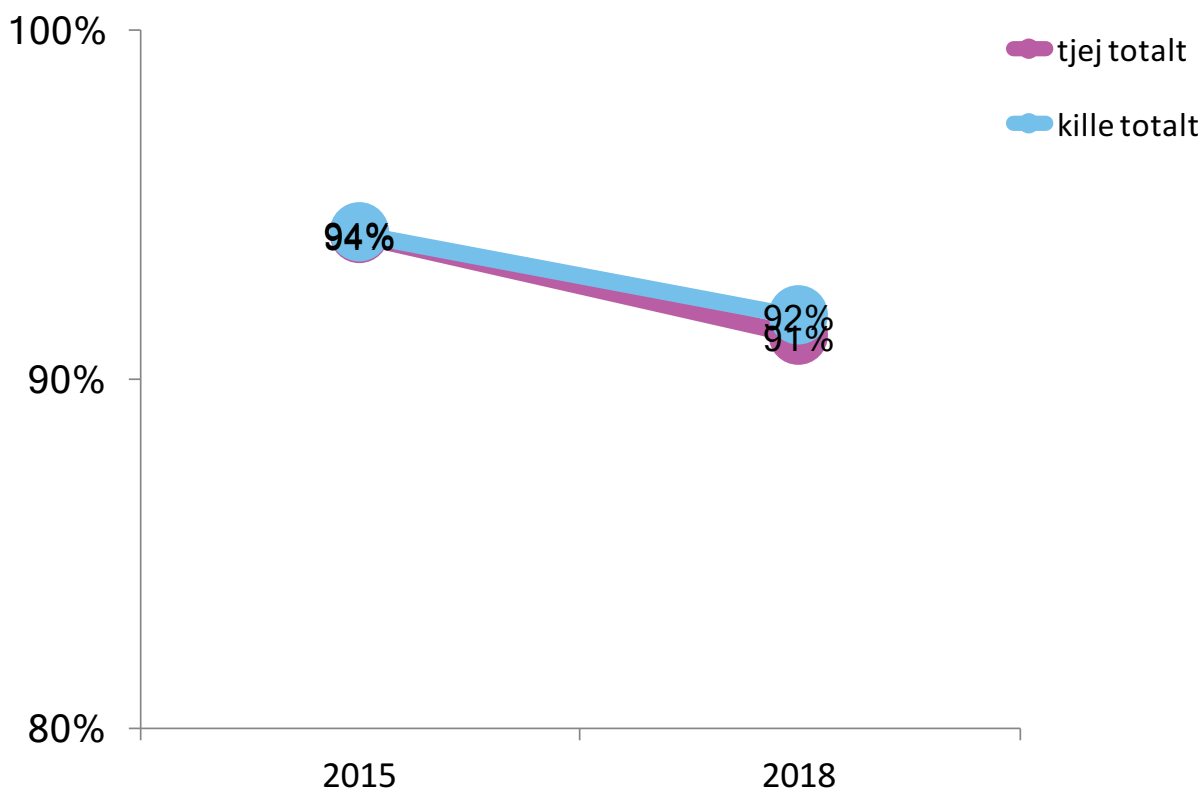
Framtid

Som det framgår i diagram H7 svarar en väldigt hög andel, drygt 90 % av ungdomarna i båda årskurser, att de ser mycket eller ganska positivt på framtiden. Över tid har dock en mindre negativ utveckling skett, se diagram H7a.

H7. Hur ser du på framtiden?

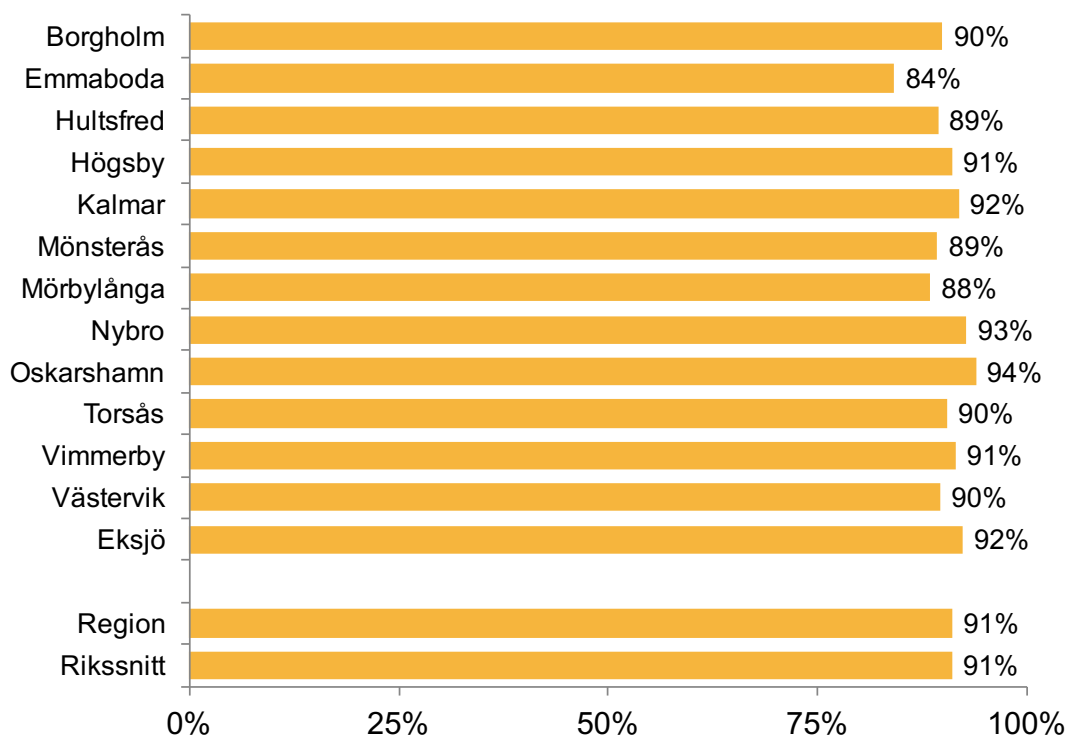

H7a. Hur ser du på framtiden? Utveckling över tid

Andelen med positiv framtidssyn är relativt jämn bland kommunerna, mellan 84 %-94 %.

H7b. Hur ser du på framtiden? Andel som svarat "mycket positivt" eller "ganska positivt"
Per kommun

Sammanfattning framtid

- En hög andel av högstadieungdomarna i regionen tror att de kommer läsa vidare efter grundskolan. Endast 3 % av killarna och 2 % av tjejerna i årskurs 8 tror inte att de kommer läsa vidare.
- På gymnasiet svarar 70 % av tjejerna och 50 % av killarna att de tror att de kommer studera vidare efter gymnasiet. Det finns alltså en tydlig könsskillnad i frågan.
- Andelen som tror att de kommer flytta från kommunen där de bor är 60 % bland tjejer i båda åldersgrupper och 54 % bland killarna totalt. Andelen som tror de kommer flytta har minskat något sedan år 2015.
- Det som flest unga uppskattar med att bo i sin kommun är närheten till familj och vänner, kompisar och partner, närheten till naturen samt att det är en bra miljö för barn att växa upp i. På högstadiet uppskattar också många sina fritidsintressen.
- En andel om totalt 91 % av unga i regionen har en positiv framtidssyn.

Referenser

- Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning: Skolelevers drogvanor 2018
- Folkhälsomyndigheten 2014: Skolbarns hälsovanor 2013-2014
- Kommittédirektiv 2014:111. Demokratisk delaktighet och inflytande över det politiska beslutsfattandet
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2014: Fokus 14: Ungas fritid och organisering
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor 2007: Fokus 07: En analys av ungas hälsa och utsatthet
- Regeringens proposition 2013/14:191: Med fokus på unga - en politik för goda levnadsvillkor, makt och inflytande
- Sveriges Kommuner och Landsting 2014: Ungas inflytande och delaktighet
- Skolinspektionen 2010: Framgång i undervisningen
- SOU 2009:64 Flickor och pojkar i skolan - hur jämställt är det?
- SOU 2016:5 "Låt er forma framtiden" del A
- SOU 2016:55, Mörk, Sjögren & Svaleryd 2014: Hellre rik och frisk – om familjebakgrund och barns hälsa

